

PILISVÖRÖSVÁR TELEPÜLÉS

KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA

Készítette:

Zöldövezet Környezetvédelmi és Munkabiztonsági Vállalkozás

e-mail: zoldovezet@gmail.com, honlap: www.zoldovezet.webs.com

tel:70-306-1423

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	2
Bevezetés	5
1. A Program tervezésének alapelvei, célja és felépítése	6
2. A település bemutatása	11
2.1 A település elhelyezkedése	11
2.2 A település története	11
2.3 Természetföldrajzi adottságok ismertetése	12
2.3.1 Domborzati adatok	12
2.3.2 Földtani és talajtani adottságok	12
2.3.3 Éghajlat	13
2.3.4 Vízirajz	13
2.4 A település népességi, gazdasági és turisztikai adottságainak bemutatása	13
2.4.1 Népességi adatok bemutatása	13
2.4.2 Gazdasági adottságok bemutatása	15
2.4.3 Látnivalók, turisztikai adottságok	15
3. Környezeti állapotfelmérés	17
3.1. KÖRNYEZETI ELEMELK ÁLLAPOTA	17
3.1.1. Levegő	17
3.1.2. Víz	23
3.1.3. Felszínborítottság	27
3.1.4. A természet állapota	27
3.2. TELEPÜLÉSI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÁLLAPOTA	30
3.2.1. Települési környezet, infrastruktúra	30
3.2.2. Épített környezet állapota	42
3.3 KÖRNYEZET-EGÉSZSÉGÜGY	46
3.4. ÖNÁLLÓAN KEZELT HATÓTÉNYEZŐK	48
3.4.1. Hulladékgyaldálkodás	48
3.4.2. Zajterhelés	51
3.4.3. Oktatás, nevelés, képzés	55
3.4.4 Környezetbiztonság	58
4. Helyzetértékelés	59
5. Pilisvörösvár település SWOT analízise	64
6. Környezetvédelmi átfogó célok, a település környezetpolitikai stratégiája	65

7. Tematikus akcióprogramok	67
7.1 TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETMINŐSÉG	67
7.1.1 Településfejlesztés, -rendezés	67
7.1.2 Zöldterület-gazdálkodás	68
7.1.3 Épített környezet	68
7.2 KÖRNYEZET ÉS EGÉSZSÉG	70
7.2.1 Levegőminőség	70
7.2.2 Biológiai allergének	71
7.2.3 Zaj- és rezgés	71
7.2.4 vízminőség	71
7.2.5 Élelmiszerbiztonság	72
7.2.6 Klíma és egészség	72
7.3 VIZEINK VÉDELME ÉS FENNTARTHATÓ HASZNÁLATA	74
7.3.1 A vizek jó ökológiai állapotának elérése	74
7.3.2 Ivóvízbázis védelem	75
7.3.3 Nitrát akcióprogram	75
7.3.4 Bel- és külterületi vízrendezés	75
7.4 A KÖRNYEZETTUDATOS SZEMLÉLET ÉS GONDOLKODÁSMÓD ERŐSÍTÉSE	77
7.4.1 Környezeti nevelés, oktatás	77
7.4.2 Környezettudatos szemléletformálás	77
7.4.3 Fenntartható fogyasztói szemlélet kialakítása	78
7.4.4 Információs szabadság	78
7.5 TERMÉSZET ÉS TÁJVÉDELEM	80
7.5.1 A természeti táj és értékek védelme	80
7.5.2 Károsodott területek helyreállítása	81
7.5.3 Genetikai erőforrások megőrzése	81
7.5.4 Ökoturizmus	81
7.6 FENNTARTHATÓ -TERÜLET ÉS FÖLDHASZNÁLAT	83
7.6.1 Talajok védelme és fenntartható használata	83
7.6.2 Környezetbarát mezőgazdasági gyakorlat	83
7.7 ÉGHAJLATVÁLTOZÁS	85
7.7.1 Energiagazdálkodás	85
7.7.2 Közlekedés, Éghajlatváltozás hatásaira való felkészülés	85
7.8 HULLADÉKGAZDÁLKODÁS	87
7.8.1 Megelőzés	87
7.8.2 Hasznosítás	87

7.8.3 Ártalmatlanítás	87
7.9 KÖRNYEZETBIZTONSÁG	89
7.9.1 Természeti katasztrófák elleni védekezés	89
7.9.2 Emberi tevékenységgel kapcsolatos környezetbiztonság	89
8. A megvalósítás eszközei	91
8.1 PROGRAM FELÜLVIZSGÁLATA, BESZÁMOLÓ KÉSZÍTÉSE	91
8.2 SZEMLÉLETFORMÁLÁS	92
8.3 TERVEZÉS, ENGEDÉLYEZTETÉS	93
8.4 INTÉZMÉNYRENDSZER FEJLESZTÉSE	94
8.5. ANYAGI FORRÁSOK MEGTEREMTÉSE	94
8.6 SZAKMAI PARTNEREK	98
Irodalomjegyzék	99
Mellékletek	100
Térképek	100

Bevezetés

A természeti erőforrásokat nem fenntartható módon használja az emberiség, amivel párhuzamosan a környezetrombolás is jelentősen megnőtt. A kialakult helyzetet a kiváltó okok szintjén kell elsősorban orvosolni, és nem csupán a következmények szintjén. Ehhez jelentős szemléletváltásra lenne szükség. Mindezek figyelembe vételével kell meghatározni jövőbeni környezetvédelmi feladatainkat, melynek keretét a Program határozza meg a 2010-2014 közötti időintervallumra vonatkozóan.

A Program céljáról, tartalmáról, megvalósításáról az 1995. évi LIII. törvény rendelkezik. A közelmúltban jelentős gazdasági változások mentek végbe a világban, hazánkban, melynek következtében a környezetvédelmi célok és prioritások is módosultak. A települési Program tervezési elvei az országos Programmal (NKP III) összehangoltan lettek meghatározva, így nagyobb szerepet kap a tervezés során a település fenntartható fejlődési pályára való átállásának elősegítése, a szükséges intézkedések meghatározása. Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a végrehajtás során az együttműködésre, a szubszidiaritás¹ és a decentralizáció elvére. Ezen elveket hivatott előmozdítani a környezetvédelmi törvény 2008. évi módosítása, mely változtatások a különböző tervezési szintek (országos, területi, települési), közötti kapcsolat megerősítésére, összehangolására irányul. A törvényt módosította a programkészítés tartalmi elemeit is módosította, illetve kiegészítette. Ennek megfelelően a jelen települési program is az elkészült országos programmal összehangolva, a regionális és megyei tervezési szintek bevonásával készült el, figyelembe véve a tartalmi követelmények változását.

A tematikus akcióprogramok kidolgozása a különböző ágazati és szakpolitikai programok, tervek figyelembe vételével készültek.

¹ Kisegítés, a hatalmi szintek közötti munkamegosztásról szól, a különféle kérdéseket a keletkezési szinten kell megoldani, a felsőbb hatalmi szint akkor lép közbe, ha azt az alsóbb szinten nem tudják megoldani

1. A Program tervezésének alapelvei, célja és felépítése

A települési környezetpolitikának feladata, hogy meghatározza a környezeti célokat és az elérésükhöz szükséges eszközöket. A környezetpolitikának a sokoldalú tervezési rendszerben elsősorban horizontális szakpolitikai szerepet kell betöltenie, ami biztosítja a környezetvédelmi szempontok érvényesülését a társadalmi-gazdasági tevékenységek során. A Program készítése során figyelembe lett véve az ágazati stratégiákból, a szakterületi programokból adódó, környezetvédelmet érintő főbb törekvések.

A települési környezetpolitika főbb kapcsolódási pontjai:

- A települési környezetpolitika - kialakításban, működtetésben egyaránt - kapcsolódik az EU vonatkozó szakpolitikáihoz és szabályozási eszközeihez.
- A Települési Program célkitűzései a III. Nemzeti Környezetvédelmi Programmal, a Megye Környezetvédelmi Programjával, valamint a Régió Stratégiai Tervével összhangban került meghatározásra.
- A Települési Környezetvédelmi Program a települési környezetügy átfogó középtávú programja, mely más ágazati és szakterületi terveket és programokat is magába integrál. (pl.: Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia, Energiapolitikai Koncepció, Nemzeti Erdőprogram, Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia, Országos Kármentesítési Program, Ivóvízminőség-javító Program, Szennyvíz-elvezetési és Tisztítási Program).
- Helyi Hulladékgyűjtési Terv.

A célok és feladatok megfogalmazása a következő alapelvek alapján történtek:

- Helyi erőforrások fenntartható hasznosításának elve.
- A környezetvédelmi törvényben megfogalmazott alapelvek (elővigyázatosság, megelőzés, szennyező fizet, tájékoztatás, nyilvánosság).
- Szubszidiaritás, decentralizáció előmozdítása.

Kiemelt hangsúlyt kell helyezni a megelőzés elvére a jövőben. A Program túlmutat a hagyományos megközelítésekkel, az okozati, csővégi környezetpolitikával szemben az okokra, a "hajtóerőkre" is

koncentrálni, ugyanis csak így van lehetőség megelőző környezetvédelemre. A Települési Program célrendszerének meghatározása során fő szempont a hajtóerők, okozatok, tendenciák és a komplexitás vizsgálata volt.

A környezetvédelmi programok elkészítésénél alapvető szemléletváltásra van szükség mind a tervezők, mind az önkormányzatok részéről. A tervezésnél az állapotfelmérést és értékelést követően, a célok és programok megfogalmazásánál, hangsúlyosan a Környezeti- Energetikai Operatív Programjához (KEOP) való kapcsolódási pontokat is meg kell találni. A helyi települési stratégiai célkitűzéseket, a régiós stratégiai célkitűzésekhez kell igazítani.

Megjegyezzük, hogy a Környezetvédelmi Program feladata az öt éves időtartamra szóló - felméréseken alapuló - stratégiai célkitűzések, az ehhez kapcsolódó intézkedések, cselekvési programok meghatározás. Nem feladata azonban a kapcsolódó intézkedési tervek kidolgozása (pl: zöldfelület- rendezési, kerékpárút fejlesztési, energiahatékonysági, stb.).

A 2008. évben módosított környezetvédelmi törvény előírásainak megfelelően a Települési Környezetvédelmi Programnak a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban tartalmaznia kell:

- a légszennyezettség-csökkentési intézkedési programmal, valamint a légszennyezéssel,
- a zaj és rezgés elleni védelemmel,
- a zöldfelület-gazdálkodással,
- a települési környezet és a közterületek tisztaságával,
- az ivóvízellátással,
- a települési csapadékvíz-gazdálkodással,
- a kommunális szennyvízkezeléssel,
- a települési hulladék-gazdálkodással,
- az energiagazdálkodással,
- a közlekedés- és szállításszervezéssel,
- a feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításával és a környezetkárosodás csökkentésével

kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

A törvény alapján a települési környezetvédelmi program - a település adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban - tartalmazhatja továbbá: A települési környezet minőségének, környezetbiztonságának, környezet-egészségügyi állapotának javítása, valamint a természeti értékek védelme és fenntartható használata érdekében különösen,

- a területhasználattal,
- a földtani képződmények védelmével,
- a talaj, illetve termőföld védelmével,
- a felszíni és felszín alatti vizek, vízbázisok védelmével,
- a rekultivációval és rehabilitációval,
- a természet- és tájvédelemmel,
- az épített környezet védelmével,
- az ár- és belvízgazdálkodással,
- az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével, az éghajlatváltozás várható helyi hatásaihoz való alkalmazkodással,
- a környezeti neveléssel, tájékoztatással és a társadalmi részvétellel kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

Ahhoz, hogy az önkormányzat át tudja tekinteni a település területén jelentkező környezetvédelmi problémákat, kötelezettségük szerint priorálni és kezelni tudja azokat, megfelelő környezetvédelmi helyzetértékeléssel és szakmai stratégiai elképzelésekkel kell rendelkeznie. Ezek biztosításának egyik korszerű eszköze a Települési Környezetvédelmi Program.

A Program célja, a környezeti jellemzők meghatározása, a meglévő környezeti értékek megóvása, a problémák feltárása, rangsorolása és javaslat készítése a prioritások megjelölésével a további feladatok meghatározására. Célja továbbá a környezetkárosító tevékenységek megelőzése illetve felszámolása, a környezeti állapot helyreállítása, a település lakossága, a környezet és a településen működő gazdasági szervezetek közötti harmonikus kapcsolat megteremtése, a fenntartható fejlődés feltételeinek biztosítása.

A III. NKP-al és a Megyei Környezetvédelmi Programmal összefüggésben, a környezeti célkitűzések a következők:

- a települések légszennyezésének csökkentése,
-

- a települések csatornázottságának fejlesztése,
- a szelektív hulladékgyűjtési rendszer fejlesztése,
- a környezeti zaj- és rezgésterhelés egészséget, közérzetet és környezetet veszélyeztető szint alá történő csökkentése,
- a zöldfelületek fejlesztése mind minőségi, mind mennyiségi vonatkozásban,
- környezetkímélő mezőgazdasági technológiák támogatása az agráriumban,
- a települési rendezési tervek és minden egyéb, természetes élőhelyeket esetlegesen érintő tervek környezet-szemponturnak összehangolása.
- az agglomerációs elhelyezkedéssel járó, ipari fejlődésből adódó környezeti veszélyeztetések korlátozása.

A Környezetvédelmi Program a következőképpen épül fel:

A 2. fejezet a település bemutatásából áll, általános jellegű tájékoztatóként szolgál. A terület környezeti jellemzőit bemutató részt a 3. fejezet részletezi. Bemutatja a település környezetében elfoglalt helyét, rávilágít azokra a tényezőkre, folyamatokra és emberi tevékenységekre, amelyek a környezet helyzetét alakítják. A 4. fejezet tartalmazza a helyzetértékelést, az 5. pedig a SWOT analízist, mely két fejezet előkészíti a tervezési feladatok stratégiaalkotását, a tervezési döntések megalapozását. A 6. fejezet magában foglalja az átfogó célokat, a 7. fejezet pedig a tematikus akcióprogramokat. A 8. fejezet a megvalósítás eszközeivel foglalkozik, mely tartalmazza a tervezési, szabályozási és finanszírozási feladatokat, és javaslatokat ad a finanszírozás lehetséges forrásaira.

A Program elkészítésének első fázisát a település környezet állapotfelmérése képezte. A felmérésre azért volt szükség, hogy reális képet alkothassunk a jelenlegi környezeti állapotokról, az azt befolyásoló tényezőkről. A megszerzett információk, és azok elemzése alapját képezik az átgondolt programalkotásnak. A célkitűzések megvalósítása érdekében meghatározott időközönként (évente) Beszámolót kell kidolgozni.

A tervben foglaltak megvalósulásának fontos részét kell, hogy képezze, a helyi viszonylatban történő tájékoztatás. Egyik kiemelt célkitűzés, a lakosság környezettudatos magatartásának alakítása, kedvező irányba történő befolyásolása. Környezetünk védelme mindannyiunk érdeke, hiszen természeti és épített környezetünk degradálódása, saját életminőségünk romlásához vezet. A természeti tényezők

túlzott leterhelésének, és kizsákmányolásának következményei a mai nemzedék számára kézzelfogható: Elszennyezett felszíni vizek, nem megfelelően kezelt hulladék-hegyek, vagy - akár globális szinten - a klímaváltozás hatásai. Ezek a problémák egy-két generációt megelőzően, az emberiség több ezer éves történelmébe visszatekintve nem jelentkeztek ilyen aktuális módon, mint manapság. Elmondhatjuk sajnós, hogy a mai emberiség legnagyobb problémáját - az éhezés, betegségek, térségi konfliktusok mellett - a környezeti elemekben bekövetkezett kedvezőtlen irányú változások adják. De mit tehetünk mi ennek megváltoztatására? A legfontosabb az, hogy helyi települési szinten próbáljuk meg a konfliktusokat megfelelően kezelni. Települési környezetünkben is számos olyan tényezőt lehet befolyásolni, amelyek kedvező irányba hatnak a környezeti elemek állapotára. A környezeti elemek megőrzése a jövő nemzedékek számára mindannyiunk alapvető kötelessége!

A Települési Környezetvédelmi Program - a III. Nemzeti Környezetvédelmi Program tervezési intervallumát is figyelembe véve- középtávú (5 év) program. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ne lennének - a források rendelkezésre állásának függvényében - hosszú-, vagy nagytávú feladat meghatározásai. A programkészítés során figyelembe vettük az országos és megyei szintű kapcsolódási pontokat, amiket a települési Környezetvédelmi Program kidolgozásakor, és végrehajtásakor is figyelembe kell venni.

2. A település bemutatása

2.1 A település elhelyezkedése

Pilisvörösvár település Pest megyében a fővárostól ÉNY-i irányban a Lánchíd melletti 0 kilométerkötőtől 17 km-re található. A város a vörösvári medence Ny-i részét foglalja el. E hosszanti völgyben fekszik még *Solymár és Pilisszentiván* község is. A helység a völgy irányában futó 10. sz. főközlekedési út mellett létesült.

A település bemutatását az **1. térkép** tartalmazza.

2.2 A település története

"Vörösvár története tulajdonképpen már akkor kezdődött, amikor a római légiók a mai település határán húzódó római úton vonultak a Nyugat meghódítására Brigetio (Szőny), Arrabona (Győr), Scarabantia (Szombathely) Vindobona (Bécs) irányába.

A török hódoltság idején 1543-ban Lala Musztafa az utak találkozásánál palánkvárat építtetett - a Buda és Esztergom közötti út védelmére - kőből, téglából, palánkból és vörös agyagból. A várat a színe miatt a törökök vörös palánkvárnak, röviden Vörösvárnak nevezték. A Pilisvörösvár nevet csak 1901-ben kapta az akkori község.

A törökök fosztogatásai miatt elmenekült lakosság helyére a XVII. század végén sváb és bajor családok érkeztek, akik termékenyvé tették a földet. A szorgalmas telepesek virágzó mezőgazdasági kultúrát teremtettek. A XVIII. század közepétől érkeztek zsidó kereskedők is a településre, ahol zsinagógát építtettek.

Az 1895-ben átadott gőzvasút-vonal elsősorban a fővárossal biztosított intenzívebb kapcsolatot Vörösvár számára, ugyanis ez az egyvágányú pálya lett az Esztergomba vezető szárnyvonal. A település életében a legnagyobb változást az 1896-ban a szomszédos Szentivánban megkezdett, majd 1903-tól Pilisvörösváron folytatott barnaszénbányászat jelentette, mely 1940-ig tartott. 1923-ban a bányától kapott energiának köszönhetően Pilisvörösvár és környéke a villamosítást. Pilisvörösvár a II. világháború

végéig jellegzetes német község volt, amely teljes egészében az ország legnagyobb sváb településeként megmaradt. Pilisvörösvár német neve: Werischwar, 1997-ben elnyerte a városi rangot

2.3 Természetföldrajzi adottságok ismertetése

Magyarországot természetföldrajzi adottságai alapján, nagytájakra, azon belül középtájakra, a középtájakat kistájcsoporthoz, majd a kistájcsoporthoz kistájakra osztották fel. Az MTA Földrajztudományi Kutató Intézete 1990-ben elkészítette eme felosztás szerint Magyarország kistájainak kataszterét, mely tartalmazza a kistájak domborzati, földtani, éghajlati, vízrajzi adottságait, növényzetének, talajainak ismertetését, sajátos táji adottságait és tájtipológiai összegzését. Pilisvörösvár település a Pilisi-medencék kistáj területén helyezkedik el, változatos élővilággal rendelkezik.

2.3.1 DOMBORZATI ADATOK

A Budai-hegységhez hasonlóan a Pilis sasbércsorozatai is árkos medencéket fognak közre. A medencék mozaikos, töréses aljzatai igen eltérő mélységben helyezkednek el. A sekély aljzatú medencék eredeti trópusi formakincse 50-100 m-re süllyedt. Más medencék aljzata mélyebben húzódik. Sok esetben széntelepes ösztet takarja a karsztos formakincset. A telepek sok helyen karsztvízszint alatt helyezkednek el, bányászatukat nehezíti a fokozott vízveszély. A medencék litológiai felépítése igen hasonló. Laza üledékeken dombsági jellegű térszínek formálódtak. A sasbércek oldaláról enyhén hullámos hegyláb felszínek, ritkábban pedimentek hajlanak a medencetalpak irányába. A felszín egyenetlenségeit vékony lejtőlösztakaró borítja.

2.3.2 FÖLDTANI ÉS TALAJTANI ADOTTSÁGOK

Legjelentősebb természeti erőforrása az eocén barnaköszén. Építési nyersanyagok a dolomitmurva, mészgártási mészkő, dolomit, falazó mészkő. A több részre tagolódó kistájban az erdőtalaj a jellemző. A mészköveken rendzinák képződtek 14%-ban. Mezőgazdasági művelésre csaknem alkalmatlan, igen gyenge termőképességű talajok, jórészt erdővel borítottak.

A kistáj legkiterjedtebb talajtípusa a barnaföld (67%) A Solymár környéki barnaföldek löszös üledékeken képződtek, homokos vályog mechanikai összetételű, felszíntől karbonátosak, kedvező

vízgazdálkodásúak és termékenységűek. Pilisszentiván környékén egy foltban harmadidőszaki üledéken képződött alluviális vályog, illetve homok mechanikai összetételű változatok találhatóak. Zömmel szántók (67%-ban).

2.3.3 ÉGHAJLAT

Mérsékelt hűvös-mérsékelt nedves, de a DK-i részeken mérsékelt száraz éghajlatú. A hőmérséklet évi átlaga 9,0 °C körüli, de a DK-en eléri, sőt kevéssel meghaladja a 9,5-9,8 °C-ot. Az évi csapadékösszeg 700-750 mm, de DK-en csak 650 mm körüli. Az ariditási index 0,94-1,00, de DK-en 1,15 körüli. Uralkodó szélirány az ÉNy-i. Az ÉNy-DK-i futású völgyekben jelentős a DK-i szelek gyakorisága. Az átlagos szélesség 3,0-3,5 m/s.

2.3.4 VÍZRAJZ

Mérsékelt vízhiányos terület. A vízjárások árvizei inkább nyári nagycsapadékok alkalmával keletkeznek, míg ősszel a kisvizek gyakoriak. A völgytalpakon 2-4 m mélyen találjuk a talajvizet, míg a lejtőkön 4-6 m között. Kémiaileg főleg kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos típusú, de Pomáz környékén a nátrium is előfordul. A rétegvíz készlet 1-1,5 l/s.km² közötti.

2.4 A település népességi, gazdasági és turisztikai adottságainak bemutatása

2.4.1 NÉPESSÉGI ADATOK BEMUTATÁSA

A települések lakónépességének változását az alábbi táblázat szemlélteti:

2/1. táblázat: település lakónépességének változása (forrás: KSH)

Település neve	1990. év	2001. év	2002. év	2004. év	2006. év	2008. év
Pilisvörösvár	11 183	12 699	12 780	13 023	13 150	13 307

(Forrás: KSH adatbázis)

2/1. diagram: lakónépesség alakulása

2/2. táblázat: népességi adatok

népszaporodás, szociális helyzet	1990	2001	2004	2005	2008
Lakónépesség	11 628	13 015	13 447	13 543	13 307
Élveszületés	921	905	n.a.	n.a.	137
Halálozás	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	165
Term.szaporodás ill. fogyás	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	-28
Vándorlási különbözet	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	+164
Szociális segélyben részesülők	232	116	256	160	átl. 3
Élvándorlás	-	-	-	-	370
Odavándorlás	-	-	-	-	534

Az utóbbi években a Pilisi-medence kiemelkedő, a megyei átlagot messze meghaladó mértékben növelte népességét. A növekmény a térségbe irányuló migráció eredménye, de a térségbe költözők korösszetételének köszönhetően pozitív természetes szaporodási egyenleget is eredményez. Az utóbbi 18 évben Pilisvörösvár településen a növekedés mértéke évi 1% volt, ami elsősorban a budapestiek idevándorlásából adódik.

2.4.2 GAZDASÁGI ADOTTSÁGOK BEMUTATÁSA

2/3. táblázat: gazdasági adottságok (forrás: KSH)

Leírás	Pilisvörösvár
Regisztrált gazdasági szervezetek száma 2008 (db)	1695,
Regisztrált vállalkozások száma a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban (H gazdasági ág, az év végén) 2008 (db)	54,
Regisztrált vállalkozások száma a szállítás, raktározás, posta, távközlés nemzetgazdasági ágban (I gazdasági ág, az év végén) 2008 (db)	89,
Regisztrált vállalkozások száma (átalakulásra kötelezett és megszűnő gazdálkodási formákkal együtt, év végén) 2008 (db)	1616,
Regisztrált vállalkozások száma az egészségügyi, szociális ellátás nemzetgazdasági ágban (N gazdasági ág, az év végén) 2008 (db)	29,
Regisztrált vállalkozások száma az egyéb közösségi, személyi szolgáltatás nemzetgazdasági ágban (O gazdasági ág, az év végén) 2008 (db)	118,
Regisztrált vállalkozások száma az építőipar nemzetgazdasági ágban (F gazdasági ág, az év végén) 2008 (db)	207,
Regisztrált vállalkozások száma az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás nemzetgazdasági ágban (K gazdasági ág, az év végén) 2008 (db)	536,
Regisztrált vállalkozások száma az oktatás nemzetgazdasági ágban (M gazdasági ág, az év végén) 2008 (db)	35,

2.4.3 LÁTNIVALÓK, TURISZTIKAI ADOTTSÁGOK

2/4. táblázat: látnivalók, turisztikai adottságok

neve:	Címe:	Leírás:
Bányász emlékmű	(Bajcsy-Zs. tér 1.)	Bajnok Béla szobrászművész alkotása az 1928-as pilisvörösvári bányászsztrájk emlékére.
Bányatelepi kápolna	(Szent Borbála Plébániatemplom) (Fő út)	Az egykori munkásszállást 1930-ban rendezték be kápolnáknak. A régi oltárkép - mely most a kápolna folyosóján van elhelyezve - a pilisvörösvári bányászokat ábrázolja, a bányához vezető úton.
Erdei kápolna	(Kápolna utca)	1851-ben épült egyhajós kápolna, melyet Ernst Ignác ürömi plébános szentelt fel a Tizennégy segítő Szent és a Fájdalmas Szűzanya

		tiszteletére. Az oltár falfaragványával együtt rokokó stílusú, egykorú a kápolnával. Látogatható: Húsvétől Mindenszentekig (November 1.) szombaton reggel 8-tól 9-ig.
Falumúzeum	Kápolna utca.	A hagyományörző Egyesület gyűjteménye a tradicionális sváb viseletet, az egykori bútortárat és a régi használati tárgyakat tárja elénk
Gizella-szobor	(Templom tér)	Bajor Gizellának, Szent István király feleségének bronzszobra. Pilisvörösvár törzslakosságának bajor és német származására utal.
Kálvária kápolna	(Kálvária utca)	A XIX. sz. közepén épült, festői környezetben, az esztergomi vasútvonal mentén. Látogatható: húsvétvasárnap hajnalban.
Kálvária-domb	(Kápolna utca)	Stációkkal, gravírozott márvány stációképekkel és a Kálvária kápolnával. A domb tetejéről gyönyörű kilátás nyílik.
Karátsonyi-ligeti Szent Család Templom	(Kisfaludy utca)	
Katolikus temető	(Csobánkai utca)	Régi terméskő és hagyományos pilisvörösvári műkö síremlékekkel, valamint a II. világháborúban elesett német és szovjet katonák sírjaival.
Maria-hilf kápolna	(Pfeiffer kápolna vagy Stui-kápolna) (Vásár tér)	1774-ben építette Steinmüller Mátyás pilisvörösvári molnár. A rokokó stílusú oltárt téglából építették. Látogatható: húsvétvasárnap hajnalban.
Római katolikus plébánia	(Templom tér 1.)	Eredetileg XIX. sz.-i épület. Többször átépítették.
Római Katolikus Plébániatemplom	(Templom tér)	1703-ban épült, klasszicista stílusban. Építője Johann Danckmayr, helyi kőműves. Benne: rusickai fehér és süttöi vörös márványból készült műemlék főoltár, mely 1945-ig a fővárosban, a királyi várban állt.
Szent Flórián kápolna	(Szent Erzsébet utca 1.)	Látogatható: vasárnap du. fél 3 -tól.
Szent János szobor	(Fő út 149.)	Nepomuki Szent János barokk kőszobra. Az egykor közelben lévő, azóta betemetett Szent János-tó partján állt.
Városháza	(Bajcsy-Zs. tér 1.)	Eredetileg XIX. sz.-i épület, egykor a postaállomás épülete volt. Többször átépítették.
Zsidótemető	Lócsei utca	

3. Környezeti állapotfelmérés

3.1. KÖRNYEZETI ELEMELK ÁLLAPOTA

3.1.1. LEVEGŐ

A környezeti levegő szennyezettségét az ipari-, szolgáltatói tevékenységekből, lakossági fűtésből, valamint a közlekedésből származó légszennyező anyagok együttesen határozzák meg. A szennyező ipari tevékenységek, forgalmas közlekedési útvonalak közelében a szennyező anyagok koncentrációja lényegesen magasabb, mint a szennyező forrásoktól távol. Az ország levegőminőségét a vonatkozó kormányrendelet alapján az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (OLM) méri és értékeli. Az OLM automata mérőhálózatból és manuális (RIV) mérőhálózatból áll. Az automata mérőhálózat 32 településen 59 mérőállomást foglal magába. A RIV hálózat 109 településen (üledő por esetében 133 településen) méri a légszennyezettséget. A mérőhálózatot a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium (KvVM) irányítása mellett a Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségek (felügyelőségek) üzemeltetik. A levegőminőség minősítésére alkalmas mérőhálózat *nincs a településen*. Ennek hiányában a levegőminőség állapotának jellemzésére általában a bejelentés köteles légszennyező forrást üzemeltető telephelyek önbevalláson alapuló kibocsátási értékei szolgálnak alapul.

A légszennyezettség éves egészségügyi határértékei a 14/2001. (V.9.) KöM-EüM-FVM rendelet 1. számú melléklete szerint:

CO_x: 3000 µg/ m³

PM₁₀: 40 µg/ m³

Kén-dioxid: 50 µg/ m³

Nitrogén-dioxid: 40 µg/m³

A 4/2002 (X.7.) KvVM rendelet 1. és 2. számú mellékletének figyelembe vételével Pilisvörösvár település, a légszennyezettségi zónába sorolás alapján, az 1. zónacsoportba tartozik

3/1. táblázat: az 1. zónacsoport szennyező anyagok szerinti jellemző besorolása:

Légszennyező anyag megnevezése	Csoport	Zóna típus ismertetése
Kén-dioxid	E	A légszennyezettség a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.
Nitrogén-dioxid	B	A légszennyezettségi határértéket, túréshatárt meghaladja.
Szén-monoxid	D	Légszennyezettség a felső vizsgálati küszöbérték és a I. sz. határérték között
Szilárd	C	A légszennyezettség a I. sz. határérték és a túréshatár között van
Benzol	E	A légszennyezettség a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

Az alábbi táblázatban Pilisvörösvár település 6 évre vonatkozó szennyezőanyag emissziós adatait közöljük. A kibocsátási adatok a bejelentett pontforrások adatait tartalmazzák.

3/2. táblázat: összes szennyezőanyag kibocsátás a településen (2003-2008. év).

Szennyezőanyag	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Összesen (kg)
1 - Kén-oxidok	3	4	39	49	17	15	127
105 - Hexán	<0,5	40	40	40	47	37	204
12 - Kénsav-kénsav gőzök	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
13 - Kén-dioxid	2	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	2
151 - Toluol	2 408	1 942	2 121	889	1 002	1 008	9 370
152 - Xilolok	3 164	2 644	2 182	813	807	812	10 422
156 - Etilén-glikol- monoetil	<0,5	<0,5	9	12	20	20	61
157 - Etil-benzol	10	14	22	22	21	16	105
16 - Sósav	2	2	2	2	2	1	11
163 - 1,2,4,-Trimetil- benzol	1	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	1
164 - Trimetil-benzolok	4	6	10	10	9	7	46
2 - Szén-monoxid	12 303	3 877	1 602	2 881	2 838	1 786	25 287
260 - METOXI ETIL	<0,5	<0,5	<0,5	4	4	4	12
261 - METOXI PROPIL	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	39	43	82
267 - Butil-alkohol	<0,5	<0,5	1	2	4	4	11
3 - Nitrogén oxidok	28 566	4 901	4 459	4 463	5 290	3 718	51 397
301 - Etil-alkohol / etanol /	18	126	29	29	41	38	281
304 - Butil-alkoholok	<0,5	<0,5	61	59	59	59	238
308 - Butil-alkohol	1	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	1

310 - Formaldehid	<0,5	20	20	20	23	18	101
312 - Aceton	50	48	5	5	39	48	195
313 - Metil-etil-keton	3 645	2 904	2 079	148	148	164	9 088
317 - Diaceton-alkohol	<0,5	<0,5	2	2	2	2	8
320 - Metil-acetát	1 916	12	<0,5	<0,5	12	12	1 952
321 - Etil-acetát	363	361	341	341	360	360	2 126
323 - Butil-acetát	1 122	1 125	1 437	1 431	1 437	1 419	7 971
326 - Izo-butil-acetát	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
363 - Etilén-glikol / glikol /	62	217	138	155	164	83	819
5 - Klór	<0,5	5	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	5
500 - Benzin	126	358	275	294	299	165	1 517
6 - Ammónia	302	560	724	103	107	52	1 848
644 - N-metil-2- pirrolidon	<0,5	<0,5	21	29	46	46	142
7 - Szilárd anyag	6 235	5 211	3 817	4 531	4 342	3 921	28 057
729 - Butil-diglikol	378	378	4	4	383	380	1 527
980 - Összes szerves anyag	<0,5	<0,5	42	42	42	42	168
999 - SZÉN-DIOXID	1 777 415	1 598 169	3 174 711	2 494 988	2 776 264	2 160 490	13 982 037

A 2003-2008. éves időszakot nézve a településen összesen **14 135** tonna szennyezőanyag került a levegőbe az ipari, gazdálkodói tevékenység következtében. Pilisvörösváron ebben az időszakban tizenöt bejelentett, légszennyezőanyag kibocsátó gazdálkodó szervezet működött.

3/3. táblázat: A szennyezőanyag kibocsátó ipari létesítmény adatai (2003-2009. év)

Cég neve	Tevékenység	Cím
Bányai Bútorok Ipari, Kereskedelmi És Szolgáltató Kft.	BÚTORGYÁRTÓ ÜZEM	2085 Pilisvörösvár BÉCSI ÚT 20/A
Berga Color Bt.	FÉNYEZŐ MŰHELY	2085 Pilisvörösvár VASÚT KÖZ 15.
Dunakenyér Zrt.	112. PÉKÜZEM	2085 Pilisvörösvár KISFALUDY U. 35.
Fa-Wood Kft.	FA-WOOD KFT. I.SZ. TELEPHELY	2085 Pilisvörösvár BUDAI ÚT 4.
Fa-Wood Kft.	ÉPÜLETASZTALOS-IPARI ÜZEM	2085 Pilisvörösvár SZENT LÁSZLÓ U. 11.
Ferzsu Styl Asztalosipari Termékeket Gyártó És Forgalmazó Kft.	BÚTORKÉSZÍTŐ ÜZEM	2085 Pilisvörösvár FÁCÁN U. 2.
Fgsz Zrt.	PILISVÖRÖSVÁRI GÁZÁTADÓ ÁLLOMÁS	2085 Pilisvörösvár KÜLTERÜLET
Hofstadter Faipari Termelő és Kereskedelmi Kft	PILISVÖRÖSVÁRI TELEPHELY	2085 Pilisvörösvár BUDAI ÚT 18-20/C.
Kiss Károly	KISS KÁROLY AUTÓFÉNYEZŐ MŰHELY	2085 Pilisvörösvár FŐ ÚT 41.
Liegl & Dachser Logisztikai Kft	LOGISZTIKAI KÖZPONT	2085 Pilisvörösvár IPARTELEP U. 1.
Magyar Aszfalt Kft	ASZFALTKEVERÉKGYÁRTÓ ÜZEM (ASZFALT)	2085 Pilisvörösvár ADY E. U. 3.
Mikro-Sport Kereskedelmi És Szolgáltató Kft	TOYOTA MAYER	2085 Pilisvörösvár BUDAI ÚT 20.
OPTIM BÚTOPR KFT	TELEPHELY	2088 Pilisvörösvár Tsz Major 064/5 hrsz
Saint-Gobain Construction Products Hungary Kft.	SAINT-GOBAIN WEBER TERRANOVA ÉPÍTŐIPARI KFT	2085 Pilisvörösvár KÜLTERÜLET
Strabag Zrt.	PILISVÖRÖSVÁRI KEVERŐÜZEM (STRABAG)	2085 Pilisvörösvár ADY E. U. 3.

A szennyezőanyag termelők részletes kibocsátási adatait az **1. számú mellékletben** közöljük.

A lakossági gázellátási program gyorsütemű megvalósításának eredményeként a településen a hőenergia termelés során jelentős mértékben csökkent a kén-dioxid és a szilárd légszennyező anyag kibocsátás.

A település elhelyezkedéséből, domborzati fekvéséből és a környező talajok tulajdonságaiból adódóan a talajszemcsékhez tapadó káros anyagok, mikroorganizmusok, növényvédő szerek szél általi szállítása

okozhat levegőtisztasági problémákat. Ehhez jön még a környező földterületeken növő növények allergén virágporainak hatása. Ezek ellen hatásos védelmet a mezővédő erdősávok, zöldfolyosók biztosítják.

Fontos szempont a bűzhatás elleni védelem - valamint a felszín alatti vizek védelme -érdekében a belterületi állatállomány létszámát szabályozni szükséges. Ennek érdekében született a 24/2007. (IX.18.) helyi rendelet az állatok tartásáról. A közigazgatási területén állattartás csak mások nyugalma és jogos érdekeinek tiszteletben tartásával lehetséges. A város állattartási övezetekre lett felosztva, meg lettek határozva a védőtávolságok.

Az állattartás környezethigiéniai és állategészségügyi követelményei:

- Az istállót naponta kell takarítani. A trágyát zárt rendszerben kell elhelyezni. Évenként legalább kétszer, szükség esetén többször is ki kell meszelni. Kellemetlen szagú takarmányt zárt edényben kell tárolni.
- A trágya és trágyalé csak vízhatlan aljzatú és oldalfalú tárolóban tartható, melynek résmentes lezárását is biztosítani kell. A trágya- és trágyalégyűjtő kiürítéséről szükség szerint kell gondoskodni. A tárolóból a trágyalé kifolyását, illetve a csapadékvíz oda való befolyását meg kell akadályozni.
- Az állatok elhelyezésére szolgáló helyiséget könnyen tisztítható, hézag- és szivárgásmentes, csúszásmentes, szilárd padozattal kell ellátni.
- A gazdasági udvart a lakóháztól, illetőleg ennek kertjétől kerítéssel kell elválasztani.
- Galambtartás (sport-, posta-, dísz-, haszongalamb) esetén az állattartó ingatlanára vonatkozó előírt védőtávolságok nem kötelező érvényűek, amennyiben a tartási hely az állattartó lakóépületének padlásán található.
- Az istállók, ólak stb., folyamatos tisztántartásáról, fertőtlenítéséről, a legyek és más kártevők rendszeres irtásáról gondoskodni kell.
- Az istállót úgy kell kialakítani, hogy ott állategészségügyi és egyéb beavatkozásokat balesetmentesen lehessen végezni. Az elhullott állatokat elszállításáig zárt, szivárgásmentes göngyölegbe (műanyag zsák, tartály) kell tenni.
- A keletkező hígtrágyát zárt rendszerben kell az aknába vezetni.
- Külterületen (kertes övezet kivételével) a trágyát földdel, szalmával lefedve kell tárolni.
- Közúton elhullott állatok tetemének elszállításáról az Önkormányzat által megbízott szerv gondoskodik.

- Az elhullott állatok csak az arra engedéllyel rendelkező vállalkozó által szállíthatók el. Kivételt képeznek a három hetesnél fiatalabb állatok, továbbá kutyatetem 50 kg testtömegig, macskatetem, melyek magántulajdonú ingatlanon is eláshatók a szomszéd telek határától 1, 5 méterre.
- Zárt technológia alkalmazásakor a védőtávolság legfeljebb 30 %-kal csökkenthető.

Az avar és kerti hulladékok égetésének szabályaival a többször módosított 8/1996. (VII.4.) helyi önkormányzati rendelet foglalkozik.

A földterület tisztántartása céljából a területen keletkező avar és kerti hulladék a tűzvédelmi előírások betartása mellett égethető:

Avarégetéshez tüzet rakni csak biztonságos módon, lakó- és gazdasági épülettől kellő távolságban, állandó felügyelet mellett lehet. Avart égetni csak világos, tiszta, időben szabad. Tilos avart égetni ködös, esős időben. Avarégetés során a szükséges óvintézkedéseket meg kell tenni mindennemű katasztrófa megelőzése érdekében, ezért a tűzrakás helyét kis árokkal, vagy éghetetlen anyaggal (például kövekkel) körül kell határolni és megfelelő védőeszközöket, szerszámokat (víz, lapát, gereblye) készenlétben kell tartani.

Avar és kerti hulladék csak száraz állapotban égethető, egyszerre csak kis mennyiségben, folyamatosan adagolva. A lakosság védelme és a levegő tisztaságának érdekében avar és kerti hulladék égetése minden évben kizárólag október 1-je és május 15-e közötti időszakban történhet keddi, csütörtöki és szombati napokon. Szombaton a tüzet legkésőbb 13 óráig el kell oltani. Vasárnap és ünnepnap avart és kerti hulladékot égetni nem szabad. Közterületen avar és kerti hulladék égetése csak külön engedéllyel folytatható. Pilisvörösvár Város közigazgatási területén kívül keletkezett avart és kerti hulladékot a város közigazgatási területére behozni, illetve Pilisvörösvár Város közigazgatási területén elégetni tilos.

3.1.2. Víz

Víz nélkül nincs élet. A környezetvédelem egyik legfontosabb feladata tehát a víz védelme. A vizek mennyiségi és minőségi védelmét, valamint a fenntartható vízkészlet-gazdálkodást biztosítanunk szükséges, és az esetleges károsodásokat meg kell előzni. A lakosság tájékoztatása nem mindig megfelelő, ösztönözni kell a vízbázisok védelmére, a takarékos vízhasználatokra, a szennyvízgyűjtés,- elvezetés,- tisztítás fontosságára, a vízi környezet megóvására.

Felszíni vizek

Az utóbbi időszakban a felszíni vizek minősége drasztikusan csökkent. Ennek okai a túlzott igénybevétel, valamint a magas szennyezőanyag-kibocsátás. A probléma mérséklése helyi és globális szinteken egyaránt égetően fontos.

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítéséhez Magyarország területét - amely teljes egészében a Duna vízgyűjtőjéhez tartozik - 42 tervezési alegységre osztották fel. Pilisvörösvár település a Közép-Duna tervezési alegységhez tartozik.

A közel 8600 km² területű Közép-Duna tervezési alegység meglehetősen különleges helyzetben van, mivel nem egységes vízgyűjtőterületet, hanem a Duna két partján lefutó kisvízfolyások vízgyűjtőinek sokaságát foglalja magába. Ezek a bal parton a Szob és a Csepel-sziget északi csúcsa között, a jobb parton pedig a Dömös és Dunaföldvár között érik el a Dunát. Ennek megfelelően a terület földrajzi felépítése is változatos: a bal parton ide tartozik a Börzsöny déli része, a Gödöllői-dombság nyugati szegélye és a hordalékkúpteraszokkal tagolt Pesti-síkság keskeny északi elvégződése. A jobb parton az északkeletdélnyugati csapásirányú, töréses, pikkelyes szerkezetű Dunántúli-középhegység rész tájait közül a Visegrádi-hegység, a Pilis, a Budai-hegység és a Zsámbéki-medence, a Gerecse és a Vértes egyes részei, illetve a déli irányból benyúló Mezőföld északi része csatlakozik a területhez. Ebből következően a tervezési egység földtani felépítése is rendkívül változatos.

A terület napfénytartama északról (1950-2000 óra/év) dél felé nő (2000-2500 óra/év). A tenyészidőszak hőösszege a magassági viszonyoknak megfelelően alakul, délen, a Mezőföldön eléri a 3200-3300 °C-ot. Az évi középhőmérséklet a hegyvidéki területeken 8-10 °C, a magasabb részeken 8 °C alatti, a déli területeken eléri a 10-11 °C-ot. A júliusi középhőmérséklet 20-22 °C, a domborzati viszonyoknak megfelelően északról dél felé növekszik. A januári középhőmérséklet -1-3 °C. A hőmérséklet átlagos évi ingása a magasabban fekvő térszíneken (21-22 °C), az alacsonyabb fekvésű alföldi területeken 23-24 °C-ra emelkedik. Az uralkodó szélirány az északnyugati. Az évi csapadék mennyisége a hegyvidékeken 600-700 mm, a Mezőföldön 500-550 mm-re csökken. A területre a nyári (tavasz végi) csapadékmaximum a jellemző.

A terület nagy részét erdők borítják, uralkodó talaja az erdei talaj. A Pilist a Visegrádi-hegységtől a Kétfükkfa-nyereg, a Budai-hegységtől a Pilisvörösvári-árok választja el. Szerkezetében és alaki

vonásaiban a Budai-hegység hasonmása: tolódom, rögös, pikkelyes szerkezetű röghegység. A Dunántúli-középhegység legmagasabbra kiemelt része. Főfelépítő kőzete a triász mészkő és dolomit. A hegységet szerkezeti vonalakon képződött völgyek és medencék tagolják. A nagyobb eróziós völgyek (a Dera-patak és a Pilisvörösváriárok teraszos völgyei) is szerkezeti vonalak mentén alakultak ki. Növénytakarója a magasabb térszíneken cseres-tölgyes, bükkös és karsztbokor-erdő, a peremeken mezőgazdasági művelés alatt álló kultúrtáj. Talajai barna erdőtalajok, mészkő- és dolomit-rendzinák, dolomiton nyers szikla- és törmelék-talajok.

A Budai-hegység a Duna-völgye Észak-Mezőföld, a Zsámbéki-medence és a Pilisvörösvár solymári árkos süllyedék között helyezkedik el. Torlódom, pikkelyes, töréses szerkezetű, sasbérce, tönkrögös, medencékkel tagolt középhegyvidék. Átlagos magassága 250-500 m. Fő építőanyaga a triász dolomit és dachsteini mészkő. Mivel az alaphegységi mészkő és dolomit nagy területeken a felszínen van, sok a karsztos képződmény. Gyakoriak a meredek lejtők, törtlejtők, töréslépcsők, lapos felszínű tönkrögök. A terület forrásokban és felszíni vízfolyásokban szegény, de felszálló hévforrásokkal keveredő karsztvizekben gazdag. A hegyvidék kistájait a szerkezeti vonalak mentén kialakult völgyek és medencék határolják. A Zsámbéki-medence a Budai-hegység és a Gerecse között húzódó, tágas pliocén és pleisztocén korú, medencés, sasbérce, röglépcsős szerkezetű süllyedék. A medence déli pereme az Észak-Mezőföld felé képez átmenetet.

A tervezési egység területén összesen 140 lakott település található. Közülük a maga 23 kerületével Budapest főváros, illetve két megyei jogú város, Érd és Dunaújváros emelkedik ki. Összesen 22 városi rangú település található a területen. A településszerkezetben fontos helyet foglal el a budapesti agglomeráció 80 települése a maga Budapesttel együtt közel 2,5 millió fős népességével. A tervezési egység gazdasági központja Budapest és a Közép-Magyarországi régió. Itt állítják elő az ország GDP-jének közel felét. A főváros gazdasági szerepének köszönhetően a lakosság munkaerő piaci helyzete számottevően jobb az országosnál. A foglalkoztatási szerkezet is eltér az országostól: a szolgáltatási jellegű ágazatok súlya jóval nagyobb, a termelőágazatok szerepe pedig kisebb, mint az ország más területein. A mezőgazdasági termelés részesedése a budapesti agglomeráció területén nem túl jelentős, nagyobb arányt inkább csak a tervezési egység déli részét képező sík térszíneken (Mezőföld) ér el. A főváros itteni elhelyezkedése az idegenforgalmi szektor helyzetére is nagy hatással van.

Az Aranyhegyi-patak felszíni vízminőségére vonatkozó adatokat a **2. mellékletben** közöljük (adatforrás: Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium).

Pilisvörösvár település környezetében található egyaránt folyó és álló vizeket, mesterséges tavakat.

Felszín alatti vizek

Pilisvörösvár település a 27/2004. (XII.25.) KvVM, és a 7/2005. (III. 1.) KvVM rendelet szerint felszín alatti víz szempontjából fokozottan és kiemelten érzékeny területen helyezkedik el.

A 27/2006. (II.7.) Kormány rendelet 2. számú melléklete szerint a település területe nitrát érzékeny terület.

A nitrát érzékeny területeken a vizek védelmét szolgáló intézkedések a következők:

- Tilos hígtrágya, trágyalé, továbbá a trágyatárolók csurgalékvizeinek bevezetése a vizekbe.
- Állattartó telephez trágyatároló nem létesíthető felszíni víztől, ivóvíznyerőhelytől számított legalább 100 méteren belül.
- Hígtrágyatároló nem létesíthető külön jogszabály szerinti vízjárta területeken.

A nitrátérzékeny területeken a nitrátszennyezés megelőzése, illetve csökkentése érdekében országosan egységes, összehangolt intézkedéssorozatot kell megvalósítani.

Az akcióprogram részei

- a jó mezőgazdasági gyakorlatra vonatkozó előírások érvényesítése,
- a nyilvántartási, adatszolgáltatási, adatfeldolgozási feladatok teljesítése,
- hatósági ellenőrzés,
- monitoring feladatok ellátása.

A település ipari jellegű létesítményei által okozott szennyeződéséről nincs tudomásunk.

3.1.3. FELSZÍNBORÍTOTTSÁG

A felszínborítottságot a 2. térkép mutatja be részletesen. A felszínborítottság megoszlását az alábbi táblázat szemlélteti:

3/4. táblázat: Felszínborítottság

Megnevezés	Terület (ha)
Belterületek, települési zöldterületek	597,23
Egyéb mesterséges felszín	84,27
Tanyás terület	49,53
Gyümölcs	8,7
Kistáblás szántóföld	170,84
Nagytáblás szántóföld	733,9
Egyéb mezőgazdasági terület	8,95
Természetes gyepek	21,29
Intenzíven használt gyepek	67,31
Természetes erdők	246,69
Erdő ültetvények	317,58
Vizenyős terület	86,74
Felszíni víz	36,06
Összesen:	2 429,09

3.1.4. A TERMÉSZET ÁLLAPOTA

A különböző életközösségek, geológiai, vízrajzi, tájképi értékek megóvásának leghatékonyabb eszközei a természetvédelmi területek. A védettségi kategóriák egyrészt az élővilág táj- és természetvédelem szempontjából legértékesebb területeit jelölik, amelyek a területi érzékenységi kategóriarendszerben a legérzékenyebbek. A védettség jogszabályokban, illetve védetté nyilvánítási határozatban rögzített tilalmakat, korlátozásokat jelent az adott területen, amely jelentősen befolyásolja e területek távlati terület felhasználását, hasznosítását.

A települést érintő országos jelentőségű védett természetvédelmi terület a Duna-Ipoly Nemzeti Park.

Duna-Ipoly Nemzeti Park

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság működési területe hazánk legsűrűbben lakott, infrastrukturális és ipari létesítményekkel behálózott középső részén helyezkedik el. Természetvédelmi hatósági, szakhatósági jogkörét, valamint természetvédelmi és vagyonkezelői feladatait a fővárosban, Pest, Komárom-Esztergom és Fejér megyében, illetve Nógrád megye egy részén látja el. A Nemzeti Park - kilencedikként - 1997-ben alakult, a Visegrádi-hegységet (I.), a Börzsönyt (II.), az Ipoly-völgy még viszonylag érintetlen területét (III.), a Szentendrei-sziget egy részét (IV.) és a Pilis hegységet (V.) foglalja magában. Területe 60 669,3 hektár. A Pilis hegység területe egyben nemzetközi védelmet élvező bioszféra-rezervátum is. Az igazgatóság működési területén országos jelentőségű védett területként található a térségben a Budai TK. 1999. évben az Európa Tanács Európa Diplomát adományozott a Pilisszentiváni Kis- és Nagy-Szénás területén, mely ezzel 1182 hektár fokozottan védett területté minősítettetett.

A Nemzeti Park részletesebb ismertetését az **X. melléklet** tartalmazza.

Natura 2000 hálózat

Az Európai Unió természetvédelem legfontosabb eszközei a madárvédelmi (79/409/EEC) és az élőhely-védelmi (92/43/EEC) irányelv. A két jogszabály rendelkezései szerint kijelölt természetvédelmi területek közös európai rendszere a Natura 2000 hálózat. A Natura 2000 hálózat célja a közösségi szinten jelentős, veszélyeztetett növény- és állatfajok és élőhely típusok védelme, és ezen keresztül a biológiai sokféleség megőrzése és hosszú távú fennmaradásának biztosítása. A Natura 2000 hálózat kialakítása az Európai Unióhoz való csatlakozás egyik feltétele volt. Az irányelvek átültetése a magyar jogrendbe és a területek kijelölése a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről kormányrendelettel történt meg. A Natura 2000 hálózat által érintett területek (különleges madárvédelmi területek és különleges természetmegőrzési területek) helyrajzi számainak átdolgozott listája 2006. december 8-án, a környezetvédelmi és vízügyi miniszter 45/2006. (XII. 8.) KvVM rendeletének mellékletként került nyilvánosságra. A rendelet 2006. december 16-tól hatályos. Utóbbi jogszabály nevesíti a Natura 2000 területeket, amelyekre a 2006. október 17-től hatályos 275/2004-es kormányrendeletben megállapított szabályok vonatkoznak.

A 275/2004. (X.8.)Korm. rendelet szerinti különleges jelentőségű természet-megőrzési terület a településen nem található. A 45/2006. (XII.8.) KvVM rendelet szerint, Pilisvörösvár település kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területe a Pilis-Visegrádi-hegység. A terület helyrajzi-számos listáját a **4. mellékletben** közöljük. Pilisvörösvár településen különleges madárvédelmi terület nincs.

A Különleges Természetmegőrzési Területek kijelölését az Unió Élőhelyvédelmi Irányelve (Habitats Directive) írja elő. A kijelölés célja a vadon élő növény- és állatfajok, illetve élőhelytípusok védelme. Az irányelv függelékeiben felsorolt, közösségi szempontból jelentős fajok és élőhelytípusok képezik a területkijelölés alapját.

A természetvédelmi területek elhelyezkedését a **3. térkép** mutatja be.

Védett területek:

Duna-Ipoly NP	1 ha
Budai TK	1 ha

Natura 2000 területek:

Pilis Visegrádi-hegység	143 ha
-------------------------	--------

Országos Ökológiai Hálózat:

Magterület	2 ha
Ökológia folyosó	215 ha
Pufferterület	388 ha

3.2. TELEPÜLÉSI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÁLLAPOTA

3.2.1. TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET, INFRASTRUKTÚRA

3.2.1.1. A települési környezet tisztasága

A település környezetvédelmi megítélésében jelentős szerepe van a köztisztaságnak. Nemcsak a kívülálló, hanem a településen élő ember számára is a legszembeűnőbb a közterületek tisztasága, a zöldterületek gondozottsága, a közutak állapota. A település környezetének rendezettsége, tisztasága növeli az ott élők komfortérzetét, esztétikusabb életteret biztosít. Települési környezetünk tisztaságát legjobban mi magunk tudjuk befolyásolni.

A település útjai, közterületei, parkjai általában tisztának mondhatóak. A közterületek, zöldterületek fenntartását, fejlesztését az önkormányzat végzi. A település belterületére vonatkozóan a köztisztasággal a többször módosított 8/1996. (VII.4.) helyi önkormányzati rendelet foglalkozik.

Az ingatlan tulajdonosa, használója, kezelője (a továbbiakban: tulajdonosa) folyamatosan köteles gondoskodni:

- az ingatlan előtti járda (járda hiányában egy méter széles területsáv, illetőleg a járda mellett zöldsáv), továbbá a járda és a kocsiút közötti kiépített vagy kiépítetlen terület gondozásáról, tisztántartásáról és síkosság-mentesítéséről,
- az ingatlan előtti árok tisztításáról, a csapadékvíz zavartalan lefolyását akadályozó anyagok és más hulladékok eltávolításáról, a korábban betemetett, vagy feltöltődött árok újra ásásáról,
- beépítetlen telekingatlan tisztántartásáról és gyommentesítéséről,
- a telekingatlanról a járdára és az úttest fölé nyúló ágak és bokrok meg-felelő nyeséséről, hogy az a közlekedést ne akadályozza.

Két szomszédos terület, épület közötti átjáró esetében a tisztántartási kötelezettség a tulajdonosok között 50-50%-ban oszlik meg. Az üzletek és egyéb elárúsító helyek, vendéglátó egységek, intézmények és szolgáltató egységek előtti járdaszakaszt, illetőleg ott, ahol a járda mellett zöldsáv van, az úttestig terjedő teljes területet- a nyitvatartás ideje alatt - a tulajdonos, vagy bérlő köteles tisztántartani. Szükség szerint a közterületen szemétyűjtő edényt elhelyezni és annak ürítéséről saját költségen gondoskodni.

A közterületek tisztántartása nappal és éjszaka, időben korlátozás nélkül végezhető. Az ingatlantulajdonosok a közterület takarításából keletkezett szemetet, a kerti hulladékot, a háztartási hulladékot, a háztartási hulladékgyűjtő tartályban kötelesek elhelyezni. Amennyiben a szokásos mennyiségű szemétnél több keletkezik, annak elszállításáról a tulajdonos köteles gondoskodni.

Az ingatlan tulajdonosa köteles az ingatlan előtt hótól, jégtől és ónos esőtől síkossá vált járdaszakaszt (szükség esetén többször is) síkosságtól mentesíteni.

A hulladékgyűjtő tartályban nem szabad mérgező, robbanó, folyékony, veszélyes hulladékot, vagy egyéb olyan anyagot elhelyezni, amely veszélyezteti a szállítással foglalkozó dolgozók testi épségét vagy begyűjtése során a gépkocsi műszaki berendezésében rongálódást idézhet elő és ártalmatlanítása során veszélyeztetheti a környezetet. A nem háztartási hulladék és folyékony hulladék elszállításáról az ingatlan tulajdonosának kell gondoskodni.

3.2.1.2. Csapadékvíz elvezetés

A települési vízrendezés feladata a települést fenyegető vízkárok megelőzése és elhárítása, a felszínen lefolyó csapadékvíz biztonságos elvezetése. A csapadékvíz megfelelő elvezetése a beépített területekről a közúthálózat, közterületek használhatóságának jelentős minőségváltozását eredményezi.

A meglévő csatornák állapota elhanyagolt, benőtt (gaz, nád). Felújításra, tisztításra szorulnak, a rajtuk lévő műtárgyakat, áterezeket a jelen igényeknek megfelelően át kell építeni.

- Báthory utcai csapadékvíz elvezetés M 29-017 terv
- Fő utca csapadékvíz elvezetés M 969-90

A belterületi csatornák befogadója:

- Háziréti víztározó
- Aranyhegyi-patak

A csapadékvíz csatornázottság 15% feletti, amelyből a burkolt rész 2-3%.

3.2.1.3. Ivóvízellátás

Az ivóvízellátás - mint közszolgáltatás - környezetvédelmi szempontból általában nem vizsgálendő tényező, de egy település életében, és az ott élők életminőségében meghatározó fontosságú elem. Egyrészt infrastrukturális fejlettségi mutató, hogy a lakásokba hogyan jut el a vezetett ivóvíz. Másrészt környezet-egészségügyi szempontból lényeges, hogy a lakosság milyen minőségű vizet fogyaszt, ezért, mint kritikus faktort, az egészséges ivóvízzel való ellátást is meg kell vizsgálni. A vízbázis védelembe-helyezésével és a megfelelő víztisztítási technológia üzemeltetésével sem garantált ugyanis teljes mértékben az, hogy a lakossághoz kifogástalan víz jut el, hiszen a vízelosztás és a vízvezetés során is szennyeződhet az ivóvíz. Ennek az ún. másodlagos vízszennyezésnek a megelőzése, felderítése, a bekövetkezett minőségromlás emberi egészséget veszélyeztető hatásának kivédése üzemeltetési és környezet-egészségügyi feladat.

3/5. táblázat: Közütemi vízhálózatra csatlakozó lakások (Forrás: KSH adatbázis)

Év	Lakásállomány összesen	Közütemi vízvezetékálózat (km)	Közütemi vízhálózatba bekapcsolt lakás (db)	Közütemi vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)	Lakosságnak szolgáltatott víz 1000m ³
2001	4 272	63,5	3 772	88,3	n.a.
2004	4 367	68,5	4 210	96,4	n.a.
2007	4 517	68,5	4 298	95,1	612
2008	4 565	68,5	4 344	95,1	514

A *vízminőség* a víz fizikai, kémiai és biológiai tulajdonságainak összessége. A vizek minősítése a következő jellemzők alapján történik: oxigénháztartás, nitrogén- és foszforháztartás, mikrobiológiai jellemzők, mikroszennyezők (szerves és szervesetlen mikroszennyezők), toxicitás, valamint egyéb jellemzők. Az egyes csoportokba számos mérendő komponens tartozik. A víz *kémiai minősége* szempontjából a vízben oldott gázok, az oldott sók és a szerves anyagok jelentősége a legnagyobb. A vízben részben fizikailag, részben kémiailag oldott gázok közül az oxigén, a széndioxid, az ammónia és a kénhidrogén a legjelentősebbek. A víz *fizikai tulajdonságai* közül elsősorban a vízmozgások, a hőmérsékleti és a fényviszonyok azok, amelyeknek mind a vizek jellemzése, mind az élőlények előfordulása szempontjából döntő jelentősége van. A közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter 18/1992 (VII. 4.) KHVM sz. rendelete a közműves vízellátás üzemeltetési követelményeiről előírja a települési ivóvízigények kielégítését szolgáló kutak nyersvizének rendszeres ellenőrzését. A Kormány 201/2001 (X. 25.) Korm. sz. rendelete az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről

már előírja a vízellátó vállalatoknak a nyersvíz részletesebb, a mikroszennyezőket is magában foglaló elemzését. A közüzemi vízművek termelőként adatait a vízügyi igazgatóságoknak küldik meg. A településen a DMRV Zrt. végzi az ivóvíz szolgáltatást.

A vett vízminta vizsgálati eredmények azt mutatják, hogy a paraméterek nem haladják meg a 201/2001 (X.25.) Kormány rendeletben található határértékeket.

3/6. táblázat: település vízminőségi adatai

PARAMÉTEREK	MÉRTÉKEGYSÉG	JELLEMZŐ ÉRTÉK	MAXIMUM	HATÁRÉRTÉK
pH		7,5	7,8	6,5-9,5
vezetőképesség	μS/cm	594	735	2500 μS/cm
klorid	mg/l	27	57	100 mg/l
permanganát-index (KOIps)	mg/l O ₂	0,6	1	3,5 mg/l O ₂
nitrát	mg/l	5,3	10,6	50 mg/l
nitrit	mg/l	<0,01	<0,01	0,10 mg/l
ammónium	mg/l	<0,02	0,06	0,20 mg/l
összes vas	mg/l	<0,02	0,09	0,2 mg/l
összes mangán	mg/l	<0,01	0,04	0,05 mg/l
összes lúgosság	[mmol/l]	4,4	5,6	
karbonát-keménység	[CaO mg/l]	123	157	
összes keménység	[CaO mg/l]	175	220	min.50-max 350 CaO mg/l
szulfát	mg/l	89	138	250 mg/l
fluorid	mg/l	0,21	0,36	1,5 mg/l

Pilisvörösvár közigazgatási területén 1 db vízműkút található, ami egyelőre nem üzemel, vízjogi üzemeltetési engedéllyel sem rendelkezik. A kút tervezett üzemi vízhozama: 800 l/p.

A kútra vonatkozóan csak létesítéskori, 2008. évi vízminőség-vizsgálati eredmények állnak rendelkezésre. A vízminőség mindenben megfelel a jogszabályi előírásoknak, a vizsgálat komponensek koncentrációja határérték alatti.

3.2.1.4. Szennyvízkezelés

A Pilisvörösvári Vízművek Kft. (PVV Kft.) a Fővárosi Vízművek Zrt. 100 százalékos tulajdonú leányvállalata, amely pályázati úton nyert 20 éves koncessziós jog alapján 2004. július 31. óta üzemelteti Pilisvörösvár szennyvízközmű hálózatát és telepét, vagyis a településen keletkező szennyvíz elvezetését, valamint a szennyvíz tisztítását biztosítja. Tevékenységük a több mint 13 ezer lakosú Pilisvörösvár Város közigazgatási területére terjed ki, ügyfeleinek száma pedig meghaladja a 3 ezret.

A társaság adminisztrációs feladatainak jelentős részét és az ügyvezetést, szerződés alapján az anyavállalat, vagyis a Fővárosi Vízművek Zrt. látja el. Az üzemeltetéssel kapcsolatos műszaki tevékenységünk számottevő részét, így az iszap víztelenítését, szállítását és lerakását, a dugulás elhárítást, a mintavételezést és elemzést is alvállalkozók végzik. A társaság 2005-ben a három tulajdonában lévő szennyvízátemelő gépészeti elemeinek, és elektromos vezérlőszekrényeinek felújítását, pH-mérők, és indukciós mennyiségmérő beszerelését, a szennyvíztisztító telep technológiájából hiányzó zsír és -homokfogó berendezés engedélyezését és az első ütem kivitelezését, továbbá az irányítástechnika fejlesztésének első lépcsőjét, valamint a telep fásítását valósította meg. E technológiai fejlesztések eredményeként, a szennyvízközmű üzembiztonsága és költséghatékonysága egyaránt javult. Az illegális "rákötések" számának csökkenése, valamint az ezek felfedésére is összpontosító rendszeres ellenőrzéseknek köszönhetően csökkenteni tudták a településen a vízterhelési díjat.

Pilisvörösvár Város Önkormányzata 2011-től kezdődően tervezi a város szennyvízelvezető rendszerének és szennyvíztisztító telepének felújítását és bővítését, mely beruházások becsült költsége kb. 1,3 milliárd forint. A városra háruló terhek csökkentése érdekében az önkormányzat a sikeres 2009. évi 1. forduló után 2010-ben 2. fordulós pályázatot nyújt be az Európai Unióhoz a szennyvíztelep korszerűsítésére és a csatornahálózat bővítésére.

A pályázat sikere esetén a városnak mindössze a költségek 15%-át kellene biztosítania, a többit pályázati támogatásból lehetne fedezni. A pályázat sikeréhez a városnak még számos feladatot kell megoldania, s ezek közül az egyik a szennyvíztisztító telep jelenlegi túlterheltségének megszüntetése. A feladat megoldásában a lakosság igen fontos szerephez jut, hiszen a város szennyvízeinek 95%-a a

háztartásokból származik. A szennyvíztisztító telep túlterheltségének egyik fő oka a háztartásokban keletkező ételmaradékok nem megfelelő kezelése. A konyhai ételmaradék ugyanis olyan jelentős szervesanyag-többletként jelentkezik a telepen, amelyet az már nem képes hatékonyan kezelni.

Pilisvörösvár az agglomerációs besorolás szerint önálló (pilisvörösvári) szennyvíz agglomerációba tartozik. A csatornahálózat kiépítettsége 75%-os, megközelítően 95%-os rákötési aránnyal. A hiányzó részek a nemrégiben belterületbe vont, illetve üdülőből lakóövezetbe sorolt vont részek, ahol a közművesítés többi része megvan. A csatornahálózat elválasztott rendszerű, a lakossági csapadékvíz bevezetés nem jellemző, ezt rendszeresen ellenőrzik, csapadék idején kb. 20% vízmennyiség növekedés tapasztalható a szennyvíztelepen, ennek oka azonban a megfelelő csapadékvíz-elvezető rendszer hiánya.

A kezelt szennyvíz befogadója az Aranyhegyi patak. Az eredeti tervek szerint lett volna nitrogén-eltávolítás, de az üzemeltetés során ezt nem sikerül megvalósítani. A szennyvíztelepre érkező szennyvízmennyiség átlagosan $1500 \text{ m}^3/\text{nap}$, azonban évi 20-25 alkalommal is meghaladja a tervezett $2000 \text{ m}^3/\text{nap}$ értéket. A telepre érkező szennyvíz töménysége lényegesen meghaladja a tervezéskor figyelembe vett értékeket, ezért a telep nem képes megfelelő hatásfokkal működni. A telep bővítése során az iszapkezelésre iszaprohasztót terveznek kialakítani.

A szennyvíztisztító telepet 1991- ben egy u.n. BIOMODUL-1000 típusú kétlépcsős eleveniszapos, csepegtető testes technológiával indították el, melynek névleges kapacitása 1.000 m^3 volt (200 m^3 szippantott szennyvizet magába foglata).

A telep kapacitása a település fejlődésével elégtelennek bizonyult, ezért 1997- ben kapacitásnövelést hajtottak végre. A bővítés során $1.000 \text{ m}^3/\text{nap}$ ról $2.000 \text{ m}^3/\text{nap}$ ra bővült a tisztítási kapacitás ($100 \text{ m}^3/\text{nap}$ a szippantott szennyvíz fogadása). A fejlesztés során megépítésre került - 5 mm pálcaközű automata gépi rács, kiegészítve egy 8 mm pálcaközű sík ráccsal, biológiai medencék (anaerob, anoxikus, aerob), Dorr típusú utóülepítő, két egymást követően kapcsolt fertőtlenítő labirintmedence, gépi iszapvíztelenítő berendezés.

2006. évben a beérkező szennyvíz mennyisége és minősége egyaránt növekvő tendenciát mutat, ezért beépítésre került a rács után egy zsír és homokfogó műtárgy. A telep jelenlegi állapotában hidraulikailag és szennyezőanyag tekintetében is túl van terhelve.

Hidraulikai adatok:

2009. évi beérkező szennyvíz mennyisége:	566.884 m ³ / év
2009. évben az átlag napi beérkező szennyvíz mennyisége:	1.553,1 m ³ / d
2009. évi beérkező szennyvíz maximum:	2683 m ³ / d
2009. évi beérkező szennyvíz minimum:	1170 m ³ / d

Fölösiszap kezelése:

A szennyvíztisztító telepen 2009. évben a kezelt fölösiszap mennyisége: 8000 m³/ év volt. Az iszap kezelése előzetes gravitációs sűrítés volt, 2 - 3% a szárazanyag tartalma. A kezelt fölösiszap elszállításra került az FCSM Zrt. telephelyeire, ahol rothasztással biogázt állítottak elő belőle.

3/7. táblázat: befolyó nyers szennyvíz vizsgálati eredményei

Komponens	Mértékegység	Bemenő Átlag (2009-07-12)	Nyersvíz (2009-12-16)
KOIKr ¹	mgO ₂ /dm ³	3410	3250
BOI5 ²	mg/dm ³	1600	1300
Nitrát-N ³	mg/dm ³	<0,2	<0,2
Nitrit-N ⁴	mg/dm ³	<0,003	<0,03
Foszfor (összes) ⁵	mg/dm ³	22,1	58,5
Ammónium-N ⁶	mg/dm ³	111	110
Ülepedőanyag 10' ⁷	cm ³ /dm ³	200	250
Ülepedőanyag 10' ⁷	mg/dm ³	2400	1720
Összes nitrogén ⁸	mg/dm ³	115	115

3/8. táblázat: kifolyó tisztított szennyvíz vizsgálati eredményei

Komponens	Mértékegység	Kimenő Átlag (2009-07-13)	Kimenő átlag (2009-12-17)
KOIKr ¹	mgO ₂ /dm ³	50	50
BOI5 ²	mg/dm ³	16	20
Nitrát-N ³	mg/dm ³	5,2	8,2
Nitrit-N ⁴	mg/dm ³	0,72	1,46
Foszfor (összes) ⁵	mg/dm ³	0,44	0,61
Ammónium-N ⁶	mg/dm ³	41	5
Összes oldott anyag ⁷	mg/dm ³	691	984
Összes lebegő anyag ⁷	mg/dm ³	4	6
Összes oldott anyag izzítási maradéka ⁷	mg/dm ³	495	550
Összes lebegő anyag izzítási maradéka ⁷	mg/dm ³	4	4
Összes nitrogén ⁸	mg/dm ³	47	14,6

A csatornahálózat mentén fekvő lakó, üdülőépületeket és a vállalkozásokat a csatornahálózatra rá kell kötni. A szennyvízhálózatra való rákötést a szennyvízszolgáltatónál kell kezdeményezni és egyidejűleg a közműszerződést is meg kell kötni. A szennyvízbekötő vezeték létesítését és annak a már üzemelő szennyvíztörzs-hálózatba történő csatlakozását az érintett szennyvízszolgáltató ellenőrzi.

A csatlakozó házi szennyvízhálózatot a házi szennyvíz összetételének ellenőrzésére alkalmas aknával vagy tisztítónyílással kell kialakítani. Ha a szennyvíz bekötővezeték vagy házi szennyvízhálózat az elfolyó szennyvíz ellenőrzésére alkalmas aknával nincs ellátva, továbbá, ha a bekötővezeték az ingatlanon keletkező szennyvizek elvezetésére - a vízhasználat megnövekedése, az ingatlanok egyesítése, megosztása, vagy egyéb okból - már nem alkalmas, a jegyző a tulajdonost, a létesítmények megfelelő átalakítására vagy megszüntetésére kötelezheti. Az elszállított vagy csatornahálózatba vezetett szennyvízmennyiséget számlával kell igazolni a viszonyítási időszakon belül, mely 6 hónapnál nem lehet kevesebb. Az elszállított vagy csatornahálózatba vezetett szennyvíz mennyisége nem lehet kevesebb, mint a mért vételezett ivóvízmennyiség locsolási hányaddal csökkentett része, ami az ivóvízfogyasztás 80 %-a. Amennyiben ez nem teljesül, ott feltételezni kell a házi szennyvíz elvezető rendszer hibáját.

A hálózat hibájának felderítésétől annak megszüntetéséig az üzemzavarral érintett hálózatszakszagt lehetőleg használaton kívül kell helyezni. Az üzemzavar felderítésének és elhárításának költségei azt terhelik, akinek a hibáért való felelőssége egyértelműen megállapítható. Amennyiben a hiba okozójának kiléte nem állapítható meg, úgy a házi szennyvízhálózat kijavításáért az ingatlan tulajdonosa, a szennyvízelvezető törzshálózat kijavításáért a szennyvízszolgáltató felel.

A jegyző az érintett szakhatóságok álláspontjának figyelembevételével kötelezi a tulajdonost a szennyvízelvezető művet károsító - külön jogszabály szerint megállapított - szennyezés esetén vagy ilyen szennyezés megelőzése érdekében a szennyvíz előzetes tisztításához szükséges berendezés létesítésére, a meglévő korszerűsítésére és üzemeltetésére.

A települési szennyvíztisztító kombinált biológiai tisztítású, növényi tápanyag eltávolítással. Tervezett volt a telep fejlesztése 2 000 m³/d hidraulikai kapacitásra, amit a KTVF: 16.882-1/2009 Ikt.sz. határozatában 500 m³/d (6533 LEÉ) tényleges kapacitásra módosított.

3/9. táblázat: helyi vízművek adatai

Engedélyes neve	Cím	Engedély száma	Kapacitás m ³ /d	Kihasznátság %
Pilisvörösvári Vízművek Kft	2085 Pilisvörösvár; Sirály utca 1.	KTVF: 8811-1/2008 (módosítva: KTVF: 16.822-1/2009 és KTVF: 16.822-2/2009)	500	310%

Technológia:

- Gépi rács
- Egyesített 1168 m³ térfogatú tisztító műtárgy (kevert 175 m³, levegőztetett 993 m³)
- 16 m Dorr ülepítő
- 2 db sorba kapcsolt fertőtlenítő medence
- Iszapvíztelenítő

3.2.1.5. Energiaellátás

Gázellátás

3/10. táblázat: a település gázellátásának adatai

Település neve	Lakások száma (db)		Gázellátásba bekapcsolt háztartások száma (db)		Fogyasztott gázmennyiség (ezer m ³)		Gázellátásba bekapcsolt lakások aránya (%)	
	2001. év	2008. év	2001. év	2008. év	2001. év	2008. év	2001. év	2008. év
Pilisvörösvár	4 272	4 517	3 679	4 286	7 225	13 358	86,1	94,8

A táblázatból megállapítható, hogy a gázellátás, a bekapcsolt lakások aránya megfelelő, így a fűtésből származó levegőszennyezés - a hagyományos fűtési megoldásokkal szemben - kisebb mértékű a településen. Gázszolgáltató a TIGÁZ Zrt.

Elektromos energia

A település elektromos ellátottságát jellemző adatok az alábbi táblázatban találhatók

3/11. táblázat: elektromos energia-ellátottság

Település neve	Lakások száma (db)		Elektromos energiát fogyasztó háztartások száma (db)		Háztartások részére szolgáltatott elektromos energia (MWh)	
	2001. év	2008. év	2001.év	2008. év	2001. év	2008. év
Pilisvörösvár	4 272	4 517	4 511	6 102	14 437	17 330

Elektromos energia szolgáltatója az ELMÜ Nyrt.

Alternatív energiaforrások

A fosszilis energiahordozók készleteinek behatárolódása, szolgáltatási anomáliái, használatuknak környezetünkre gyakorolt káros hatásai, s nem utolsó sorban világpiaci árszintjük emelkedése, egyre inkább a figyelem középpontjába helyezte az energiahatékonyság és energiatakarékosság kérdéseit, valamint az alternatív, megújuló, természetes energiaforrások feltárását, illetve felhasználásuk kiszélesítését. Az Európai Unió vezető testületei egyre több direktívában fogalmazzák meg ez irányú ajánlásait és elvárásait tagállamaik felé. Az üvegház hatás előidézésében jelentős szerepet játszó szén-dioxid kibocsátás mérséklésében Magyarország különösen érdekelt, hiszen a klímaváltozási előrejelzésekben hazánk komoly elsivatagosodásra számíthat.

3.2.1.6. Zöldterület-gazdálkodás

A környezeti tényezők közül ez az a - talán legfontosabb - elem, melynek fejlesztése illetve a fenntartás magas színvonala jótékony, javító hatással van a többire. Mind a turisztikai fejlesztések, mind a kikapcsolódásra alkalmas, frissebb levegőjű lakókörnyezet kialakítása megkívánja a település parkosítását, a bel- és külterület fásítását.

A központi belterület egyes részein viszonylag sok a beépítetlen telek, illetve kisebb-nagyobb zöldfelület, közpark, díszkert található, amely lazítja az intenzív területhasználatot. A település igazgatási területének különböző pontjain jöttek létre az egyes sajátos funkcióknak helyt adó különleges területek, amelyek részben belterületen, részben külterületen valósultak meg. A következő táblázat összefoglalja a település zöld területtel való ellátottságát.

3/12. táblázat a települések zöldterületei

Település	közpark területe (m ²)	fásítás terület (m ²)	temető területe (m ²)	sportpálya területe (m ²)
Pilisvörösvár	10 277	74 834	55 094	18 950

A beépítések során biztosítani kell a beépítési előírásokban előírt aktív zöldfelületi arányt. A tervezett beépítéstől függően aktív - lehetőleg több szintű - zöldfelület tervezendő legalább az övezetre vonatkozó beépítési előírásokban rögzített minimális zöldfelületi mértékig. Felszínen tervezett parkolók esetén 4 gépkocsbeállónként 1 db nagy lombkoronát növelő fa telepítéséről kell gondoskodni. A terület közterületein kétoldali utcai fasor telepítendő, kivéve, ahol a közterület használathoz szükséges műszaki létesítmények ezt nem teszik lehetővé. A zöldsávok és telepítendő egyéb zöldfelületek növényállományát a honos fajokból kell választani.

A közterület felszerelési és berendezési tárgyainak beszennyezése, illetőleg megrongálása tilos! Közterületen lévő növények (fák, díszcserjék, stb.) rongálása, csonkítása, leszakítása tilos! A közterületen lévő fák gallyazása, szükség szerinti csonkításáról való gondoskodás az önkormányzat feladata. Fakivágás közterületen a 346/2008. (XII.30.) Korm. rendelet értelmében és annak alapján a jegyző engedélyével végezhető. Fakivágás közterületen a jegyző engedélyével végezhető!

Önkormányzati rendelet értelmében, aki a tulajdonában (kezelésében, használatában) lévő élőfát ki akarja vágni, e szándékát előzetesen a jegyzőnek írásban be kell jelentenie. A bejelentésben meg kell jelölni a kivágás helyét, az élőfák darabszámát, faját, átmérőjét, a bejelentő nevét és lakcímét. A bejelentésből ki kell tűnnie, hogy a bejelentő a fával rendelkezhet-e.

A jegyző a fa kivágását megtilthatja, ha annak további fenntartása indokolt, vagy ha a bejelentő jogosultsága nem állapítható meg,

b.) a bejelentőt a kivágott fa pótlására kötelezheti.

A kiszáradt fát a tulajdonosa (kezelője, használója) köteles a fa kiszáradását követő év június 30. napjáig kivágni. A kivágás időpontját 30 nappal megelőzően a jegyzőnek írásban be kell jelenteni, aki elrendelheti a fa pótlását.

Ha a fák kivágása (kivétel gyümölcsfa) építmény elhelyezése vagy kertészeti szakvélemény által is igazolt egyéb okból is elkerülhetetlenül szükséges, azok pótlásáról a jegyző (építésügyi hatóság) által meghatározott módon kell gondoskodni.

Pótlás során annyi előnevelt fát kell ültetni, hogy azok törzsátmérője a kivágott fák törzsátmérőjének összegét 20 %-kal meghaladja. A törzsátmérőt a föld felszínétől 1 méter magasságban kell mérni.

3.2.1.7. Közlekedés

3/13. táblázat: A települések útjai (forrás: Önkormányzati kérdőív)

település	Összes úthossz	
	Szilárd burkolatú (km)	Burkolatlan (km)
Pilisvörösvár	53,965	65,526

3/14. táblázat: a 10-es út járműforgalmi adatai (2008. év)

Szelvénye (km)	Kapacitás (E/ó)	Kihhasználás (%)	Összes forgalom (j/nap)	Személygépkocsi (j/nap)
10+705	1 700	130	19 888	15 318
16+100	1 700	102	16 247	12 764
20+250	1 800	88	15 792	11 742
23+800	1 700	97	15 555	11 167
31+936	1 700	76	11 576	8 044

3.2.2. ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÁLLAPOTA

A településképet a természeti elemek mellett alapvetően az épített környezet határozza meg. Fontos feladatunk a különböző korokból ránk maradt építészeti alkotások megőrzése. Ezek a település arculatának jellegzetes meghatározói, megfelelő védelmük közös érdekünk. Ez vonatkozik egy-egy épületre, jellegzetes utcasorokra, de a településkép egészére is. Ez alapján az épített környezet még fennmaradt egyedi értékeit helyi védettség alá kell helyezni, annak érdekében, hogy a település múltjának még meglévő, értékes elemei fennmaradjanak.

Közparkok, játszóterek a rendezési tervben:

Közparkok: Kápolna utca, Tódúló utca, Tavak környéke, Búcsú tér, Vágóhid köz-Iskolakert utca, Retek utcai gazdasági területen, Körömvirág utca, Széchenyi utca-piac tér, Hősök tere, Várkert utca, Bajcsy-Zsilinszky tér,

Játszóterek: Zrínyi utca, Lócsei utca, Petőfi utca, Béke utca, Görgey utca, Rákóczi utca, , Bányató utca (sportpálya)

Megengedett beépítési arány a belterületi övezetekben

- kertvárosias lakóövezetek: 20,30 %
- kisvárosias lakóövezetek: 25, 30, 35, 60%
- településközpont vegyes övezetek: 25, 40, 45, 60, 70 %
- kereskedelmi szolgáltató gazdasági övezetek: 30, 50%
- ipari gazdasági övezetek, 20, 25, 30%
- különleges intézményi övezetek 40 %
- különleges sport övezet 10%
- különleges szennyvíztisztító övezet 60%
- különleges hulladéklerakó övezet 10%
- üdülőházas övezet 20%

Beépítésre szánt területek az OTÉK szerint:

Lakóterület:

- kertvárosias lakóövezetek
-

- kisvárosias lakóövezetek

Vegyes terület:

- településközpont vegyes övezetek

Gazdasági terület:

- kereskedelmi szolgáltató gazdasági övezetek
- ipari gazdasági övezetek

Különleges terület:

- különleges intézményi övezetek
- különleges sport övezet
- különleges temető övezet
- különleges szennyvíztisztító övezet
- különleges bánya övezet
- különleges hulladéklerakó övezet

Üdülő terület:

- üdülőházas övezet

3/15. táblázat: A település lakásállománya (forrás: KSH)

település	Lakás állomány		Épített lakás 2008	
	2001	2008	Épített lakás	Ebből 4 és több szobás
Pilisvörösvár	4 272	4 517	39	28

A település helyi értékvédelem alatt álló épített értékeinek felsorolása az alábbi táblázatban szerepel.

3/16. táblázat: Épített környezeti értékek

Megnevezés	Cím	Védettsége	Eredeti Jellege	Törzsszám, rendelet
Erdei kápolna	Kápolna u. 139.	Műemléki védelem	Kápolna	10166
Fájdalmas Szűz Mária kápolna	Vásár tér	Helyi védelem	Kápolna	2/1997. ör. 10165
Könyvtár	Fő u. 82.	Helyi védelem	Középület	2/1997. ör.
Szt. Rókus kápolna	Erzsébet u.	Helyi védelem	Szagrális	2/1997. ör.
Tájház	Kápolna u. 10.	Helyi védelem	Középület	2/1997. ör.
Török-kút	Törökkút u.	Műemléki védelem	Kút	7202
Védőnő otthon	Attila u.	Helyi védelem	Középület	2/1997. ör.
Zsidó temető	Lőcsey u.	Műemléki védelem	Temető	10700

Erdei kápolna (1851)

A kálváriahegy alatti völgyben mellékút mellett, hosszú, nyújtott alakú beépítetlen téren, szabadon álló, az útra főhomlokzatával merőlegesen elhelyezkedő késő-klasszicista kápolna. A kápolna észak-déli tájolású. Nyújtott téglány alaprajzú épület, szentélye a 8 szög 3 oldalával záródik. Nyugati oldalához kisméretű sekrestye kapcsolódik. A kápolnát a nyugati és keleti oldalhomlokzat felől egy-egy félköríves, vakolatkereteléses félablak világítja meg, előttük védőrácscsal. Oromfalas főhomlokzata dísztelen. A leszelt csúcsú oromzatot egyszerű, tagolatlan kőpárkányzat koronázza. Szegmentíves záradéku - kétszárnyú bejárati - kapuzatát vakolatkeretelés övezi. Záradéka fölött tábla: FV / 1850. A tábla fölött fa ajtóval zárt, fakereteléses padlásablak nyílik. A kápolna homlokzatait holkeríves párkányzat zárja le. Egyéb díszítése a homlokzatoknak nincs. A sekrestye külső oldali bejárata észak felől, a főhomlokzati oldal irányából nyílik. Egyetlen kicsi, nyugat felé néző ablaka a hajóéval megegyező, de keretelés nélküli. A kápolna vörös palával fedett nyeregtetején az oromfal mögött huszártornyocska helyezkedik el, 3 oldal felé egy-egy ablakkal. Az épületet kőlabazat övezi.

Mária-kápolna (1773)

Bekötő főút mellett elhelyezkedő tér szélén, kissé megemelt szintre helyezett, észak felől beépített környezetben egyébként pedig szabadon álló, késő-barokk kápolna. Az épület tatarozás alatt áll, a belső teljesen kiürített, berendezését a plébániára szállították át. A tatarozás előzményeként a római katolikus plébánia hivatal engedélyével, életveszélyre hivatkozva lebontották a kápolna főhomlokzati oromfalát. A homlokzatok teljes újravakolásával az eredeti homlokzati architektúra elpusztult. Kis alapterületű, négyzetes alaprajzú kápolna, egyenes záradéku egyszerű, a főhomlokzat tengelyében elhelyezett egyszárnyú bejárati ajtóval. A homlokzatok egyetlen díszítése a sarkokon kialakított lizénák. Az új betonkoszorú kialakításakor a főpárkányt és a lizénákat összekötő falsávot is leverték, kivéve a szentélyzáródást. Déli oldalhomlokzatáról egyetlen, oldalra helyezett, lapos kosáríves, keretelés nélküli ablak nyílik, előtte apácaráccsal. Az átellenes oldal ablaknyílását kívülről elfalazták. A kápolna szentélye a 8 szög 3 oldalával záródik. A jelenlegi helyreállítás alatt, a fedélszék fölötti sátozottot lecserélték. A falkoronát vasbeton koszorúval erősítették meg. A nyeregtetős szerkezet a szemle idején még nem készült el.

Török-kút (18. sz-i barokk)

Főutca torkolló mellékúton, a mai Török-kút utca elején állt valamikor a kút. Helyét ma cement fed lap jelöli. A kút valamikor a Béke utca (ma Török-kút utca) elején, saroktelken álló ház kerítése előtt állt. A kutat elbontották, aknáját cementtel kikenték, és a szegélyre fedőlapot helyeztek. Ezen felirat olvasható: TÖRÖK KÚT.

Zsidó temető

Főútról nyíló bekötőút végén, a főúttal párhuzamos utcában, teleksorban fekvő, kőfallal övezett, már nem használt temető. A törtköböl rakott kerítése helyenként kiomlott, könnyedén át lehet lépni rajta. Kapuzatát lakattal lezárták, gyalogbejáratát elfalazták. A ravatalozó épületet nem találtuk. A temető elhagyott, a sírokat nem gondozzák. A temető telke téglány alaprajzú terület, rövidebbik oldalával az utcára merőleges elhelyezkedéssel. A sírok - melyek között 18. század végi is található - a temető hátsó felében csoportosulnak.

3.3 KÖRNYEZET-EGÉSZSÉGÜGY

Az élőlény -így az ember is- és környezete szoros kölcsönhatásban áll egymással. Lényegében megállapítható az a tény, hogy minden környezeti elem szennyezettsége hatással van az emberi szervezet egészségére.

3/17. táblázat: az egyes allergén növények virágzási ideje

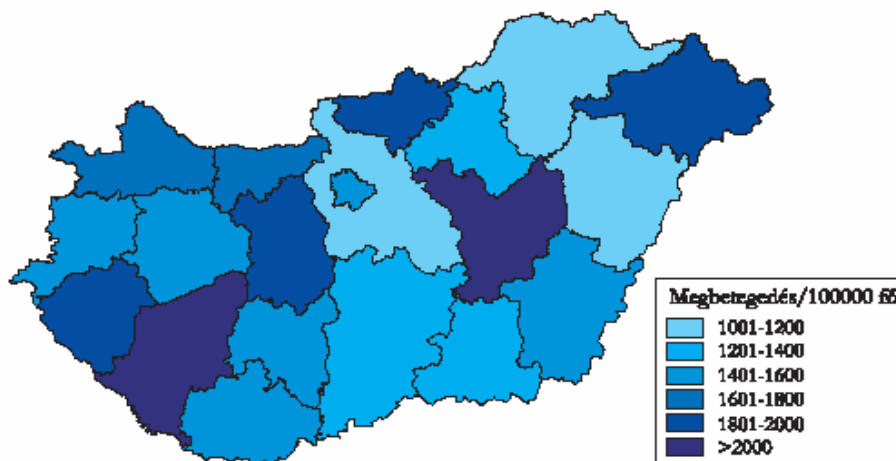
Magyar név	Latin név	Allergenitás	Virágzás - Pollenszórás								
			febr.	márc	ápr.	máj.	júni.	júli.	aug.	szept	okt.
bálványfa	<i>Ailantus</i>	*									
bodza	<i>Sambucus</i>	**									
bükk	<i>Fagus</i>	*									
ciprusfélék	<i>Cupressaceae</i>	**									
csalánfélék	<i>Urticaceae</i>	**									
Dió	<i>Juglans</i>	*									
éger	<i>Alnus</i>	***									
eperfa	<i>Morus</i>	*									
ernyősök	<i>Umbelliferae</i>	*									
fenyőfélék	<i>Pinaceae</i>	*									
fészkesek	<i>Compositae</i>	***									
fűvek	<i>Poaceae</i>	****									
fűz	<i>Salix</i>	***									
gyertyán	<i>Carpinus</i>	**									
hárs	<i>Tilia</i>	**									
juhar	<i>Acer</i>	**									
kender	<i>Cannabis</i>	*									
kőris	<i>Fraxinus</i>	***									
libatopfélék	<i>Chenopodiaceae</i>	***									
lórom, sóska	<i>Rumex</i>	***									
mogyoró	<i>Corylus</i>	***									
nyár	<i>Populus</i>	**									
nyír	<i>Betula</i>	***									
olajfafélék	<i>Oleaceae</i>	**									
ostorfa	<i>Celtis</i>	*									
parlagfű	<i>Ambrosia</i>	****									
pillangósok	<i>Fabaceae</i>	**									
platán	<i>Platanus</i>	***									
útifű	<i>Plantago</i>	***									
üröm	<i>Artemisia</i>	****									
vadgesztenye	<i>Aesculus</i>	**									

**** - nagyon gyakori allergén, igen sokan szenvednek tőle; *** - gyakori allergén; ** - nem gyakori allergén, keveseket betegít meg * - panaszokat nem okoz illetve allergenitásáról nincsenek adatok

Az ÁNTSZ Aerobiológiai Hálózata által monitorozott toxonok pollenszórása

(Forrás: ÁNTSZ Aerobiológiai Hálózatának tájékoztatója)

26. ábra: Asthma bronchiale morbiditás Magyarországon, 2002

Forrás: Országos Köztéri és Pulmonológiai Intézet, 2003

Az elmúlt tíz év alatt az asztmás és allergiás megbetegedések száma folyamatosan növekszik. A regisztrált szénanáthás betegek száma 10-szer magasabb, mint tíz évvel ezelőtt. Az újonnan regisztrált asztmás betegek megbetegedésének 64%-a valamilyen allergiás eredetű okra vezethető vissza. A külső és belsőterei biológiai légszennyezők, elsősorban a rendkívül allergén parlagfű pollen, országsszerte magas koncentrációját is fontos kockázati tényezőnek kell tekinteni.

A településen a 18/2001. (X.29.) helyi *rendelet* foglalkozik a parlagfű és egyéb allergiát okozó gyomnövények visszaszorításáról és elterjedésének megakadályozásáról

Pilisvörösvár Város közigazgatási területén mindenki köteles a tulajdonában, kezelésében, használatában, a bérlő a bérlményében lévő területet (legyen az mezőgazdasági művelésű terület, illetve beépített vagy beépítetlen lakótelek) köteles a gyomnövényektől mentesen tartani. A gyomnövények irtásáról - virágzás előtt - az időjárástól függő gyakorisággal, 2-4 hetente kell gondoskodni. A területen található gyomnövények gyomirtását a lehetséges mechanikus eszközök és engedélyezett készítmények felhasználásával kell elvégezni. Mechanikus gyomirtás alkalmával a gyomnövényeket gyökerével együtt kell a talajból eltávolítani; tömeges megjelenés esetén kaszással kell a területet mentesíteni.

3.4. ÖNÁLLÓAN KEZELT HATÓTÉNYEZŐK

3.4.1. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

3.4.1.1. Keletkező nem veszélyes hulladék típusok és mennyiségei

Települési szilárd hulladék

A települési szilárd hulladék gyűjtését és elhelyezését a településen a Saubermacher cégcsoporthoz tartozó társaság, Saubermacher-Bicske Kft. végzi. A cég Pilisvörösváron üzemeltet átrakóállomást. A hulladékok végső ártalmatlanítása a Saubermacher-Bicske Kft. üzemeltetésében lévő Bicskei Regionális Hulladékkezelő Telepen történik.

3/18. táblázat: a keletkezett települési szilárd hulladék mennyiségének alakulása (t/év)

Települési szilárd hulladék	2002. év (t)	2009. év (t)
Pilisvörösvár	4 130,11	4 839,76

Települési folyékony hulladék, kommunális szennyvíziszap

A 2009. évben 6 729,6 tonna (sz.a. tartalom 3%) szennyvíziszap keletkezett a tisztítóban.

3/19. táblázat: fajlagos szennyvíz-kibocsátási adatok

Település	Vezetékes ivóvízzel ellátott lakosok száma (db)	Szennyvíz hálózatba bekötött lakosok száma (db)	Összes szolgáltatott vízmennyiség [1000m ³ /év]	Fajlagos éves vízfogyasztás (m ³ /fő/év)	Elvezetett szennyvíz (1000m ³ /év)
Pilisvörösvár	4 298	3 319	612	45,9	519

Inert hulladékok

A becsült értékek alapján a keletkező települési hulladékok kb. 6-8%-át képezik, a főként épületek bontásából, felújításából, földmunkákból származó inert típusú hulladékok.

A településen keletkezett nem veszélyes hulladékok mennyiségének alakulását az alábbi táblázat mutatja be összefoglalóan.

3/20. táblázat: keletkezett nem veszélyes hulladékok és éves mennyiségük

Hulladék	Mennyiség (t/2002.)	Mennyiség (t/2009.)
Települési szilárd hulladék	4 130,11	4 839,76
Inert hulladékok	n.a.	n.a.
Biológiailag lebomló zöld hulladék	0	250
Kommunális szennyvíziszap	296	6 729,6
Összesen	4 426,11	11 819,36

3.4.1.2. Keletkező veszélyes és nem veszélyes termelői hulladékok

A háztartási hulladékok veszélyes összetevői a képződő teljes hulladék mennyiség kb. 0,7-1,2 %-át teszik ki.

A teljesség érdekében foglalkozni kell nem csak a lakossági körben, hanem az ipari és szolgáltató tevékenységet végző vállalkozásoknál keletkező hulladékokkal is.

3/21. táblázat: keletkezett termelői veszélyes és nem veszélyes hulladékok mennyisége 2005-2008 (forrás: Környezetvédelmi Minisztérium adatbázisa)

Év	Veszélyes (kg)	Nem veszélyes (kg)	Összesen (kg)
2005	227 618	6 964 128	7 191 746
2006	238 764	3 571 247	3 810 011
2007	221 498	5 766 476	5 987 974
2008	193 424	3 889 879	4 083 303
Végösszeg	881 304	20 191 730	21 073 034

A 2005-2008. év között 21 073 tonna mennyiségű hulladék keletkezett összesen a termelőknél. A legnagyobb hulladéktermelő szervezetek adatait, a keletkező hulladék mennyiségekkel az alábbi táblázat tartalmazza.

3/22. táblázat: a keletkező hulladékmennyiségek adatai az egyes termelőknél

Rangsor	Adatszolgáltató ügyfél	Hulladékmennyiség (kg)
1	Pilisvörösvári Vízművek Kft - VÍZMŰVEK KFT.	2 525 670
2	MASZ M6 Kft. - PILISVÖRÖSVÁRI KEVERŐÜZEM (STRABAG)	627 000
3	Liegl & Dachser Logisztikai Kft - LOGISZTIKAI KÖZPONT	321 260
4	Saint-Gobain Construction Products Hungary Kft. - SAINT-GOBAIN WEBER TERRANOVA ÉPÍTŐIPARI KFT	231 370
5	SCHEURING TAMÁS - AUTÓBONTÓ MŰHELY	112 859
6	Szamos Marcipán Termelő És Kereskedelmi Kft - SZAMOS MARCIPÁN	86 127
7	Bányai Bútorok Ipari, Kereskedelmi És Szolgáltató Kft. - BÚTORGYÁRTÓ ÜZEM	70 500
8	Halmschláger Trade Zrt - TELEPHELY	34 000
9	Halmschláger Trade Zrt - IRODAHÁZ	20 900
10	Halmschláger Trade Zrt - 1. ABC	12 700
11	Halmschláger Trade Zrt - 3. ABC	12 700
12	Romel Kft. - TELEPHELY	7 687
13	Spar Magyarország Kereskedelmi Kft. - 130 BOLT	4 243
14	Sodexo Magyarország Kft. - ÓVODA KONYHA	3 324
15	Halmschláger Trade Zrt - 25. ABC	3 200
16	Hofstadter Faipari Termelő és Kereskedelmi Kft - PILISVÖRÖSVÁRI TELEPHELY	2 028
17	Szent Erzsébet Otthon Társaság - SZENT ERZSÉBET OTTHON	2 000
18	Lukoil Magyarország Kft - JET PILISVÖRÖSVÁR ÜZEMANYAGTÖLTŐ ÁLLOMÁS	1 778
19	Borossa Pál - GÉPJÁRMŰJAVÍTÓ MŰHELY	1 435
20	Biotrans Bt. - GIMNÁZIUM KONYHA	894
21	Thompi-Car Bt. - GÉPJÁRMŰJAVÍTÓ MŰHELY	598
22	Siklósi Bt - AUTÓJAVÍTÓ MŰHELY	390
23	Fa-Wood Kft. - ÉPÜLETASZTALOS-IPARI ÜZEM	181
24	Sik Miklós - AUTÓSZERELŐ MŰHELY	160
25	HELVET Kft. - TELEPHELY	129
26	Országos Mentőszolgálat - PILISVÖRÖSVÁR MENTŐÁLLOMÁS	60
27	Ferzsu Styl Asztalosipari Termékeket Gyártó És Forgalmazó Kft. - BÚTORKÉSZÍTŐ ÜZEM	40
28	Tischler Gábor - TELEPHELY	40
29	MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. - MOL TÖLTŐÁLLOMÁS	25
30	Allianz Hungária Zrt. - PILISVÖRÖSVÁRI FIÓK	5

A termelőknél keletkező hulladék típusokat, a hozzá tartozó mennyiségekkel a 2008. évre vonatkozóan az **5. melléklet** tartalmazza.

3.4.1.3. Kiemelt hulladékáramba tartozó hulladékok típusai és adatai

Csomagolási hulladék

A 94/2002. (V.5) Korm. rendelet a csomagolási hulladékokkal kapcsolatos részletes szabályozással foglalkozik. Csomagolás alatt érthető a termék, áru befogadása, megóvása, kezelése, szállítása, értékesítése érdekében felhasznált csomagolóanyag. Csomagolási anyagfélések: műanyag, papír, karton, fém, fa, textil, üveg, kompozitok.

3/23. táblázat: csomagolási hulladékok adatai

Hulladék	Mennyiség (t/2006.)	Mennyiség (t/2009.)
Papír	96	195
Műanyag	31	69
Üveg	57	78
Összesen	184	342

Biológiailag lebomló szervesanyag-tartalmú hulladékok

A hulladéklerakásról szóló 1999/31/EK irányelv alapján 2006, 2009 és 2016 évekre kell a lerakásra kerülő települési szilárd hulladék biológiailag lebontható részét ütemezetten csökkenteni, 25, 50, illetve 65% arányban. A 2009. évben 250 tonna zöld hulladék lett begyűjtve a településen. A szerves hulladék gyűjtés jelenleg a gondozott területeken keletkező zöld hulladékokra vonatkozik elsősorban.

3.4.2. ZAJTERHELÉS

A településen a 6/2010. (III.29.) helyi rendelet foglalkozik a zajártalom elleni védekezés szabályaival.

Pilisvörösvár Város közigazgatási területén a nappali (06.00-22.00 óra közötti) időszakban egy órát meghaladó, valamint az éjszakai (22.00-06.00 óra közötti) időszakban bármilyen időtartamú, e rendelet hatálya alá tartozó közterületi rendezvény megtartása során hangosító berendezést üzemeltetni, előzenét, műsort szolgáltatni, valamint mozgó zajforrást üzemeltetni engedély alapján szabad.

Az engedély iránti kérelmet a zajforrás üzemeltetője a rendezvény, vagy mozgó zajforrás esetén a tevékenység tervezett megkezdése előtt legalább 20 munkanappal köteles benyújtani.

Az engedélynek tartalmaznia kell az engedélyezett rendezvény helyszínét, kezdésének és befejezésének időpontját, valamint a zaj- és rezgésterhelési határértékét és a lehetséges eltérés maximális értékét.

Szabadtéri rendezvény hangosításakor a hangosító berendezéseket úgy kell elhelyezni, hogy az üzemelés során keletkező zaj ne okozzon indokolatlan mértékű többlet zajterhelést a védendő területen.

A város területén hirdetési célokra alkalmazott hangosító berendezés délelőtt 10.00 és 12.00 óra között, délután 15.00 és 17.00 óra között üzemeltethető, ettől kizárólag közérdekű célok kihirdetése érdekében lehet eltérni. A közterületen szervezett szabadtéri rendezvényeket a polgármester - a Képviselő-testület által átruházott hatáskörben - engedélyezi.

Az éjjeli időszakban (22.00-06.00) szabadban történő zajkeltő rendezvényre, élőzene szolgáltatásra, hangosító berendezés működtetésére csak kivételesen indokolt esetben (pl: városi kulturális rendezvény) adható engedély, melyet minden esetben az adott időszak és időtartam megjelölésével kell megkérni.

A közterületi rendezvények során üzemeltetett hangosító berendezésekre, zeneszolgáltatásra, illetve mozgó járművek kihangosítására a környezeti zaj-és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008 (XII.03.) KvVM-EüM együttes rendeletben a szabadidő zajforrásokra megállapított zajterhelési határértékeket kell betartani.

Kertekben, kiskertekben kertépítéssel és fenntartással kapcsolatos tevékenység (motoros fakivágás, kerttraktor járatás, fűnyírás, stb.), valamint építési telken, építési- és közterületen, valamint egyéb ingatlanon építési, és zajjal járó ipari, szerelési és egyéb munka hétköznapokon 6.00. és 19.00. óra között, szombaton 7.00. és 17.00. között, vasárnap, munkaszüneti napon, továbbá a munkaszüneti napok körüli munkarendet szabályozó hatályos jogszabályokban meghatározott egyéb pihenőnapokon és ünnepnapokon délelőtt 9.00. és 14.00. óra között engedélyezett, ezen kívüli időszakokban és az éjjeli időszakban tilos. Belterületi ingatlanon tilos továbbá ezen időszakon kívüli időszakban kültéri berendezésekkel, gépekkel, gépesített kéziszerszámokkal munkát végezni.

Tilos minden közösségtől származó - kivéve az engedélyezett szabadtéri rendezvények - szabadtéri zajkeltő tevékenység végzése 22.00. és 8.00. óra között.

Zajvédelmi határérték

A 27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelet alapján a település kisvárosias, kertvárosias beépítésű. A határértékek: Lakó- és intézményterület laza beépítésnél: nappal 50 dB; éjszaka 40 dB. Stratégiai zajterkép nem készült a településre.

3/24. táblázat: a település területén megengedett egyenértékű „A” hangnyomás-szint dB alapértékeit (zajterhelés alapértéke) -a település rendezési terve alapján-

	Megengedett egyenértékű „A” hangnyomás-szint dB Nappal (6.00-22.00)	Megengedett egyenértékű „A” hangnyomás-szint dB Éjszaka (22.00-6.00)
Lakóterület (kisvárosias)	50	40
Gazdasági terület	60	50
Oktatási intézmények területe, temetők, zöldterület	50	40
Lakóterület (nagyvárosias)	55	45

3/25. táblázat: imissziós zajhatárértékek lakó- és középületek helyiségeiben megengedett egyenértékű „A” hangnyomás-szintek

Helyiség megnevezése	Megengedett „A” hangnyomás-szint dB	
	<i>Nappal</i>	<i>Éjjel</i>
Tantermek, előadótermek oktatási intézményekben	40	-
Étkezőkonyha, étkezőhelység lakóépületben	45	-
Kórtermek és betegszobák	35	30
Lakószobák lakóépületekben	40	30

3/26. táblázat: a közlekedéstől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken (dB)

	1*		2*		3*	
	Nappal 06-22 h	Nappal 06-22 h	Nappal 06-22 h	Éjjel 22-06 h	Éjjel 22-06 h	Éjjel 22-06 h
Lakóterület (kisvárosias)	50	40	55	45	60	50
Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55
Oktatási intézmények területe, temetők, zöldterület	55	45	60	50	65	55
Lakóterület (nagyvárosias)	60	50	65	55	65	55

1*Kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra

2* Az országos közúthálózatba tartozó mellékutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutaktól és külterületi közutaktól, a vasúti mellékvonaltól és pályaudvarától,

3* Az országos közúthálózatba tartozó gyorsforgalmi utaktól és főutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi utaktól, belterületi elsőrendű főutaktól és belterületi másodrendű főutaktól, az autóbusz-pályaudvartól, a vasúti fővonaltól és pályaudvarától,

3.4.3. OKTATÁS, NEVELÉS, KÉPZÉS

Magyarországon a környezeti tudatosság - sajnos - még nagyon alacsony szinten áll. A környezet védelmének szempontjából hosszú távon a belső motiváltságon alapuló környezettudatos magatartásformák alapján létrejött cselekvések a legelőnyösebbek, mert olyan területeken is hatnak, amelyek nincsenek közgazdaságilag, vagy jogilag szabályozva, szemben azokkal, amelyeket a bírsághatásra történő kényszerből vagy gazdasági érdekből végzetek el.

A belső motiváltságon alapuló környezettudatos viselkedés hosszú évek több irányból érkező tudatformálásnak a hatására alakul ki.

A környezeti tudat kialakításában életkortól függően más és más eszközök lehetnek a segítségünkre.

Ilyen eszközök a:

- családi nevelés
- intézményes oktatás (gyermek- és fiatalkor)
- média
- önkormányzati hatáskörbe tartozó eszközök
- társadalmi szervezetek által felvállalt tevékenységek

➤ *Családi nevelés:*

Jövők szempontjából alapvető jelentőségű, hogy a felnövekvő generációk természethez, környezethez való viszonyát sokkal magasabb szintre emeljük. A természet tiszteletére való nevelést a kisgyermek születésétől kell kezdeni. Értelme kibontakozásával párhuzamosan az alapvető normák beépítését (nem szemetelünk, nem tépjük le a virágokat, rendben tartjuk környezetünket stb.) el kell végezni. Jó esetben ez a családban így történik.

➤ *Intézményes oktatás:*

Felnőttkorban már nagyon nehéz a környezethez való viszonyt megváltoztatni, ezért meghatározó - a családon kívül - az iskola és az óvoda szemléletformáló szerepe. Sőt, az oktatási intézményekben megismert szemléletet a gyerekek hazaviszik, ez jó esetben némi változást eredményez szüleik gondolkodásmódjában is. Ha nem, az óvodai nevelés hivatott ezt a hiányosságot pótolni. Az óvodák pedagógiai programjának fontos eleme kell, hogy legyen a környezeti nevelés.

Az általános iskola az alsó tagozatában a környezetismeret és az osztályfőnöki órák keretében van lehetőség a környezet- és természetvédelem kérdéseivel foglalkozni. Az osztálykirándulások, a természetben - pl. erdőben, vízparton - megtartott órák az ott szerzett élmények segítségével hozzájárulhatnak a szemlélet elmélyítéséhez. Felső tagozatban a földrajz, a biológia, a kémia, a fizika és az osztályfőnöki órák az aktuális tananyaghoz kapcsolódóan keretet adnak a környezetvédelem

kérdéseinek már elmélyültebb, de a gyerekek életkorának megfelelő szintű tárgyalására. A szaktárgyi órákon kívül érdemes ökológiai szakkört szervezni. Terepen végzett megfigyelések, téli madáretetés, savas eső programba való bekapcsolódás, önálló kiselőadások tartása, stb. színes program lehet az érdeklődő tanulók számára. Ha módjában áll az iskolának, - esetleg önkormányzati segítséggel - érdemes iskolakertet kialakítani, melyben különböző növényi társulások bemutatására, tanulmányozására van lehetőség. A tápanyag utánpótlás biztosítására ki lehet egy kisebb komposztálót is alakítani, ahova a gyerekek akár otthonról is hozhatják a szerves konyhai hulladékot. (Ezzel a szelektív hulladékgyűjtés is részben megalapozható.)

Régóta jól működő tevékenység az iskolák által szervezett papírgyűjtés. Ez kiegészülhet a fém hulladékok gyűjtésével is. Érdemes az elhasznált elemek gyűjtését is megszervezni, tárolásuk helyigénye kicsi, de az elszállítás, megsemmisítést biztosítani kell. Az országban több olyan cég is található, amelyek ezzel a tevékenységgel foglalkoznak. A tanulók motiválásában szerepe lehet a leadott darabszámokhoz kapcsolódó tanári, igazgatói dicséreteknek is. Az elemek gyűjtése megfelelő műanyag vagy karton dobozok kihelyezésével kiterjeszthető kereskedelmi egységekre is, így a felnőtt lakosság is bevonható az akcióba.

➤ *Média*

Az allergiás, asztmás megbetegedések számának rohamos emelkedése kapcsán a figyelem középpontjába kerültek az allergizáló polleneket termelő növények, főleg legagresszívebben ható képviselőjük, a parlagfű. Egy szál virágzó parlagfű több milliárd virágpor szemcsét képes a levegőbe juttatni, melyből légköbméterenként ötven pollen szemcse már elegendő allergiás reakció kiváltására. Bár a parlagfű kiirtása az ország területéről csak kormányzati szinten és több éves következetes munkával valósítható meg, nagyon fontosak a térségi, települési szinten szervezett akciók is. Ebben nagy segítségre lehet a média, volt is rá példa a közelmúltban, de a helyi média is szervezhet az iskolák bevonásával parlagfű gyűjtési akciót.

Akár osztályok közötti, egyéni verseny is hirdethető, melyben a legtöbb növényt begyűjtők jutalma pl. osztálykirándulás, kerékpár, különböző sporteszközök, stb. lehet. A parlagfű-mentesítési akció kiterjeszthető a felnőtt lakosságra is, a begyűjtött parlagfűért cserébe virágpalántákat, cserjéket esetleg facsemetéket is adhat az önkormányzat. (Ezek származhatnak a környékbeli kertészetek felajánlásaiból is.) Nagyon fontos, hogy a parlagfűvet még a virágzás előtti időszakban, és akkor is lehetőleg kesztyűben gyűjtsék, ugyanis a bőrrel való kontaktus kapcsán is kialakulhat túlérzékenység.

➤ *Önkormányzati hatáskörbe tartozó eszközök:*

Mivel a település vonatkozásában a környezeti adatok, a fejlesztési elképzelések és az orvoslás hatósági eszközei az önkormányzatnál, illetve a polgármesteri hivatalban futnak össze/jelennek meg, így a polgárbarát települési önkormányzatnak nem csak lehetőségei, de feladatai is vannak ezen a téren. Ilyen eszközök a nyilvánosság biztosításán túl, az éves környezeti állapot jelentések közzététele és indokolt esetekben a *lakossági fórumok* meghirdetése a tájékoztatás oldaláról.

Ezen túlmenően számos kezdeményezést lehet támogatni a különböző alapjaikból pl. táborok, *környezeti nevelő programok, rendezvények*, a kultúrált szabadidő eltöltését - s így a környezeti nevelést is - szolgáló parkok; erdei óvoda és iskola programok szervezése az intézmények számára; zöldterület illetve játszótér fejlesztések/korszerűsítések, amelyek közvetetten szolgálják a környezeti nevelés ügyét. Kiadványok megjelentetésének támogatásával hozzájárulhat a szélesebb rétegek természeti környezetünkről való ismeretterjesztéséhez.

Lehetőség nyílhat az önkormányzatok számára az Európai Autómentes Naphoz történő csatlakozás, mely rendezvény nem csak a kerékpáros közlekedés népszerűsítésében, de a környezettudatosságra nevelésben is jó alkalom lehet.

➤ *A társadalmi szervezetek által felvállalt tevékenységek:*

Évente egy-két alkalommal pl. szemétyűjtési akció rendezhető, amikor a települések külterületéről is megkísérlik eltávolítani az illegálisan lerakott szemetet. Ezekbe az akciókba érdemes bevonnani az iskolásokat.

Számtalan lehetőség kínálkozik még a felsoroltakon kívül is a környezeti nevelésben, melyek feltárása és kidolgozása az önkormányzat, a pedagógusok és a civil önszerveződő csoportok együttműködése által valósítható meg.

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium meghirdette Erdei iskola programját, mely a környezettudatos oktatást, nevelést hivatott elősegíteni. A program célja, hogy minden iskolás gyermek legalább egyszer eljusson bentlakásos erdei iskolába. A terepi környezeti nevelés feltételrendszerének fejlesztésével elősegítse a fenntartható fejlődés megvalósításához szükséges értékrend, gondolkodásmód, életvitel, viselkedés kialakítását. Lehetőséget biztosítson arra, hogy a gyerekek felfedezzék és megértsék a természet, a közösség és az egyén kapcsolatait, összefüggéseit,

ezáltal kialakuljanak azok a készségek, képességek, amelyek elősegítik a környezeti problémák megoldását illetve elkerülését.

A program támogatói:

- Oktatási Minisztérium;
- Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium;
- Gazdasági és Közlekedési Minisztérium Turisztikai Hivatala;
- Európai Integrációs Ügyek Koordinációjáért Felelős Tárca nélküli Miniszter (Miniszterelnöki Hivatal);

A program pályázatait lebonyolító szervezet: Az Oktatási Minisztérium Alapkezelő Igazgatósága; A program koordinátora: Környezeti Nevelési és Kommunikációs Programigazgatóság

Az erdei iskola program feladatai

- Támogatni a gyerekek erdei iskolában való részvételét.
- Segíteni az iskolákban az erdei iskolázáshoz szükséges szakmai háttér megteremtését.
- Kialakítani, fejleszteni azt a minősített szolgáltatói kört, mely az erdei iskolázás mellett bázisa lehet a minőségi turizmusnak, ökoturizmusnak, fenntartható vidékfejlesztésnek, egészséges életmódra nevelésnek is.
- Mind az iskolák mind a szolgáltatók számára:
- Elegendő segédanyagot, szakmai háttéranyagot és kidolgozott programmintákat biztosítani;
- Támogatni az igényeknek megfelelő képzési kínálatot és segíteni a szakértői háttér kialakulását.

3.4.4 KÖRNYEZETBIZTONSÁG

Az emberiség fejlődésének egyik legnagyobb kihívása a globális és a helyi szintű biztonság megteremtése, ennek keretében a fenntartható fejlődés környezetbiztonsági garanciáinak szavatolása. A legmagasabb nemzetközi szintű fórumokon is kiemelt fontossággal kezelik a környezetbiztonság ügyét, amelynek időszerűségét az élet egyre gyakrabban igazolja a különböző súlyos, ipari eredetű környezeti katasztrófák bekövetkezésével. Az utóbbi években egyre gyakrabban jelentkező nyári „felhőszakadások” alkalmával nagy mennyiségű csapadékvíz elvezetését kell biztosítani, havária helyzet elkerülése érdekében a befogadók vizsgálata szükséges, valamint a hiányzó árokrendszer kiépítése és a meglévő elvezető árkok folyamatos karbantartása és felülvizsgálata. A rendkívüli események minden esetben a lakosságot valamint a természetes és épített környezetet is veszélyeztetik, így a problémával való foglalkozás elengedhetetlen.

4. Helyzetértékelés

A környezet állapotát befolyásoló fő hajtóerők a társadalmi, szabályozási és gazdasági tevékenységek.

A hajtóerőkből származó környezetterhelés legfőképpen:

- a természeti erőforrások felhasználása
- a tér- és területhasználat
- a környezeti kibocsátás, környezeti elemek terhelése

A hajtóerők hatásai általában komplexen jelentkeznek, a környezetre gyakorolt hatásaik nehezen elkülöníthetők. A környezet állapotát befolyásoló társadalmi folyamatok mint hajtóerők nehezen mérhetőek.

A környezeti értékekhez való viszonyulás, az azokkal való bánásmód társadalmi hajtóerői:

- a berögzült szokások, tradíciók
- nevelés és oktatás során megszerzett ismeretek
- életmód, fogyasztási szokások
- a korunkra erős befolyást gyakorló mediakultúra

4/1. táblázat: helyzetértékelés

Társadalmi hajtóerők	Helyzetértékelés
Kultúra	A hagyományos önellátó kultúrát a fogyasztási javaktól való függőség kultúrája váltotta fel. Erőforrások fokozottabb igénybevétele következtében a fenntarthatóság csökkent, a környezetterhelés megnőtt.
Nevelés, oktatás	A környezeti nevelés intézményrendszere kiépült (óvodai, iskolai képzés). A felnőtt társadalom tudatformálása azonban még hiányos, sőt a mediakultúra révén erősen derogált.
Környezeti informáltság	A lakosság környezeti információkhoz való hozzájutása, ezáltal a környezeti demokrácia rendszere még nagy kívánivalót maga után.
Környezeti értékrend	Jelenleg a környezeti értékrendek szélmalomharca folyik, a mesterségesen generált fogyasztói szokásokkal szemben. Az erősebb érvényesül elve alapján pedig egyelőre a fogyasztói szokások dominálnak, míg a környezeti szempontok háttérbe szorulnak. Ennek oka elsősorban a reklámhadjáratok tudatos fogyasztásra való ösztönzése, az emberek értékrendjének befolyásolása. Megoldást csak a hasonló intenzitású tudatformáló mediakampányokkal lehetne elérni.
Fogyasztás	Gáz
	A fogyasztott gázmennyiség fokozatosan nőtt az elmúlt években, ezzel párhuzamosan pedig csökkent, a hagyományos tüzelőanyagok felhasznált mennyisége.
	Áram

	A lakossági villamos energia fogyasztó berendezések száma gyarapodott (készenléti üzemmódú szórakoztató elektronikai cikkek, légkondicionáló berendezések.)
	Közlekedés A személygépkocsik száma és a használat mértéke is emelkedett.
	Víz A lakossági vízigény folyamatosan nő a településen.
Szabályozás, igazgatás	Az EU konform szabályozások kialakítása a környezeti terhelések csökkentését hozták magukkal.
Helyi rendeletek, tervek alkotása	Az önkormányzati rendeletek nagy hatással vannak a környezet alakítására pl.: hulladékgazdálkodási tervezés, rendezési tervek, helyi építési szabályzatok, közszolgáltatás szabályozása, közösségi közlekedés, forgalomszervezés, köztisztaság, belterületi vízrendezés, stb.
Jogkövetés	A környezeti célok sokszor még alul maradnak a gazdasági érdekérvényesítés során.
EU fejlesztési források	A környezetvédelmi EU-s támogatások elsősorban az infrastruktúra kiépítését segítették elő.
Adózás	Sajnos egyelőre még nem tartunk ott, hogy az adózási rendszer megfelelő differenciát tenne azok között, akik túlhasználják a környezetet és akik kímélőbb módon használják.
Gazdasági hajtóerők	Az elmúlt évek gazdasági prioritása a versenyképesség javítása volt, ami a legtöbb esetben negatívan ha a környezeti értékek védelmére, megőrzésére.
Ipar	Szerencsés helyzetben van Pilisvörösvár környezeti szempontból ezen a területen, hiszen nincs kiépített ipari park, az ipari tevékenység, így a környezetterhelés mérték korlátozott.
Mezőgazdaság	A mezőgazdaság gépesítettsége alacsony szintű, ami kisebb energiafelhasználást von maga után. Negatív tendencia viszont, a műtrágya és növényvédő szer felhasználása. Ugyancsak negatív tendencia, hogy a termelés meghatározó tényezője nem a helyi adottságokra való építés, hanem a piaci árak és támogatások. Az állattenyésztés volumene csökkent ami kisebb környezetterheléssel jár.
Élelmiszeripar	Az élelmiszeripar jelentősen visszaesett a multinacionális cégek térnyerése következtében.
Szállítványozás	A kereskedelmi aktivitás növekedésével szoros párhuzamban, a közúti szállítás intenzitása is nő. A kibocsátások mértéke megnőtt (pl: levegő, zaj), ezáltal egészség és környezetkárosító hatásuk fokozódott. Jelentős a 10-es számú út tranzit forgalma.
Turizmus	A település turisztikai adottságaiban nagyobb lehetőségek rejlenek még, amit ki lehetne használni. A turizmus fejlődése nagy mértékben hozzájárul a természeti és épített környezet értékeinek a megbecsüléséhez.
Településszerkezet, infrastruktúra	Az urbanizáció hatására a beépített területek aránya megnőtt. A kis területeken koncentrálódó lakosság okozta környezetterhelés mértéke megnőtt. A terhelést ellensúlyozó környezeti beruházások, infrastruktúrafejlesztések - EU-s támogatások hatására - folyamatosan előre haladnak.
Csatornázottság	A település csatornázottsága megfelelő szintű (74%).
Hulladékkezelés	A szelektív hulladékgyűjtési rendszer megfelelően kiépített. Környezetet

	szennyező helyi lerakó nincs. A keletkező települési szilárd hulladék környezetkímélő módon szigetelt lerakóba kerül.
Beépítettség növekedése	A szabad talajfelszín beépítettségének, tartós fedettségének növekedése fokozza a terület érzékenységet a klimatikus hatásokkal szemben, mivel a talajok anyag és energiaforgalomban betöltött szerepét korlátozzák (pl.: csökken a CO ₂ megkötő képesség, vízraktározó képesség).
Zaj és rezgésvédelem	A 10-es számú út közlekedésből adódó zajterhelése jelentős mértékű, azonnali intézkedéseket kíván.

Vannak olyan jelentős komplex folyamatok környezetünkbe, melyek működésük során a hajtóerőkre, azaz a társadalomra és a gazdaságra visszahatnak. A NKP III. ezen komplex jelenségek közül hármat emel ki, melyek az elkövetkező évek legfontosabb környezeti kihívásainak tekinthető. Az éghajlatváltozás hajtóerői minden ágazatban kifejtik hatásukat. Az üvegházhatású gázok kibocsátását az energia és anyagfelhasználás mértéke nagyban befolyásolja. A lakosság illetve a közúti közlekedésben részt vevő felek szerepvállalása nem tekinthető környezettudatosnak a kibocsátás csökkentése, az energiahordozókkal történő takarékoság területén. Megoldást a takarékoságra és hatékonyságra ösztönző támogatáspolitikára hozhat eredményt. A kibocsátás csökkentés mellett fontos feladat a nyelő-kapacitások (erdők) átgondolt bővítése. A legutóbbi nemzetközi elemzésekből kitűnik, hogy a feltételezett globális éghajlatváltozás által veszélyeztetett régiók között van a kelet-közép-európai térség és ezen belül különösen érzékeny az Alföld területe. Az elmúlt 10-15 évben végzett nemzetközi és hazai kutatások alapján a térségében az üvegházhatás erősödésével a következő évtizedekben a feltételezett globális átlagnál nagyobb mértékű hőmérséklet-emelkedés várható, de ennek mértéke csak nagyon bizonytalanul becsülhető. Mindezen éghajlati változások érintik Pilisvörösvár település területét is, ezért fontos megfelelő stratégiát kidolgozni a káros hatások ellen. Egyúttal éghajlatunk szárazabbá és napfényben gazdagabbá válása valószínűsíthető a globális melegedés kezdeti, néhány évtizedes időszakában. Tehát a földi éghajlat változásának ebben a szakaszában bekövetkező melegedést a tenyészidőszak vízellátottságának romlása kísérheti, amit a csapadék valószínű csökkenése mellett a hőmérséklet emelkedése és a felhőzet csökkenése miatti párologtató-képesség növekedés is súlyosbít. A globális éghajlatváltozás erősödésével, több fokos melegedés esetén a regionális következmények, különösen a csapadék jellemzői lényegesen megváltozhatnak. A légköri szén-dioxid-koncentráció megduplázódása esetén - a globális modellek eredményeiből kiindulva - hazai kutatók azt mutatták ki, hogy térségünkben az éves csapadékmennyiség kis mértékben növekedhet. Ugyanakkor a becslések szerint az átlagon „belül” a nyári és őszi csapadékmennyiség csökkenése mégis gyakoribb aszályokat eredményezhet. A mérvadóbb becslésekhez azonban további vizsgálatokra van szükség. Az éghajlatváltozás régióként eltérő módon és mértékben - a hőmérséklet, a csapadékviszonyok, a párologás, a szélsőséges időjárási jelenségeken

keresztül - hatást gyakorol a természeti rendszerekre, az emberi egészségre, a talajra, a vízháztartásra és vízgazdálkodásra, a mezőgazdaságra és az erdőgazdálkodásra, az energiagazdálkodásra. A feltételezett globális éghajlatváltozás lehetséges térségi hatásaira ismételten ráirányították a figyelmet a közelmúlt szélsőséges meteorológiai és hidrológiai viszonyai. A vízháztartás és a vízgazdálkodás szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy globális szinten a melegebb éghajlat átlagosan nagyobb csapadékot fog eredményezni, de egyúttal a magasabb hőmérséklet nagyobb párolgást is jelent. Ez azonban regionálisan számottevő és akár eltérő előjelű változásokkal járhat együtt, de ezek a becslések sokkal bizonytalanabbak és nagyban függenek a helyi éghajlatot alakító tényezőktől. Többféle vizsgálat szerint a térségben is végbemenő melegedés mellett a következő évtizedekben - tehát a további változások kezdeti szakaszában - várhatóan a csapadék mennyisége csökken, ami többek között az aszályok gyakoriságának növekedését eredményezheti. A klíma szárazabbá és melegebbé válása jelentős hatással lehet Pilisvörösvár település álló és folyóvizeire. A változó hidrológiai folyamatoknak számos ökológiai következménye is lehet. Különösen a nyár végi kisvízi időszakokban a vízminőség leromolhat. Szárazabb és melegebb éghajlaton ez a rossz vízminőségi állapot gyakoribbá válhat, aminek ökológiai következményeit egyelőre nem tudjuk reálisan megítélni. Hazánk nemcsak éghajlati, hanem biogeográfiai szempontból is átmeneti területen van: a közép-európai lomberdő-övezet és a kontinentális erdőssztyepp határán, jelentős (szub)mediterrán és atlanti hatásokkal. A Kárpát-medence életföldrajzi képének alapvonása a flóra- és faunaelemek sokfélesége: a széles elterjedésű és tűrőképességű fajoktól a korlátozott elterjedésű és gyakran szűk tűrőképességű életföldrajzi színezőelemekig. Ilyen körülmények között akár egy kisebb mértékű éghajlatváltozás is erős flóra- és faunamozgást (bevándorlásokat és kihalásokat) indítana meg a természetes élővilágban. Fokozza az élővilág érzékenységet az a tény, hogy az elmúlt évtizedekben az emberi tevékenységek (kemizált nagyüzemi mezőgazdaság, a tájmozaikokat „homogenizáló” földhasználat, nagy területek vízháztartását deficitessé tevő meliorációs programok, a szűk ártereken a ligeterdők kiirtása stb.) következtében károsodtak a táj-szintű ökológiai rendszerek - s ez a folyamat is hozzájárulhatott a mezoklíma megváltozáshoz és az éghajlati szélsőségek hatásainak éleződéséhez. Mindezek következtében egy szárazabbá váló klíma hatására várható (és részben már ma is megfigyelhető) a mediterrán és a balkáni fajok nagyobb térhódítása, továbbá a kozmopolita és adventív fajok elterjedése. Ezzel párhuzamosan megemlítenő, hogy a klímaváltozás sebessége olyan nagy lehet, hogy az ennek következtében megfigyelhető klímaöv-eltolódás sebességét az egyes fajok nem tudják követni, és a szűk tűrésű endemikus és reliktum fajok egy része ezért (és más okok miatt is) kipusztulhat. Vizeink minőségi állapota elsősorban az emberi tevékenység hatásaként változik. Az urbanizáció és a területhasználat következtében romlott a vizek minősége. A vízminőség alakulása szempontjából a felszín alatti és a felszíni vizek egymásra is hatnak. A szennyezett vízfolyás veszélyt

jelent az általa táplált felszín alatti vízre, vagy az állóvízre. Kisvizes időszakban viszont a vízfolyást tápláló szennyezett talajvíz okoz veszélyt, vagy a mélyebben elhelyezkedő vízáradó. A vizek jó ökológiai állapota az éghajlati tényezőkkel szoros összefüggésben áll. Az a tény, hogy az ivóvíz értéke a jövőben megnő, még nagyobb hangsúlyt kell, hogy adjon a Pilisvörösvár közigazgatási területe alatt található vízáradó réteg védelmének. Az éghajlatváltozás egyik következménye, hogy az aszályos nyári időszakokban csökken a lehulló csapadék mennyisége, így kevesebb víz áll majd rendelkezésre az öntözés, illetve az ivóvízellátás számára. A télvégi, tavaszi árvizek hamarabb, és növekvő csúcsokkal érkeznek. A tavak vízforgalma átalakul, várhatóan csökken a felületük és nő a tartózkodási idő. A kisvízhozamok csökkenése érzékenyebbé teszi a vízfolyásokat a szennyezőanyag-terhelésekkel szemben. Felmérések szerint a biológiai sokféleség csökkenése még intenzívebb lesz jövőben. A hatásokat kiváltó negatív hajtóerők mögött gazdasági, társadalmi motivációk állnak, melyek a következők:

- a növekvő területhasználati igények a biológiailag aktív területek leszűküléséhez, felaprózódásához vezettek
- a természettől való elidegenedés a természetkárosítással együtt járó folyamat, mely ma megfigyelhető
- a gazdasági növekedés előtérbe helyezése a természeti értékek megőrzését háttérbe szorítja

A nem védett területeken a környezetkímélőbb területhasználatok is egyre jobban elterjedőben vannak (Natura 2000 területek). A turizmus fellendülése, annak gazdasági vonzata is nyomást gyakorol a természeti értékek megőrzésére. Sajnálatos jelenség, hogy az urbanizáció, az agglomerációk terebélyesedése, a gazdasági előnyöket előtérbe helyezve negatív visszacsatolást eredményez a környezet állapotára. A napjainkban elterjedő bioenergia előállítás intenzívebb területhasználatot eredményez, ami szintén veszélyt jelent a biológiai sokféleségre. A helyzetértékelés alapján fontos következtetések vonhatók le, melyek segítik a cselekvési célok, intézkedések meghatározását. Nagy változásokra lenne szükség ahhoz, hogy a fogyasztói társadalomba -és az ezt generáló gazdasági szférába - a fenntartható, erőforrásokkal megfelelően gazdálkodó szemlélet nagyobb teret nyerjen. Jelenleg egy multinacionális "függőséget" létrehozó rendszer kialakulásának lehettünk tanúi. Ennek lényege, hogy az egyéneket, családokat az önfenntartó gazdálkodástól elidegenítve rákényszerítik a multik által megtermelt javaktól való függőségre. Ez összességében nagyobb társadalmi, és környezeti kockázattal jár, és nem a széles társadalom, hanem csak szűk rétegek érdekét szolgálja. A gazdasági multi szféra a sokszor indokolatlan fogyasztást generálja (pl.: töménytelen reklám a médiában, utcákon, újságokban), ezáltal pedig fokozza a természeti erőforrások kizsákmányolását, a környezet terhelését. Mindez a gátlástalan "nyomulás" pedig nemcsak a természeti környezet fenntarthatatlan állapotát, hanem az emberek értékrendek degradálódását is okozza.

5. Pilisvörösvár település SWOT analízise

BELSŐ TÉNYEZŐK - ERŐSSÉGEK	BELSŐ TÉNYEZŐK - GYENGESÉGEK
<ul style="list-style-type: none"> ❑ Jelentéktelen az ipari eredetű lég- és zajszennyezés. ❑ A településen működő légszennyező ipari pontforrás kibocsátása határérték alatti. ❑ Kiépített a víz-, a gáz-, és elektromos hálózat. ❑ A település közelében regionális hulladéklerakó működik, a lakossági szilárd hulladék környezetkímélő szigetelt lerakóba jut. ❑ Működik a szelektív hulladékgyűjtés a településen. ❑ Természetes vízfolyással és állóvízzel is rendelkezik. ❑ Jelentősek a természetvédelmi, és turisztikai értékek. ❑ Kiemelkedően gazdag természeti, környezeti értékek, kiterjedt tájvédelmi területek. ❑ Építészeti, kulturális értékek 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ A településközponton áthaladó 10-es számú főközlekedési út zaj-és lég szennyezése. ❑ A területen található csapadékvíz-elvezető csatornák egy része rendezetlen. ❑ Környezettudatos szemlélet hiánya a társadalom jelentős részében. ❑ Nincs megfelelő helyi légszennyezettséget mérő állomás. ❑ A burkolt utak állapota, minősége több esetben nem kielégítő. ❑ A település területe felszín alatti vizek szempontjából fokozottan és kiemelten érzékeny területen található.
KÜLSŐ TÉNYEZŐK - LEHETŐSÉGEK	KÜLSŐ TÉNYEZŐK - VESZÉLYEK
<ul style="list-style-type: none"> ❑ Ökológiai adottságoknak legjobban megfelelő talajhasználat bővítése. ❑ A település jelentős természeti értékekkel bír (turizmus, környezetnevelési programok, erdei iskolák megvalósítása). ❑ A közösségi és a kerékpáros közlekedés jogi és gazdasági eszközökkel való ösztönzésében számos lehetőség rejlik. ❑ Intenzív talajhasználat felváltása hagyományos, tájba illő gazdálkodási módokkal, extenzív talajhasználat megvalósításával, a környezetileg érzékeny és gyenge termőképességű területeken. ❑ Korszerű, környezetet kevésbé károsító energiahordozók racionális felhasználása. ❑ Csatorna rácsatlakozások számának növelése. ❑ Megújuló energiaforrások hasznosítása. ❑ Zöldfelület-fejlesztés, - rendezés. ❑ Erdősültés növelése, főleg őshonos fajokkal. 	<ul style="list-style-type: none"> ❑ Pénzhiány miatt (saját erő) a környezetvédelmi beruházások háttérbe szorulhatnak. ❑ A gazdasági kényszer erősebb, mint a környezetvédelmi érdek. ❑ A turizmus fejlesztésének hatására megnő a környezetszennyezés. ❑ Az allergiás, asztmás megbetegedések száma növekszik. ❑ A nem megfelelő talajművelés következtében a talajok minősége romlik (savanyodás, szikesedés).

6. Környezetvédelmi átfogó célok, a település környezetpolitikai stratégiája

A Települési Program hosszú távú célkitűzése, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek a biztosításához. A helyzetelemzés alapján, a jövőképhez és a hosszú távú célkitűzésekhez kapcsolódóan a Települési Program átfogó céljai:

- a települési élet és környezetminőség javítása
- természeti erőforrásaink és értékeink megőrzése
- a fenntartható életmód, termelés és fogyasztás elősegítése, a környezetbiztonság javítása

Az átfogó célokhoz rendeltlen kell meghatározni a cselekvési irányokat, intézkedéseket és a végrehajtás eszközeit. Az átfogó célok elérését a tematikus akcióprogramokban meghatározott fő célkitűzések, célok, intézkedések és cselekvési programok szolgálják. A szükséges intézkedésekhez azonban nem minden esetben kapcsolódik cselekvési program. Ez függ a település jövőképétől, forráslehetőségeitől, stb.

A Program kétéves felülvizsgálata során azonban újabb cselekvési programok kapcsolódhatnak be a tervezésbe. A program végrehajtásának operatív szintjén a környezetvédelmi szempontok horizontális érvényesítése szükséges. A környezetvédelmi infrastruktúrák teljes kiépítése, a szennyező anyagok környezetbe való jutásának megakadályozása akár a keletkezésük megszüntetésével (cső eleji technológiák) a vízbázisok, a természeti területek, zöldfelületek hathatósabb védelme, a természetvédelem megerősítése, illetve további kiterjesztése, az egészségesebb társadalom felé tett elsőrangú lépés lehet.

Az új közlekedési kapcsolatok kiépítése, illetve a meglévők fejlesztése, a közösségi közlekedés színvonalának és elérhetőségének nagymérvű javítása, az alternatív közlekedési módok lehetőségeinek megteremtése fontos lépés a lakosság életminőség-javulásához. A környezetügyi stratégiai tervezés csak akkor lehet hatékony, amennyiben minden más stratégia-alkotási folyamat is integrálja a környezetvédelmi szempontokat. A célkitűzések megvalósításának tudományos, gazdasági, kulturális és szociális elemei egyaránt vannak, illetve rövid-, közép- és hosszú távú célokat egyaránt tartalmaz. A célállapotok kijelölése és tisztázása önmagában nem jelent értéksorrendet, ezért prioritásokat szükséges kialakítani.

Prioritások:

- Települési környezetminőség
 - Környezet és egészség
 - Vizeink védelme és fenntartható használata
 - A környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése
 - Természet és tájvédelem
 - Fenntartható terület és földhasználat
 - Éghajlatváltozás
 - Hulladékgyűjtés
 - Környezetbiztonság
-

7. Tematikus akcióprogramok

7.1 TELEPÜLÉSI KÖRNYEZETMINŐSÉG

A település környezetállapotának jellemzői, az infrastruktúra, a szolgáltatások színvonala életminőségünket alapvetően meghatározó tényezők. Az élhető települési környezet, elsősorban a környezeti ártalmaktól mentes, esztétikus, megfelelő rekreációs lehetőségekkel rendelkező, biztonságos lakóhelyet jelent. A környezeti infrastruktúra része az egészséges ivóvíz szolgáltatás, a szennyvízelvezetés és tisztítás, a rendszeres hulladékgyűjtés, kezelés. Fontos szempont, hogy a településfejlesztések, rendezések a fenntarthatóság szempontjainak a figyelembevételével történjenek, beleértve az energiatakarékos építést, a környezetkímélő közlekedés elterjesztését, a zöldterület-gazdálkodási szempontok érvényesítését. A települések harmonikus fejlesztése, a fenntarthatósági szempontok érvényesülésének terület- és településfejlesztési eszközökkel való elősegítése az EU politikájában is egyre nagyobb hangsúlyt kap.

Fő célkitűzések az élhető település jegyében:

- A településfejlesztés tudatosabbá tétele, a fejlesztés és rendezés során a fenntarthatósági szempontok hatékonyabb érvényesítése.
- Az épített környezet és a zöldterületi rendszer védelme.
- A település harmonikusabb tájba illesztése.
- A közlekedési igények mérséklése, illetve környezetkímélőbb formáinak az elterjesztése.
- A környezeti infrastruktúra kiépítése.

7.1.1 TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS, -RENDEZÉS

Az egészséges környezethez való jog érvényesítésének egyik eszköze az önkormányzati településfejlesztési és -rendezési tevékenység. A településrendezéssel kapcsolatos döntések hosszútávra meghatározzák, - kedvezően, vagy kedvezőtlenül befolyásolják- a település környezetét. Napjainkban problémát jelent, hogy a településfejlesztési tevékenységek elnagyoltak, a fejlesztési koncepciók nem jelölnek ki határozott irányokat, a fejlesztések nincsenek stratégiai döntésekkel alátámasztva. Ennek következménye, hogy a területrendezési tevékenység nem a település hosszú távú érdekeit szolgálja, inkább az adott állapot rögzítésére szolgál, vagy befektetői érdekeket elégít ki. Erősíteni szükséges ezért a településrendezési és fejlesztési terv kapcsolatát. A koncepcióknak a gazdasági, társadalmi és környezeti tényezőket egyenlő súllyal kell kezelni, törekedve a

fenntarthatóságra. A fejlesztési és rendezési döntések során mérlegelni kell a környezet állapotára való hatások mértékét. Pilisvörösvár település célja emberközpontú, egészséges település kialakítása, az életminőség javítása.

7.1.2 ZÖLDTERÜLET-GAZDÁLKODÁS

A település dinamikus kölcsönhatásban van a természeti környezettel. A kapcsolat egyik legfontosabb eleme egy jól működő, biológiailag aktív zöldfelületi rendszer². A település zöldfelületi rendszerének funkciója -területe, szerkezete és minősége függvényében - sokrétű. Kedvezően befolyásolja a helyi klímát, védelmet biztosít egyes kedvezőtlen környezeti hatásokkal szemben, összekapcsolja a település különböző rendeltetésű területeit, alkalmas rekreációra, a település esztétikai megjelenését alapvetően meghatározza. A meglévő éghajlati viszonyok között a művi és természeti környezet arányánál, a zöldterületek aránya célszerűen 55-60 % körül kellene, hogy mozogjon. Az egységes zöldfelületi rendszer hiányos, a zöldfolyosók egyre keskenyebbek, sok helyen mozaikossá váltak. Nő a művi területek aránya, a véderdők aránya pedig csökken. A közelmúltban módosított építési törvény a biológiai aktivitásérték szinten tartását írja elő. Az egy lakosra jutó parkterület aránya 20-30 m²/fő között lenne kedvező. A közvetlen lakókörnyezetben az utcák fásítása bír nagyobb zöldfelületi jelentőséggel. A zöldfelületek hiányán kívül azok elhanyagolt állapota is problémát jelent, hiszen így nem képesek funkciójukat maradandóan ellátni. A zöldterületek fenntartás komoly anyagi terhet ró az önkormányzatra, azok fejlesztése, bővítése, pedig külső forrásokat igényelne. A zöldfelületi rendszer fontos tényezője a talaj, ez a beépítések során elveszti funkcióját, ezért fontos az olyan építési tevékenységek ösztönzése, amelyek a talaj minél több funkciójának a megőrzését szolgálják.

7.1.3 ÉPÍTETT KÖRNYEZET

A településen nagy számban, változatos formában és sokféle rendeltetéssel fordulnak elő az épített környezet elemei. Területi elhelyezkedésükkel, a zöldfelületekkel kialakult kapcsolatukkal a település arculatának a meghatározói, fontos feladat ezért állapot megőrzésük. A védett épületek fenntartása turisztikai szempontból is kiemelkedő szerepet kap. Az épített környezet fenntartását, felújítását és fejlesztését részletes műszaki adatok alapján lehet csak megtervezni. A felújítási, kivitelezési tevékenységek során előtérbe kell helyezni a fenntartható (környezetbarát, energiatakarékos) építési módokat, technológiákat.

² A zöldterület állandóan növényzettel fedett, közhasználatú, vagy részben közhasználatú terület, míg a zöldfelület ennél szélesebb kategóriát foglal magába, melybe beletartozik a település összes zölddel borított területe (pl: lakótelkek zölddel borított része)

Cél	Szükséges intézkedések
Településfejlesztés, -rendezés	
<ul style="list-style-type: none"> Környezeti szempontokat érvényesítő fenntartható településfejlesztés 	<ul style="list-style-type: none"> Összhang teremtése a településfejlesztési elképzelések és a településrendezési eszközök között. Településközpont komplex rehabilitációja. <p><u>Monitoring mutató:</u></p> <p>A beépített területek évenkénti változása.</p>
Zöldterület-gazdálkodás	
<ul style="list-style-type: none"> Összefüggő egységes zöldfelületi rendszer kialakítása. A meglévő zöldterületek megújítása, fenntartása. A zöldfelületek esztétikai értékének a javítása. 	<ul style="list-style-type: none"> Zöldfelületi kataszter létrehozása. A zöldfelület-gazdálkodási feladatok megtervezése (pl: zöldsávok, folyosók létesítése, fenntartása, fasorok állapotának felmérése, felújítása, telepítése , véderdők). Önálló rendelet alkotása a közhasználatú zöldterületekről. A zöldfelületek védelmének növelése. Meglévő zöldfelületek funkciójának növelése. Részvétel a Virágos Magyarországért programban, a helyi lakosság bevonása a zöldfelületek védelme, fenntartása céljából.
Épített környezet	
<ul style="list-style-type: none"> Az épített környezet védelme. Környezetbarát anyagok, technológiák alkalmazása. 	<ul style="list-style-type: none"> Önkormányzati beruházásoknál a környezetbarát, energiatakarékos tervek előtérbe helyezése.

7.2 KÖRNYEZET ÉS EGÉSZSÉG

Az egyének és a társadalom értékrendjében kiemelt szerephez jut az egészségmegőrzés. A halandósági kockázati tényezők között kiemelt fontosságúak a környezeti ártalmak.

Főbb célkitűzések:

- A lakosság egészségét károsító folyamatok visszaszorítása, megakadályozása.
- Egészséges környezet kialakítása révén a környezeti eredetű betegségteher mérséklése.
- A környezet-egészségügy felkészítése, a globális éghajlatváltozás okozta problémák kezelésére.

7.2.1 LEVEGŐMINŐSÉG

Az egészség alakulásában a kültéri és beltéri levegő minősége egyaránt szerepet játszik. A külső települési környezetben kialakuló légszennyezettség mérséklése általánosan elfogadott feladat, nem kellően ismert azonban a beltéri levegőminőség egészségre gyakorolt hatása. Tekintettel arra, hogy az ember életének jelentős részét zárt környezetben éli, alapvető fontosságú lenne az ott előforduló anyagok egészségkárosító hatásának megismerése, a kiküszöbölés és megelőzés érdekében.

A helyhez kötött új légszennyező forrás létesítése során a tervező, a tervező hiányában a beruházó, illetőleg az építető, a technológia megváltoztatása esetén az üzemeltető köteles kibocsátási határérték megállapítását kérni a levegőtisztaság-védelmi hatóságtól az érvényben lévő rendelkezéseknek megfelelően. A beruházó a terület-felhasználási, az építési (létesítési) és használatbavételi (üzembe helyezési) engedélyezési eljárás során igazolni köteles, hogy a tervezett, illetőleg megvalósított műszaki megoldás megfelel az vonatkozó előírásokban foglalt levegőtisztaság-védelmi előírásoknak. Az igazolásnál a levegőbe kerülő valamennyi légszennyező anyagot figyelembe kell venni. Törekedni kell a belterületen létesített légszennyező vállalkozások, illetve folytatott légszennyező tevékenységek, mint például az autófényezők, nagyobb méretű asztalosipari vállalkozások, illetve minden egyéb anyagokat felhasználó, vagy jelentős porképződést okozó tevékenységek kereskedelmi, gazdasági területre történő kitelepítésére.

7.2.2 BIOLÓGIAI ALLAERGÉNEK

A legtöbb tünetet kiváltó allergén növény a parlagfű. A globális éghajlatváltozás hatására egyre több allergén növény megjelenésére lehet számítani. A jogszabályi előírások, az ellenőrzések, szankcionálások hatására csökkent a parlagfűvel fertőzött területek aránya.

7.2.3 ZAJ- ÉS REZGÉS

A közlekedésfejlesztési javaslatokat meg kell valósítani, egy élhetőbb környezetminőség megvalósításához.

Az építmények tervezése, megvalósítása és működése során gondoskodni kell arról, hogy a vonatkozó előírásokban meghatározott határtértékeket meghaladó mértékű zaj ne keletkezzen. Zajt előidéző jelentős építési munka esetén a munka megkezdése előtt a kivitelező köteles a környezetvédelmi hatóságtól zajkibocsátási határérték megállapítását kérni és annak megtartásáról gondoskodni.

7.2.4 VÍZMINŐSÉG

A Települési Program egyik fő feladata az ivóvízben található egészségre ártalmas anyagok csökkentését szolgáló intézkedések meghatározása. A közműves ellátottság megoldott, további feladatot elsősorban a minőségi problémák kiküszöbölése jelent.

A használt víznek a vizekbe történő visszavezetését, valamint a vizek átvezetését úgy kell végezni, hogy a vízáadó és -befogadó közeg készleteit, minőségét és élővilágát kedvezőtlenül ne változtassa meg, természetes tisztulását ne veszélyeztesse. A területen működő technológiák következtében szennyeződő csapadékvíz megfelelő tisztítás után vezethető be a csapadékvíz befogadóba. Csapadékvíz-csatornába, csapadékvíz elvezető árokba szennyvizet, vagy állattartás hulladékait tartalmazó vizet még tisztítottan sem szabad bevezetni. A felszíni vízvezető árkok mentén a jelenlegi partéltól számított 3-3 méteres sáv nem építhető be, azt a vízfolyás rendezésére, fenntartására kell biztosítani. A rétegvíz-készlet utánpótlása és a természetes vízháztartás fennmaradása érdekében a csapadékvíz elvezető árkoknál kerülni kell a zárt burkolatok alkalmazását.

7.2.5 ÉLELMISZERBIZTONSÁG

A lakosság megfelelő életminőségének biztosítása érdekében nagy hangsúlyt kell helyezni az élelmiszerbiztonságra. Napjainkban hatékony eszközök és intézményrendszer működik az élelmiszerbiztonság ellenőrzése, fenntartása érdekében. A szennyezett élelmiszerek gyakrabban okoznak mérgezést, járványokat, mint a fertőzött víz, levegő, vagy talaj. Az élelmiszeripari vállalkozásoknak számos előírásnak, minőségbiztosítási követelménynek kell megfelelniük (pl: HACCP rendszer). Helyi szinten kiemelt feladatot kell, hogy képezzen a gazdálkodók megfelelő szaktanácsadással való ellátása, a környezetkímélőbb - kevesebb növényvédő szert és műtrágyát alkalmazó - módszerek használatára.

7.2.6 KLÍMA ÉS EGÉSZSÉG

Az éghajlatváltozás hatására kialakuló hőhullámok gyakorisága és intenzitása nagy terhet ró a lakosság egészségi állapotára. A legnagyobb kockázatnak kitett csoportok a krónikus betegségben szenvedők, és a 65 év felettiek. A hőhatás mellett az UV sugárzás megnövekedése is következménye az éghajlatváltozásnak. A hőhullámok alatt jelentősen megnövekedhet a légszennyezettség, elsősorban a légköri ózonkoncentráció.

Cél	Szükséges intézkedések
<p>Levegőminőség</p> <ul style="list-style-type: none"> Az óvodák, iskolák, lakások belsőtéri levegőminősége és a gyermekek egészségi állapota közötti összefüggések vizsgálata révén, az egészségre ártalmas kockázati tényezők kiszűrése, a negatív hatások kiküszöbölése. Imissziós légszennyezettség csökkentése. 	<ul style="list-style-type: none"> A belsőtéri levegőminőséget javító intézkedések végrehajtása. <p><u>Monitoring mutatók:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Krónikus légzőszervi problémákkal küszködő gyermekek száma.
<p>Zaj- és rezgés</p> <ul style="list-style-type: none"> Kisebb zajterhelés elérése, elsősorban a közlekedésben (vasút, közút). 	<ul style="list-style-type: none"> Teherforgalmi korlátozások bevezetése. <p><u>Monitoring mutatók:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Útvonalak mennyiségi és minőségi változása.
<p>Biológiai allergének</p> <ul style="list-style-type: none"> A településen a parlagfű pollenkoncentráció 30 pollenszem/m³ érték alatt maradjon. Parlagfű elleni védekezés. 	<ul style="list-style-type: none"> A parlagfű borított területek feltárása, a védekezés elmulasztásához kapcsoló hatósági intézkedések foganatosítása. <p><u>Monitoring mutatók:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Pollenkoncentráció alakulása a levegőben.
<p>Élelmiszerbiztonság</p>	
<ul style="list-style-type: none"> Megfelelő minőségű élelmiszerek előállítása, a szermaradványok tartalmának csökkentése. 	<ul style="list-style-type: none"> Tudatos fogyasztói magatartásra történő ösztönzése a lakosságnak (pl: miért keresse a biotermékeket.).
<p>Klíma és egészség</p>	<p><u>Monitoring mutatók:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> A hóhullámokkal kapcsolatos megbetegedések számának alakulása.
<ul style="list-style-type: none"> A kedvezőtlen klimatikus hatások kivédése. 	<ul style="list-style-type: none"> Egyes fogékonyságot fokozó helyeken (pl: utasvárók) környékén klímavédelmi intézkedések megtétele - árnyékkadó növények telepítése.

7.3 VIZEINK VÉDELME ÉS FENNTARTHATÓ HASZNÁLATA

A víz korlátozottan rendelkezésre álló, megújuló, sérülékeny természeti erőforrásunk. A legelterjedtebb vízminőségi problémákat a szerves anyagok, a foszfor és a nitrátok magasabb mértékű jelenléte okozza. A felszíni vízrendszeren belül elsősorban az állóvizek, a kisvízfolyások a legérzékenyebbek a szennyezésekkel szemben.

A vizek védelmével és fenntartható használatával kapcsolatos tevékenységek keretét az EU Víz Keretirányelv (VKI) tartalmazza.

A legfőbb célkitűzések:

- A Víz Keretirányelvvvel összhangban a település vizeinek jó ökológiai állapotának elérése.
- A vízkészletek mennyiségi és minőségi védelme. Ésszerű és takarékos vízhasználat elterjesztése, a vizek szennyezőanyag terhelésének csökkentése.
- Az árvizek és aszályok hatásának mérséklése.

7.3.1 A VIZEK JÓ ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOTÁNAK ELÉRÉSE

A VKI megfelelő keretet ad a vizek jó ökológiai állapotának megőrzését szolgáló intézkedésekre. A Vízgyűjtő Gazdálkodási Terv (VGT) szoros kapcsolatban áll a terület-, és településfejlesztési tervvel, hiszen a vizek jó állapotára vonatkozó célkitűzések elérése érdekében, olyan helyi intézkedéseket kell megvalósítani, melyek szorosan kapcsolódnak a településhez. A VGT-ben megfogalmazott problémákat helyi és nagyobb egységeket felölelő térségben lehet megoldani. A VGT 2009. év végén került közzétételre, mely tartalmazza az emberi tevékenység által a vizek állapotára gyakorolt terheléseket, a monitoring eredmények térképi bemutatását, a védelmi programokat, az ellenőrző és helyreállítási intézkedéseket.

Környezetvédelmi és ökológiai célok

- A területen keletkező szennyvizek összegyűjtésének és megfelelő kezelésének biztosítása;
- A szükséges szennyvíztisztítási hatások biztosítása;

- A talaj, talajvíz, illetve felszíni befogadók szennyezettségének csökkentése;
- Jó felszín alatti vízminőségi állapot elérése vagy fenntartása összhangban a VKI céljaival;
- Élőhelyek védelme, fenntartása, megvédése a környezetszennyezéstől.

7.3.2 IVÓVÍZBÁZIS VÉDELEM

Felszín alatti vizeink készletének mennyiségi és minőségi védelme stratégiai szintű feladat, hiszen a lakosság ivóvízfogyasztása döntően e forrásból történik. A készletek megőrzését az Ivóvízbázis-védelmi Program szolgálja. A sérülékeny területen elhelyezkedő vízbázisok védelmét a VKI védett területekre vonatkozó előírásainak megfelelően kell kezelni.

7.3.3 NITRÁT AKCIÓPROGRAM

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrát-szennyezés elleni védelméről szóló EU irányelv végrehajtása folyamatban van, szabályozási- és intézményrendszere kiépült. A program alapját a nitrát-érzékeny területek kijelölése, és az ezen a területekre vonatkozó gazdálkodási normák meghatározásai adják. A nitrát-érzékeny területek kijelölése a mezőgazdasági parcellaazonosító rendszerre (MePAR) alapozódik. A részletes jogszabályi előírások elsősorban az állattartó telepek trágyatároló létesítményeinek a megfelelő kialakítását, műszaki követelményeit, valamint a tápanyagok kimosódását megakadályozó trágyakijuttatás szabályait határozzák meg. A 27/2006. (II.7.) Korm. rendelet értelmében Pilisvörösvár település nitrátérzékeny területen helyezkedik el.

7.3.4 BEL- ÉS KÜLTERÜLETI VÍZRENDEZÉS

A bel- és külterületi vízrendezés a települési vízgazdálkodás fontos része. Magában foglalja a felesleges csapadék és belvizeket összegyűjtő és elvezető zárt, vagy nyílt belvízcsatorna kiépítését, a nyílt csatornák, árkok, tavak, folyómedrek gondozását.

Cél	Szükséges intézkedések
<p>Vizek jó ökológiai állapotának elérése</p>	
<ul style="list-style-type: none"> A VKI-ben és a VGT-ben megfogalmazott célkitűzések elérése 	<ul style="list-style-type: none"> Kapcsolódás a helyi szintű szabályzásban, tervkészítésekben a VGT-hez A jelenlegi követelményeknél szigorúbb a felszíni és felszín alatti vizek minőségét megőrző és javító intézkedések, programok. <p><u>Monitoring mutatók:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Célkitűzések megvalósulása.
<p>Ivóvízbázis védelem</p>	
<ul style="list-style-type: none"> Az Ivóvízbázis-védelmi Program céljainak megvalósítása. A település lakásainak több mint 92 %-a ráköthető legyen a csatornahálózatra és a szennyvíztisztító telepre. 	<ul style="list-style-type: none"> A még meg nem valósult szennyvíz beruházások megvalósítása. <p><u>Monitoring mutatók:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> A beruházások megvalósulása. A szennyvízcsatorna hálózatba bekötött lakások aránya az összes lakáshoz képest.
<p>Bel- és külterületi vízrendezés</p>	<p><u>Monitoring mutatók:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Beruházások megvalósulása. Befogadók állapota.
<ul style="list-style-type: none"> Az árvíz kockázatának, a belvízi elöntések mértékének csökkentése. 	<ul style="list-style-type: none"> Belterületi csapadékvíz-elvezető hálózat rekonstrukciója. Befogadó mellékágainak takarítása.

7.4 A KÖRNYEZETTUDATOS SZEMLÉLET ÉS GONDOLKODÁSMÓD ERŐSÍTÉSE

A társadalmi értékrend alapvetően befolyásolja az ember és a természet viszonyát. A társadalmi környezettudatosság szintjét olyan szintre szükséges emelni, ami biztosítja a természeti erőforrásokkal történő átgondolt, fenntartható gazdálkodást, a környezeti elemek terhelésének tudatos csökkentését. A környezettudatos viselkedés sok esetben az egyének kényelmi szempontjainak a háttérbe szorításával, esetleg többletkiadásokkal jár, de meg kell ismertetni, és értetni az emberekkel, a hosszútávon jelentkező előnyöket. A környezettudatos viselkedési formák elterjesztését segítik elő a példaértékű kezdeményezések támogatása, bemutatása, a kártokozó tevékenységek elítélése, szankcionálása.

Főbb célkitűzések:

- A környezeti nevelés, szemléletformálás erősítése az oktatás minden szintjén.
- A környezeti információkat biztosító rendszerek kialakítása, fejlesztése, a megszerzett információk hatékony terjesztése.
- A társadalom aktivitásának ösztönzése a környezeti programokban való részvételre, aktív szerepvállalásra.

7.4.1 KÖRNYEZETI NEVELÉS, OKTATÁS

A környezeti nevelés, oktatás elősegíti a különböző korosztályok környezettudatos szemléletének kialakulását, úgy, hogy az elsajátított ismeretek a gyakorlati életben meghozott döntések során is érvényt szerezzenek. A környezeti nevelés hatással van a megfelelő értékrend kialakítására, ösztönöz a fenntartható fogyasztási minták elsajátítására. A közoktatási törvény előírásai alapján minden iskola számára kötelezővé vált a helyi környezeti nevelési, és egészségnevelési program létrehozása.

A környezeti nevelés elsődleges célterülete a közoktatás. Létrejöttek a környezettudatosság erősítését szolgáló nemzeti minősítési keretrendszerek (Zöld Óvoda, Ökoiskola, Erdei Iskola). Az Ökoiskolai képzésben a környezeti szempontok hangsúlyozottabban jelennek meg.

7.4.2 KÖRNYEZETTUDATOS SZEMLÉLETFORMÁLÁS

A környezeti szemléletformálás célja a társadalom környezeti értékrendjének pozitív irányú befolyásolása, ezáltal egy élhetőbb létér kialakítása, fenntartása. A közművelődési intézmények, civil

szervezetek, a környezeti szemlélet kialakításában nagy szerepet játszanak, több eszközzel is képesek befolyásolni a közgondolkodást. A helyi média közlésanyagában is fontos integrálnia a környezetvédelmi ügyeket.

7.4.3 FENNTARTHATÓ FOGYASZTÓI SZEMLÉLET KIALAKÍTÁSA

A jelenlegi fogyasztás színvonala, mértéke nem fenntartható mértékű. A termelés bővülése, a népesség növekedése, a természeti erőforrások egyre nagyobb mértékű kihasználásához, kiapadásához vezet. A fogyasztói szokások megváltoztatása területén is van még jócskán tennivaló. A fogyasztásra nagyobb a nyitottság, amint a fogyasztásról való lemondásra. A fogyasztás területén megjelentek - a fenntarthatóság követelményeit kielégítő -ökológia termékei, de ezek még nem terjedtek el, elsősorban azok magas árai miatt. A jövőben olyan termelési módszereket és fogyasztói szokásokat kell propagálni, melyek a fenntarthatóság követelményeit kielégítik, elkerülve a környezeti értékek degradálódását, kimerülését. A média által sugallt életmódok, szöges ellentétben állnak napjainkban a környezeti értékrenddel. Ha a médiában megjelennek is környezetvédelmi elemek, azok is inkább csak a csővégi eljárásokat erősítik (pl: szelektív hulladékgyűjtés). Az önkormányzat által fenntartott, támogatott médiának nagy szerepe lenne abban, hogy a lakosságot a környezettudatosabb életforma választására, az átgondoltabb fogyasztásra ösztönözze.

7.4.4 INFORMÁCIÓS SZABADSÁG

Bár az utóbbi években bővült az információhoz való hozzáférés lehetősége, azonban még mindig vannak feladatok ezen a területen is. A település környezet állapotáról, a terhelésekről rendelkezésre álló adatokat az önkormányzatnak rendszerbe kell foglalnia (helyi környezeti információs rendszer), és azt a lakosság részére hozzáférhetővé kell tennie.

Cél	Szükséges intézkedések
<p>Környezeti nevelés, oktatás</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az oktatási intézmények működtetése során a környezeti értékrend képviselőinek az elterjesztése. • Környezeti programokhoz történő csatlakozás (Ökoiskola, Zöld Óvoda, Erdei Iskola) 	<ul style="list-style-type: none"> • Helyi szabályozások felülvizsgálata, környezeti szempontok beemelése, a technológiai folyamatokba. • Az oktatási intézményekben a környezeti nevelési tevékenység fejlesztése, ösztönzése. <p><u>Monitoring mutatók:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Az Erdei Iskola, Zöld Óvoda, Ökoiskola programban résztvevő intézmények száma.
<p>Környezettudatos szemléletformálás</p> <ul style="list-style-type: none"> • A közművelődési és civil szervezetek szerepének növelése a szemléletformálásban. • A média aktív szerepvállalása a környezeti szemléletformálásban. 	<ul style="list-style-type: none"> • A önkormányzati közintézmények, és gazdasági társaságok környezettudatos működésének megtervezése és kialakítása (pl: energiatakarékos megoldások, szelektív hulladékgyűjtés, repapír használat stb.) • Civil környezetvédelmi szerveződések támogatása. • Környezettudatosság erőteljes megjelenítése a helyi médiában.
<p>Fenntartható fogyasztói szemlélet kialakítása</p> <ul style="list-style-type: none"> • A fenntartható fogyasztás, mint fogalom ismertségének a növelése. • A vásárlói tudatosság szintjének az emelése, a környezetet jobban kímélő termékek választására való ösztönzés. 	<ul style="list-style-type: none"> • Helyi média információ eljuttatása a lakossághoz (szóróanyagok, újságok)
<p>Információs szabadság</p> <ul style="list-style-type: none"> • A környezeti és vízügyi információkhoz való hozzáférés elősegítése • A lakosság környezeti informáltságának javítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Helyi tájékoztató anyagok létrehozása, lakossághoz történő eljuttatása, a helyi környezet állapotáról. • Ügyfélbarát ügyintézés (lakossági bejelentések fogadása, megoldása) <p><u>Monitoring mutatók:</u> A lakosság környezeti ügyekben való informáltságának alakulása.</p>

7.5 TERMÉSZET ÉS TÁJVÉDELEM

A társadalom folyamatosan növekvő terület-, energia- és erőforrásigénye következtében, a természeti környezet egyre nagyobb terhelésnek van kitéve. A legfőbb veszélyeztető tényező az élőhelyek csökkenése, felaprózódása, pusztulása, a nem megfelelő földhasználatból adódó túlhasznosítás, az éghajlatváltozás miatti özönfajok megjelenése.

Természetvédelmi örökségünk megőrzése érdekében, a természetvédelmi szempontokat nem csupán a védelem alatt álló területeken, hanem minden más területen és tevékenységben is érvényesíteni kell.

Főbb célkitűzések:

- A védett természeti területek állapotának megőrzése, javítása.
- A biológiai sokféleség megőrzésének és helyreállításának elősegítése a védett természeti területeken kívül is.

7.5.1 A TERMÉSZETI TÁJ ÉS ÉRTÉKEK VÉDELME

A Natura 2000 területeken folytatott tevékenységek, előírásoknak megfelelő módon történő végzéséről gondoskodni szükséges. A természetvédelmi törvény hatályba lépése óta ex lege - azaz a törvény erejénél fogva - védett természeti területnek minősül valamennyi forrás, láp, víznyelő, szikes tó, kunhalom és földvár. A természet védelme nem csupán a védett természeti területekre, hanem a nem védett területekre, a táj egészére ki kell, hogy terjedjen. Az érzékeny természeti területek (ÉTT) olyan extenzív művelés alatt álló területek, amelyek a természetkímélő gazdálkodási módok megőrzését, fenntartását, ezáltal az élőhelyek megőrzését, a biológiai sokféleség fenntartását, a tájképi értékek védelmét szolgálják.

Az építményeket a környezetükbe illeszkedően kell elhelyezni és megvalósítani. A rálátás és a kilátás védelméről, a kedvezőtlen környezeti adottságok megszüntetéséről, illetőleg átalakításáról gondoskodni kell. Az építményeket csak úgy szabad elhelyezni és kialakítani, hogy azok együttesen feleljenek meg a településrendezés, az építészet, a környezet-, a természet- és a műemlékvédelem, továbbá a rendeltetés, az egészség-, a tűz- és a honvédelem, a köz- és más biztonság

követelményeinek, valamint a geológiai, meteorológiai, illetőleg a terep, a talaj és a talajvíz fizikai, kémiai, hidrológiai adottságainak.

7.5.2 KÁROSODOTT TERÜLETEK HELYREÁLLÍTÁSA

Természetvédelmi szempontból kiemelt feladat a leromlott termőhelyek, élőhelyek helyreállítása, eredeti állapotuk visszaállítása. Kiemelt jelentősége van a vizes élőhelyek helyreállításának. A jövőben a rehabilitációs és a rekonstrukciós feladatok esetében, figyelmet kell fordítani az éghajlatváltozás élőhelyekre gyakorolt hatására is.

7.5.3 GENETIKAI ERŐFORRÁSOK MEGŐRZÉSE

A klímaváltozás, az élelmiszerbiztonság, a környezetvédelem, egyre fontosabb feladattá tette a genetikai erőforrások felkutatását, megőrzését és fenntartható hasznosítását.

A genetikailag módosított szerezetek elterjedése még nehezen becsülhető kockázatot jelent a természetre. A várható kockázati tényezők nehezen becsülhetőek, ezért az elővigyázatosság elvére fokozott hangsúlyt kell helyezni.

7.5.4 ÖKOTURIZMUS

Fontos feladat a védett természeti területek értékeinek az elérhetősége, nyilvánosság számára való hozzáférhetőségének a biztosítása, úgy, hogy az ne járjon környezetkárosítással.

Fontos azonban, hogy a meg növekedett turizmus ne okozzon a környezet állapotában minőségében romlást.

Cél	Szükséges intézkedések
<p>Természeti táj és értékek védelme</p> <ul style="list-style-type: none"> Helyi jelentőségű védett területek számának, méretének növelése. A Natura 2000 területek fenntartása. Az ex lege területek felmérése, nyilvántartásának kialakítása. A tájvédelmi érdekel érvényesítése a településfejlesztés, -rendezés során. 	<ul style="list-style-type: none"> Helyi jelentőségű természetvédelmi területekről szóló rendelet megalkotása 2011-ig. Az ex lege védett területek helyi védettségének jogszabályban történő kihirdetése. A védett jogi jelleg ingatlan-nyilvántartási bejegyzése. A helyi településfejlesztési és -rendezési tervek felülvizsgálata, a tájértékek képviselője. Egyedi tájértékek felmérése. <p><u>Monitoring mutatók:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Védett területek számának, területének alakulása. Határozattal kijelölt ex lege területek számának változása.
<p>Károsodott területek helyreállítása</p>	<p><u>Monitoring mutatók:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Helyreállításban részt vett területek száma, nagysága.
<ul style="list-style-type: none"> Vizes élőhelyek rekonstrukciója, erdőterületek természetessége 	<ul style="list-style-type: none"> A vizes élőhelyek helyreállítási munkáinak az elvégzése.
<p>Ökoturizmus</p>	<p><u>Monitoring mutatók:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Látogatottság, érdeklődés.
<ul style="list-style-type: none"> Természeti értékek bemutatása. 	<ul style="list-style-type: none"> Helyi védett területek ismertségének a növelése.

7.6 FENNTARTHATÓ -TERÜLET ÉS FÖLDHASZNÁLAT

A gazdasági-társadalmi tevékenységek megvalósulása különböző mértékű földhasználattal jár együtt. A különböző területhasználati módok különböző környezeti elemeket vesznek igénybe, azokat eltérő módon hasznosítják, illetve terhelik meg. Az elmúlt években a területhasználat alakulását a művelés alól kivett területek arányának a növekedése jellemezte. A földhasználat során gondot okoz a hagyományos értékőrző gazdálkodási módszerek háttérbe szorulása, fokozatos eltűnése.

Fő célkitűzések:

- A természeti erőforrások megőrzése, fenntarthatóságának biztosítása.
- A terület agro-ökológiai adottságaihoz igazodó földhasználat kialakítása.

7.6.1 TALAJOK VÉDELME ÉS FENNTARTHATÓ HASZNÁLATA

A talaj egy feltételesen megújuló természeti erőforrás, melynek megóvása, termékenységének fenntartása mindenki érdeke.

A föld felszínén vagy a földben olyan tevékenységek folytathatók, ott csak olyan anyagok helyezhetők el, amelyek a föld minőségét és folyamatait, a környezeti elemeket nem szennyezik, károsítják. Beruházás megkezdése előtt gondoskodni kell a termőréteg megfelelő letermeléséről és termőtalajként felhasználásáról. A kivitelezés és üzemeltetés során biztosítani kell, hogy a környezeti hatások az érintett termőföld minőségében kárt ne okozzanak. A talajvédelmet szolgáló létesítmények szakszerű üzemeltetését és fenntartását, illetőleg a vízerózió elleni védelmet nyújtó terepalakulatok megőrzését biztosítani kell.

7.6.2 KÖRNYEZETBARÁT MEZŐGAZDASÁGI GYAKORLAT

Az ökológiai gazdálkodást hátráltatja, hogy a termékek jelentős része - a magas termelői ár következtében - külföldön kerül értékesítésre. Problémát jelent a környezettudatos gazdálkodás hiánya, a sokszor szakszerűtlen agrotechnika. Az intenzív gazdálkodás mellett gondot okoz a területek művelésének elhagyása is, ami a biodiverzitás csökkenését, és környezet-egészségügyi problémákat is okoz (pl: parlagfű). A környezetbarát mezőgazdasági gyakorlat fő támogatását az Új Magyarországért Vidékfejlesztési Program (UMVP) támogatja.

Cél	Szükséges intézkedések
<i>Talajok védelme és fenntartható használata</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • A talajok termékenységének a védelme, a talajdegradációs folyamatok mérséklése. • A termőföld mennyiségi és minőségi védelme. 	<ul style="list-style-type: none"> • A beruházások során a talajvédelmi szabályok betartása. • Szennyvíziszapok szakszerű kezelése, hasznosítása. <p><u>Monitoring mutatók:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Szennyezett talajok kiterjedése (TIM)
<i>Környezetbarát mezőgazdasági gyakorlat</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • A természet és környezetkímélő gazdálkodási módok elterjesztése 	<ul style="list-style-type: none"> • Az agrár-környezetgazdálkodáshoz kapcsolódó szaktanácsadási rendszer fenntartása. <p><u>Monitoring mutatók:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Az agrár-környezetgazdálkodással támogatott területek kiterjedésének alakulása.

7.7 ÉGHAJLATVÁLTOZÁS

Az emberi tevékenység következtében a légkörbe került és felhalmozódott üvegházhatású gázok hatása, a napjainkban tapasztalható éghajlatváltozásban már megjelent. A megváltozó hőmérsékleti és csapadékviszonyok, egyes szélsőséges meteorológiai jelenségek, veszélyeztetik a lakosság életminőségét, környezeti értékeinket. A már elkerülhetetlennek tűnő változásokra fel kell készülni, egyrészt a káros hatások mérséklésével, másrészt az alkalmazkodási képesség erősítésével. A nemzeti stratégiai célkitűzéseket, intézkedéseket, a kétévente elkészülő Nemzeti Éghajlatváltozási Program tartalmazza, amihez a helyi, települési Környezetvédelmi Program célkitűzéseit is igazítani kell.

A legfőbb célkitűzések a következők:

- Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése.
- Energiahatékonyság, és energiatakarékosság növelése.
- Növényborítottság növelése az üvegházhatású gázok megkötésére.
- A kedvezőtlen hatások elleni védekezési rendszer hatékonyságának fejlesztése.

7.7.1 ENERGIAGAZDÁLKODÁS

A hazai energiagazdálkodás keretét a 2007-2020-ig szóló magyar energiapolitika jelenti, melynek fő alapelemei: az energiahatékonyság, versenyképesség, fenntarthatóság. A legfőbb feladat a zöld, megújuló energiák használatának előtérbe helyezése. A helyi erőforrások feltárásával, alkalmazásával meg kell teremteni e feltételét, az energiaellátás környezetkímélő módra történő folyamatos átállásának. Fokozatosan meg kell szüntetni az import, nagy távolságokból szállított, nem megújuló energiáktól való függőséget.

7.7.2 KÖZLEKEDÉS, ÉGHAJLATVÁLTOZÁS HATÁSÁIRA VALÓ FELKÉSZÜLÉS

Egyre több a lakossági tulajdonú gépjármű, egyre több a megtett kilométer. A kereskedelmi tevékenység, a tranzit szállítások mértéke is megnőtt. Fontos feladat a környezetkímélő, energiahatékony közlekedési rendszerek elterjesztése.

A kiugróan magas nyári hőmérsékletek gyakoribbá válnak. Az éves átlagos csapadékmennyiség csak kis mértékben csökkent, de az eloszlása megváltozik, nagyobb intenzitású esőzésekre, hosszan tartó aszályos időszakokra, és gyakoribb árvizekre lehet számítani.

Cél	Szükséges intézkedések
Energiagazdálkodás	
<ul style="list-style-type: none"> Az energiafelhasználásban a megújuló energia részarányát növelni kell. Energiahatékonysági Cselekvési Terv végrehajtása helyi szinten. 	<ul style="list-style-type: none"> Az intézmények energiahatékonyságának növelése (fűtési, hűtési és világítási rendszerek modernizálása, épületszigetelés). Megújuló Energiahordozó Program helyi kidolgozása (helyi megújuló erőforrások, biomassza, nap-, szél-, geenergia felhasználása.) <p><u>Monitoring mutatók:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Energiafelhasználás arányának, mértékének alakulása. Zöldenergiai beruházások száma.
Közlekedés	
<ul style="list-style-type: none"> A közlekedési-szállítási eredetű környezetterhelés, kibocsátás csökkentése. A távolsági közösségi közlekedés versenyképességének növelése. 	<ul style="list-style-type: none"> A közösségi közlekedési rendszer infrastruktúrájának, állapotának javítása, a szolgáltatási színvonal fejlesztése. A meglévő közlekedési infrastruktúra környezetbarát átalakítása. <p><u>Monitoring mutatók:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Kerékpárút hosszának alakulása. Közúti közlekedést igénybe vevő lakosság létszáma.
Éghajlatváltozás hatásaira való felkészülés	
<ul style="list-style-type: none"> Az éghajlatváltozással szembeni alkalmazkodóképesség erősítése. 	

7.8 HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

A hulladékgazdálkodás feladata, hogy hozzájáruljon a természeti erőforrások felhasználásának a csökkentéséhez, felhasználásuk hatékonyságának a növeléséhez, a fenntartható gazdálkodáshoz. A települési hulladékgazdálkodás kereteit, a hat évre szóló, Helyi Hulladékgazdálkodási Terv tartalmazza. Stratégiai célkitűzés a keletkező hulladékmennyiség növekedésének a megakadályozása megelőző intézkedésekkel, valamint a képződő hulladékok minél nagyobb arányú újrahasznosítása, a lerakásra kerülő hulladék minimalizálása.

Főbb célkitűzések:

- Az évente képződő hulladék mennyisége ne növekedjen.
- A hasznosítás mértéke növekedjen a csomagolási és biológiailag lebomló szervesanyag-tartalmú hulladékok körében.

7.8.1 MEGELŐZÉS

Az egyik alapvető célkitűzés a cső-eleji megoldás, a képződő mennyiségek csökkentése, a kisebb anyagfelhasználás, a hatékonyabb használat kialakítása. Célkitűzés, hogy a háztartásokban a keletkező települési szilárd hulladék mennyisége, ne haladja meg a napi 1 kg/fő mennyiséget. Nagyobb hangsúlyt kell tenni a jövőben a házi és közösségi komposztálási lehetőségekre.

7.8.2 HASZNOSÍTÁS

A fenntartható fejlődés egyik feltétele, a keletkező hulladékok termelésbe, ezen keresztül pedig a fogyasztásba történő visszavezetése. A hasznosítás mértéke megnőtt a lakossági szelektív hulladékgyűjtési rendszer kiépítésével.

7.8.3 ÁRTALMATLANÍTÁS

A megelőzés, és hasznosítás után is megmaradó hulladékok, környezetkímélő ártalmatlanításáról gondoskodni szükséges. 2009. év júliusától nem üzemelhet, a korszerű műszaki követelményeket nem teljesítő lerakó.

Cél	Szükséges intézkedések
Megelőzés	
<ul style="list-style-type: none"> • A települési szilárd hulladék képződésének megelőzése. • A házi és közösségi komposztálás elterjedése. 	<ul style="list-style-type: none"> • A házi és helyi komposztálási technológiák megismertetése a lakossággal. <p><u>Monitoring mutatók:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A házi komposztálásba bekapcsolódott háztartások számának alakulása.
Hasznosítás	
<ul style="list-style-type: none"> • A szelektív hulladékgyűjtés infrastruktúrájának biztosítása. • A biológiailag lebomló hulladékok kezelőkapacitásának kialakítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • A gyártói felelősségi körbe tartozó hulladékok (csomagolóanyag, akkumulátor, elem, elektronikai hulladék, gumibroncs) lakossági begyűjtő rendszerének fejlesztése. • A biohulladék elkülönített gyűjtésének megoldása. <p><u>Monitoring mutatók:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Begyűjtött hulladékok körének és mennyiségének alakulása.
Ártalmatlanítás	
<ul style="list-style-type: none"> • A lerakott hulladék mennyiségnek, valamint szervesanyag tartalmának csökkentése. 	<ul style="list-style-type: none"> • A papír és biohulladékok eltérítése a lerakástól. • Az illegális hulladéklerakás szankcionálásának szigorítása, ellenőrzése.

7.9 KÖRNYEZETBIZTONSÁG

A környezetbiztonságot veszélyeztető események lehetnek természeti (pl.: árvíz, belvíz, stb.), és lehetnek emberi tevékenység által kiváltott folyamatok (pl: ipari katasztrófa, talajszennyezés, stb). A természeti és ipari katasztrófák elhárítása, felszámolása elemi érdekünk. A környezetbiztonság feladatait olyan egységes rendszerbe célszerű beépíteni, ahol környezetvédelem, egészségvédelem és az általános biztonsági intézkedések együtt jelennek meg.

Főbb célkitűzések:

- A környezetbiztonság növelése.
- A bekövetkezett környezetkárosodások felszámolása.

7.9.1 TERMÉSZETI KATASZTRÓFÁK ELLENI VÉDEKEZÉS

A természeti katasztrófák jellemzője, hogy általában váratlanul keletkeznek, pusztító hatásúak. a lakosság széles rétegét érinthetik, összetett jellegűek.

7.9.2 EMBERI TEVÉKENYSÉGGEL KAPCSOLATOS KÖRNYEZETBIZTONSÁG

Az emberi tevékenységből adódó környezeti veszélyhelyzetek, túlnyomórészt baleseti szennyezéseket követően alakulnak ki. A veszélyes üzemek működéséről biztonsági jelentéseket és elemzéseket kell készíteni, melyek a veszélyhelyzetek elhárítását leíró belső védelmi tervek alapjai. Ezt követően készülnek a települések külső védelmi tervei, a lakossági tájékoztatók. A településrendezési tervezés során figyelembe kell venni azokat az intézkedéseket, melyek tartalmazzák a veszélyes üzemekre vonatkozó biztonsági intézkedéseket.

Cél	Szükséges intézkedések
<i>Természeti katasztrófák elleni védekezés</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • A károk megelőzése, csökkentése. • A védekezésben együttműködő szervek kapcsolatának javítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Helyi környezeti károk kezelése. • Belvízrendezés, a csapadékvíz elvezető rendszer folyamatos karbantartása. <p><u>Monitoring mutatók:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vészhelyzet esetén, a hatékonyság színvonala.
<i>Emberi tevékenységgel kapcsolatos környezetbiztonság</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • A minőség és a megbízhatóság érvényesítése a megelőzésben, a felkészülésben és az elhárításban. • Lakosság tájékoztatása 	<ul style="list-style-type: none"> • Lakosság tájékoztatása a település környezetbiztonságát befolyásoló üzemi tevékenységekről, a veszélyforrásokról, a kialakult vészhelyzet során tanúsítandó magatartási formákról. • Veszélyes üzemi létesítmények védelmi tervéről lakossági tájékoztatók kiadása, elkészítésének megkövetelése. <p><u>Monitoring mutatók:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lakosság felkészültsége, tájékozódottsága.

8. A megvalósítás eszközei

Az előző pontban meghatározott célok, feladatok megvalósítása érdekében ki kell építeni a szükséges eszközrendszereket.

A legfontosabb általános eszközrendszerek a következők:

- A Program sikerének egyik alapfeltétele a megfogalmazott célokra épülő, és az átfogó intézkedési feladatok megvalósulását ellenőrző évenkénti Beszámoló elkészítése.
- A fenntartható fejlődés települési szinten történő megvalósításának egyik leghatékonyabb eszköze a lakosság szemléletformálása.
- A korszerű környezetgazdálkodás beépítése az önkormányzati intézmény tevékenységébe. (Engedélyeztetési eljárások, tervezés, stb.)
- Környezeti állapotrögzítő, megfigyelő rendszerek üzemeltetése, adatbázisok létrehozása szükséges. Az üzemeltetett adatbázisok lehetőséget adnak arra, hogy a település környezetében beállt változásokat nyomon lehessen követni, a beavatkozásokat időben meg lehessen tenni.
- Saját és külső források megteremtése. A külső források megszerzéséhez pályázatokat kell készíteni. A legtöbb esetben a pályázatok saját részt követelnek meg, ezért az önkormányzat feladata, a rendelkezésre álló anyagi forrásokból a saját rész elkülönítése.

8.1 PROGRAM FELÜLVIZSGÁLATA, BESZÁMOLÓ KÉSZÍTÉSE

A Program sikere attól függ, hogy a benne foglalt célok és átfogó intézkedések, miként kerülnek a gyakorlatba átültetésre, feldolgozásra, konkrét cselekvési stádiumba. Ennek egyik feltétele a Környezetvédelmi Program felülvizsgálata, Beszámoló készítése. Ki kell jelölni egy felelős személyt, aki a Környezetvédelmi Programban megfogalmazott szükséges intézkedések, cselekvési programok megvalósulását nyomon követi. Itt fontos szempont a prioritások felállítása, valamint a folytonosság biztosítása az egyes feladatok elvégzése során.

A felelős személynek évenkénti Beszámolót kell tartania a cselekvési programok megvalósulásáról. Az első Beszámoló elkészítésének határideje, a Környezetvédelmi Program elfogadásától számított 1 év. A későbbi Beszámolók összeállításánál a felelős személy feladata, a monitoring mutatók nyomon követése. A Környezetvédelmi Programot kétfévente javasolt felülvizsgálni.

8.2 SZEMLÉLETFORMÁLÁS

A Környezetvédelmi Program megvalósításában nagy szerep hárul a helyi társadalom tagjaira, szervezeteire. A környezetvédelmi, természetvédelmi és a területfejlesztési törvény, valamint a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal vonatkozásában sajátos feladatai vannak az önkormányzatnak.

A környezetvédelmi ismeretek, a környezettudatos magatartásforma kialakítása, az ökológiai szemlélet a társadalom minden tagja számára elengedhetetlen a *fenntartható fejlődés* irányába való előrelépés igénye miatt. Az oktatás, képzés, tájékoztatás feladata, hogy az emberek számára világossá tegye az egyes döntéseik környezeti következményeit és a helyes megoldások módozatait. Az önkormányzatnak ebben tevékenyen részt szükséges vállalnia.

A helyi társadalom környezethez való viszonyában az országos és helyi *tömegtájékoztatási* eszközöknek döntő szerepe van. A környezetvédelmi tájékoztatás hatékonyabb formáinak alkalmazását kell elősegíteni és egyidejűleg a színvonalat növelni. A helyi társadalom szempontjából is alapvető elvárás az információhoz való jog biztosítása. Ebből a szempontból nem elegendő a környezeti állapotadatok megadása, hanem szükség van az okok, okozók tisztázására is, mert enélkül a védekezésnek korlátozottak a lehetőségei.

Szükség van az *információhoz jutás* lehetőségeinek javítására. A társadalom tudatossága csak olyan körülmények között növelhető, amelynél a valóságos helyzet ismertetése a normális állapot és ez nem lehet állandó mérlegelés tárgya. A közösségek és a lakosság öntevékeny környezetvédelmi kezdeményezései számára szükséges megteremteni a hátteret. Tudatosítani kell a helyi társadalomban, hogy a környezeti feltételek, értékek a megfelelő életminőség lényeges összetevői.

A Környezetvédelmi Program feladata olyan lehetőségek megteremtése, amelyek kihasználásával mód nyílik környezetbarát és egészséges életmódot folytatni. A társadalmi részvétel és a tudatosság erősítésében kiemelkedő szerepe van a közoktatási és kulturális intézményekben folyó tevékenységnek. A megvalósítás érdekében a megfogalmazott és elfogadott Programot széles körben szükséges nyilvánosságra hozni. Elengedhetetlen a NAT részeként a környezetvédelmi, természetvédelmi oktatást helyi szinten is továbbfejlesztteni. A *környezeti nevelést* már egészen kicsi korban szükséges elkezdeni. Ehhez nyújtanak segítséget a közös rendezvények, akcióprogramok, környezetvédelmi klubok, szerveződések. Hasznosnak bizonyulnak a közös ismeretterjesztő kiadványok,

előadásorozatok. Fontos egy iskolán kívüli képzési rendszer kialakítása, melyben igény szerint felnőttek is részt vehetnének.

Szélesíteni kell a Programhoz kapcsolódó *társadalmi szervezetek támogatását*. Végző soron a legfontosabb feladat a közvélemény szemléletének abba az irányba való formálása, hogy a szebb és egészségesebb környezet már belső igénnyé váljon. Ha a saját területén minden ember tesz valamit környezetünkért, akkor az előbb vagy utóbb mindenképp pozitív eredményhez és pozitív környezeti gondolkodáshoz vezet.

8.3 TERVEZÉS, ENGEDÉLYEZTETÉS

A korszerű környezetpolitika előrelátó, célorientált és integrált megközelítést, a különböző területi szintek és az ágazatok közötti egyeztetett tervezést, programkészítést és megvalósítást igényel. A környezetvédelmi törvény ennek szellemében rendelkezik a települési önkormányzat környezetvédelmi programalkotásának kereteiről és rendjéről. A törvény előírja a környezetvédelmi program legalább kétévenkénti felülvizsgálatát, értékelését, és ennek megfelelően a szükségessé váló tervezési módosításokat.

A folyamatosan alkalmazott stratégiai tervezési módszerek helyi szinten is jó lehetőséget biztosítanak a környezeti célok, prioritások és probléma-megoldási módozatok pontosabb mérlegelésére. A stratégiai tervezés alkalmas az állandóan változó külső környezet új kihívásaihoz történő alkalmazkodás elősegítésére, a környezetvédelem eszköztárát gazdagító új megoldások folyamatos elsajátítására. Ugyanakkor a számításba vehető alternatívák feltárása révén lehetőséget nyújt a különböző környezeti kockázatok csökkentésére, illetve megelőzésére, a szükséges pénzügyi források, költségvetési igények pontos megfogalmazására, az erőforrások pontos hasznosítására. Érvényesülnie kell a "szennyező fizet" elvnek.

A szabályozás alapja a legtöbb esetben egy-egy helyi regionális szinten megjelenő környezeti probléma megoldása. A szabályozás hatékonyságának javítását csak akkor lehet elérni, ha a kiválasztott eszközök megfelelnek a megoldandó probléma jellegének. Hatékonysági szempontból elengedhetetlen, hogy a szabályozási rendszer bizonyos elemei tükrözzék a helyi és regionális környezeti problémák sajátosságait. Ennek érdekében folyamatosan át kell tekinteni a környezetvédelem ösztönző és finanszírozási rendszerének működését kistérségi szinten is.

Helyi szinten szükséges a környezetvédelmi finanszírozási rendszer meghatározása, évente a meghatározott környezetvédelmi feladatokhoz igazított költségvetési keret meghatározása. A környezetvédelmet önálló szakfeladatként kell elismerni és számára az éves költségvetésben önálló keretet kell biztosítani. Szükséges a környezetvédelmi önkormányzati rendeletek megfelelő alkalmazása is.

8.4 INTÉZMÉNYRENDSZER FEJLESZTÉSE

A Nemzeti Környezetvédelmi Program célkitűzéseit figyelembe véve települési szinten is szükséges környezetvédelmi információs rendszer kialakítása, mely kapcsolódik a regionális és végső soron az országos rendszerekhez. A létrehozandó *környezetvédelmi információs és adatrendszert* úgy kell kialakítani, hogy az jól kezelhető és elérhető legyen. Az egységes, komplex információs rendszerben megvalósítható az adatok helyi szintű megbízható gyűjtése, ellenőrzése, térinformatikai alapokon nyugvó rendszerezése, feldolgozása és továbbítása. A környezetvédelem terén is szükség van az *Internet elérhetőségének biztosítására*.

A Program megvalósítása szempontjából alapvető a környezetvédelem *intézményrendszerének* helyi szinten való erősítése. E nélkül veszélybe kerülhet a fenntartható fejlődés elvének gyakorlati érvényesítése, a közérdek védelme, az önkormányzati környezetvédelmi feladatok ellátása. Elengedhetetlen bővíteni, és hatékonyá tenni a környezetvédelmi szakmai és szervezeti rendszert, elősegítve annak megfelelő működtetését a szakmai és a lakossági feladatokban való közreműködésnél. Szorosabb együttműködésre kell törekedni a társhatóságokkal, oktatási, egészségügyi intézményekkel, vállalatokkal, a lakossággal és a civil szervezetekkel.

8.5. ANYAGI FORRÁSOK MEGTEREMTÉSE

Új Magyarország Fejlesztési Terv

Magyarország 2007. és 2013. között 22,4 milliárd eurós uniós támogatásban részesül, hogy felzárkózhasson a fejlett országokhoz. Az Új Magyarország Fejlesztési Terv legfontosabb célja a foglalkoztatás bővítése és a tartós növekedés feltételeinek megteremtése. Ennek érdekében hat kiemelt területen indít el összehangolt állami és uniós fejlesztéseket: a gazdaságban, a közlekedésben, a társadalom megújulása érdekében, a környezet és az energetika területén, a területfejlesztésben és az államreform feladataival összefüggésben. A Környezet és Energia Operatív Program (KEOP) a 2007-

2013 közötti Európai Unió költségvetési tervezési időszakra vonatkozó Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT) „a környezet fenntartható használata” horizontális céljának végrehajtását szolgáló operatív program.

A KEOP 2007-2013 időszakot átfogó prioritásai a következők:

- Egészséges, tiszta települések
- Hulladékgazdálkodás
- Ivóvízellátás
- Szennyvízkezelés
- Vizeink jó kezelése
- Vízbázisvédelem
- Árvíz-védelem
- Hulladéklerakók rekultivációja
- Természeti értékeink jó kezelése
- Természeti értékek védelme
- Élőhely megőrzés
- Erdei iskola hálózat
- A megújuló energiaforrás-felhasználás növelése prioritási tengely
- Hatékony energia-felhasználás prioritási tengely
- Fenntartható életmód és fogyasztás
- Fenntartható fogyasztás
- E-környezetvédelem
- Projektelkészítés és finanszírozás

A Környezet és Energia Operatív Program végrehajtására 2007. és 2013. között mintegy 4,2 milliárd euró uniós forrás (a teljes összeg közel 19 %-a) áll rendelkezésre. A Környezetvédelmi Program végrehajtása szempontjából kisebb súllyal szóba jöhetnek még az Új Magyarország Fejlesztési Terv közlekedési (kerékpárút hálózat fejlesztése), gazdaságfejlesztési (megújuló energia beruházások), és agrárfejlesztési (biomassza előállítás) komponensei is. Mindegyik operatív program esetében az uniós hozzájárulás saját forrással (önerővel) egészül ki.

Egyéb uniós finanszírozási programok

Az Európai Unió Környezetvédelmi Politikája végrehajtásának eszköze 2007. és 2013. között a „LIFE +” Program. A program által támogatható célok az alábbiak:

- Természetvédelem és biodiverzitás megőrzése,
- Környezetvédelmi politika és irányítás,
- Információ és kommunikáció.

A hétéves időszakra a program teljes költségvetése 2,1 milliárd euró. Megújuló energiák hasznosításának támogatására hozták létre az „Intelligent Energy for Europe” programot, amely a korábbi „SAVE”, „ALTENER” és „STEER” kezdeményezések összeolvasztásával jött létre.

A program céljai:

- Energia hatékonyság és az energiaforrások ésszerű használatának elősegítése,
- Új és megújuló energiaforrások felhasználásának, illetve az energiaforrások diverzifikációjának támogatása,
- Az energia hatékonyság, illetve új és megújuló energiaforrások felhasználásának szélesítése a közlekedési ágazatban. 2008-ban a program finanszírozására 70,4 millió euró állt rendelkezésre.

Környezetvédelmi innováció támogatására források állnak rendelkezésre az EU 7-es Kutatási Keretprogramjában.

A Keretprogram prioritásai:

- Klímaváltozás, környezetszennyezés és környezeti kockázatok,
- Fenntartható erőforrás-gazdálkodás,
- Környezetvédelmi technológiák,

Egyéb források

Számos környezetvédelmi és energetikai, illetve energia hatékonysági beruházás üzleti alapon is megtérül. Jelenleg előkészítés alatt áll egy az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) által nyújtott hitelkeret, mely a hazai önkormányzatok energia hatékonysági beruházásait finanszírozza. A környezetvédelmi törvény külön fejezetben rögzíti a környezetvédelem gazdasági alapjait. A Nemzeti Környezetvédelmi Program által meghatározott gyakorlatot célszerű helyi szinten is folytatni, azaz a környezetvédelmi program esetében az éves költségvetés bizonyos hányadát közvetlen környezetvédelmi célokra évente meg kell határozni. Az elérhető pályázati forrásokat ki kell egészíteni a saját forrásból megteremtett önrésszel.

A települési Környezetvédelmi Programban meghatározott feladatok ellátásához szükséges pénzeszközöket az alábbi módon lehetséges biztosítani:

- A környezetvédelmi dologi kiadásokra (tanulmánytervek készíttetése, mérések, állapotfelmérések, környezeti és környezet-egészségügyi adatok nyilvántartása, informatikai háttér biztosítása stb.), mint szakfeladatra, évente külön költségvetési keretet kell meghatározni.
- A környezetvédelmi célú fejlesztésekre, nagy beruházásokra évente külön fejlesztési keretet szükséges biztosítani, mely a programból fakadóan prioritási sorrendben finanszírozza a legégetőbb környezetvédelmi beruházásokat.
- Önkormányzati Környezetvédelmi Alapokat kell létrehozni.
- Negyedik pénzügyi forrásként megfontolandó környezetvédelmi alapítvány(ok) létrehozása, melyhez a magánszemélyek a személyi jövedelemadójuk 1 %-ának feljánlásával járulhatnak hozzá.
- Fontos a hazai és nemzetközi környezetvédelmi célú pályázati lehetőségek folyamatos figyelemmel kísérése (pl.: EGT, .Norvég Finanszírozási mechanizmus) A pályázati támogatások igénybevehetősége érdekében a szükséges önrész biztosításával számolni kell.

Az Európai Unióhoz való csatlakozás egyik alapvető feltétele volt, hogy a tervezési és finanszírozási rendszert az EU szabályoknak megfelelően kell kialakítani, oly módon, hogy az megfeleljen az EU társfinanszírozást nyújtó strukturális és kohéziós alapok által megszabott követelményeknek is.

Az akcióprogramok finanszírozásának főbb típusai a következők:

- Nemzetközi (EU) és hazai pályázati úton finanszírozott beruházások (EU Strukturális alapok, Kohéziós Alap, Közösségi Kezdeményezések).
 - Költségvetési beruházások.
 - Állami célelőirányzatokból pályázati úton finanszírozott beruházások.
 - Regionális és megyei pályázati úton finanszírozott beruházások.
 - Gazdálkodó szervezetek által finanszírozott beruházások.
 - Önkormányzatok által finanszírozott beruházások.
 - Lakosság által finanszírozott beruházások.
-

8.6 SZAKMAI PARTNEREK

A fenntartható fejlődés és a környezetgazdálkodás alapvető feltétele a környezeti ügyek komplex kezelése. Ez az érdekeltek és az érintettek (államigazgatási- és egyéb szakmai szervek, önkormányzat, civil szervezetek, stb.) széles körű együttműködése révén valósítható meg. A legfontosabb intézmények, szervezetek, amelyek az önkormányzat környezetvédelmi munkájában partnerként megjelenhetnek:

Közép-Duna-Völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség

1072 Budapest Nagydíófa u. 10-12.
Tel: 1/478-4400
Fax: 1/478-4520

Közép-Duna-Völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság

1088 Budapest, Rákóczi út 41.
Tel: 1/477-3500
Fax: 1/477-3519

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

1121 Budapest, Költő u. 21.
Tel.: 1/391-4610
Fax: 1/200-1168

Kulturális Örökségvédelmi Hivatal

1014 Budapest Táncsics Mihály u. 1.
Tel: 1/225-4800
Fax: 1/225-4900

Fővárosi és Pest Megyei Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság

2100 Gödöllő, Kotlán Sándor 3.
Tel.: 28/512-440
Fax: 28/512-460

Pest Megye Önkormányzata

1052 Budapest, Városház u. 7.
Tel.: 1/485-6800
Fax: 1/266-1266

ÁNTSZ Pest Megyei Intézete

1035 Budapest, Váradi u. 15.
Tel.: 1/388-7546
Fax: 1/367-2754

Irodalomjegyzék

- 1./ Agrár-Környezetgazdálkodási Információs Rendszer adatszolgáltatása.
 - 2./ ÁNTSZ Aerobiológiai Hálózatának tájékoztatója., Fodor József" Országos Közegészségügyi Központ Országos Közegészségügyi Intézete.
 - 3./ Helyi Építési Szabályzatok és Szabályozási Terv.
 - 4./ Településrendezési terv.
 - 5./ Helyi Hulladékgazdálkodási Terv
 - 6./ Complex CD jogtár, KJK-KERSZÖV.
 - 7./ Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium.
 - 8./ Környezetbiztonsági Információs Rendszer (Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium)
 - 9./ Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség adatszolgáltatása.
 - 10./ Magyarország kistájainak katasztere I-II., MTA Földrajztudományi Kutató Intézet .
 - 11./ III. Nemzeti Környezetvédelmi Program.
 - 12./ Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat adatszolgáltatása.
 - 13./ Parlagfű-mentesítési program, Összeállította: Dr. Farkas Ildikó, Magyar Donát, Erdei Eszter; „Fodor József” Országos Közegészségügyi Központ Országos Közegészségügyi Intézete.
 - 14./ KSH Statisztikai Évkönyve.
 - 15./ Megye Településrendezési Terve.
 - 16./ Vízügyi Adatbank, VITUKI Zrt.
 - 17/ Megyei Környezetvédelmi Program
-

Mellékletek

1. Ipari, és gazdasági létesítmények légszennyezőanyag kibocsátásának adatai.
2. Aranyhegyi-patak vízminőség-mérési eredményei.
3. A Duna-Ipoly Nemzeti Park értékeinek, növény és állatvilágának részletesebb ismertetése.
4. Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési helyek helyrajzi-számos listája.
5. A termelőknél keletkezett hulladék típusok a keletkező mennyiségekkel.

Térképek

1. Település bemutatása
 2. Felszínborítottság
 3. Természetvédelmi területek elhelyezkedése
-